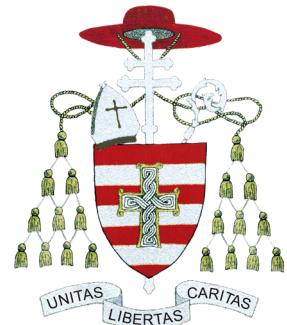
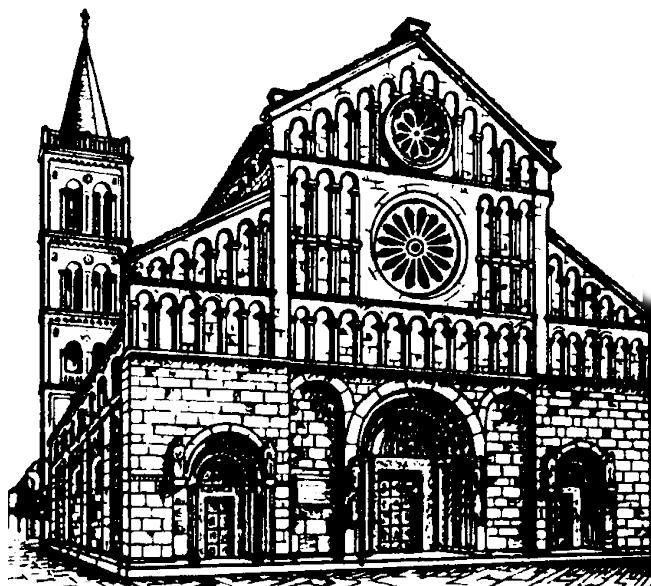

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 3-4/2021. OŽUJAK - TRAVANJ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Damir Šehić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Vitraj 1899 sv. Josip

BIBINJE: 25. obljetnica djelovanja Karmelićanki Božanskog Srca Isusova
u Zadarskoj nadbiskupiji 16. travnja 2021.

„Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine. Pobjedniče, Kralju divan, budi nama milostivan“

1. Ove godine na prvu nedjelju mjeseca travnja, na samom početku proljeća, slušat ćemo izvješća o događaju Kristovoga Uskrsnuća. Tako apostol Petar nakon Duhova veli da su „Isusa, koji je prošao zemljom čineći dobro... smakli i razapeli... Ali, Bog ga je uskrisio u posljednji dan. Mi smo tome svjedoci“. A to se dogodilo „u prvi dan tjedna, u ranu zoru“. Događaj Uskrsnuća bio je toliko značajan i važan da se već od samog početka Crkva sabirala na taj dan blagovati Euharistiju i slaviti događaj spasenja.

Tog jutra, naime, dogodilo se nešto još nezabilježeno u ljudskoj povijesti: Raspeti i pokopani Krist je uskrsnuo. To nije samo predmet povjesne autentičnosti, nego i čin vjere koji nadilazi ljudske moći shvaćanja i razumijevanja. Ono je zahvat samoga Boga u zemaljsku stvarnost. Zato, Uskrsnuće Isusa Krista postaje kamenom temeljcem apostolskog naviještanja, pa će apostol Pavao uskliknuti: „Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludno je naše propovijedanje“ (1 Kor 15, 14).

2. Već 14 stoljeća odliježe ovim našim podnebljem uskrsna pjesma: Kraljice neba, raduj se, jer je uskrsnuo Gospodin, aleluja! Nije nepoznato što se sve događalo na ovom prostoru prošlih stoljeća. Brojne su i različite vojske prolazile ovim krajevima, a da ne spominjemo sve zasjede koje su postavljane po krševitom kamenjaru i poljima ovoga podneblja. Cilj i namjera bila je kako oslabiti ili zatrti vjeru te izbrisati narodna obilježja i spomen prošlosti. Bogu smo zahvalni što se naši očevi nisu dali pokolebiti, nego su s vjerom u Uskrsloga ustrajali u svim burama i olujama. Ostali su vjerni Kristu, Crkvi i svom narodnom imenu. A zavodnik i neprijatelj križa i evanđelja „kao ričući lav“ prolazio je prostorima Lijepe Naše, zavodio i odvodio, plašio i progonio.

Ispunjeni uskrsnom vjerom, naši su očevi u najtežim trenucima znali da će „minuti bol i nestati jad“ i da će ih iza oluje uvijek ogrijati nebesko sunce s visina. Tom vjerom u Gospodina stvarali su vjersko i kulturno ozračje ovoga kraja čime se i danas ponosimo i zahvaljujemo. Na početku trećeg tisućljeća Crkva zadarska, Ecclesia Iadertina, svjedoči i propovijeda istu radosnu vijest našega spasenja: Uskrsnuo je kako je rekao, aleluja! Njezini članovi, nošeni snagom Duha Svetoga, upiru svoj pogled prema nebu pjevajući usrdno i žarko: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine. Pobjedniče, Kralju divan, budi nama milostivan“.

3. S tom vjerom i uskrsnim raspoloženjem, od srca sve pozdravljam i želim sretne blagoslovljene uskrsne blagdane! Svoju čestitku i pozdrav upućujem predstavnicima građanske vlasti, kulturnim i javnim djelatnicima, ratarima i pomorcima, profesorima, učiteljima i odgojiteljima mladih naraštaja, liječnicima i bolničkom osoblju, ucviljenim obiteljima, starima i posebice od COVID-a 19 oboljelima. Svim aktivnim djelatnicima-laicima po našim župama, pjevačima, ministrantima, članovima župnih ekonomskih i pastoralnih vijeća, katoličkih društava te djelatnicima obavijesnih sredstava želim blagoslovljene uskrsne blagdane! Otajstvom Kristovog uskrsnuća započelo je doba novog stvaranja. A Uskrsnuli je pokazao da je On naše svjetlo, Put, Istina i Život. On je središte i smisao svega. I nema, uistinu, pod nebom drugog imena danog ljudima po kojemu se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista. U toj vjeri, sve od srca pozdravljam s uskrsnim poklikom: Uskrsnuo je Gospodin, doista, alleluia, alleluia!

Mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup

SVETA STOLICA

Isus je svjetlost koja nas otvara Božjoj ljubavi

Papin nagovor prije i nakon molitve Andeo Gospodnji u nedjelju 14. ožujka 2021.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Na ovu Četvrtku korizmenu nedjelju euharistijska liturgija započinje ovim pozivom: „Veseli se, ‚Jeruzaleme...“ (usp. Iz 66, 10). Koji je razlog tog veselja, te radosti? Usred korizme, koji je razlog te radosti? To nam kaže današnje Evandelje: Bog „je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3, 16). Ova radosna poruka srce je kršćanske vjere: Božja je ljubav našla svoj vrhunac u darivanju Sina slabom i grešnom čovječanstvu. Dao nam je svoga Sina, nama, svima nama.

To je ono što proizlazi iz noćnog dijaloga između Isusa i Nikodema, dio kojeg se donosi u tekstu današnjeg Evandelja (usp. Iv 3, 14-21). Nikodem je, kao i svaki pripadnik izraelskog naroda, iščekivao Mesiju, identificirajući ga u snažnom čovjeku koji će svijet suditi moćnom rukom. Isus, međutim, dovodi to očekivanje u krizu predstavljujući se pod tri vida: Sina Čovječjeg uzdignutog na križu; Sina Božjega poslana na svijet radi spasenja; te svjetlosti koja luči one koji slijede istinu od onih koji slijede laž. Pogledajmo izbliza ta tri vida: Sin Čovječji, Sin Božji i svjetlost.

Isus se predstavlja prije svega kao Sin Čovječji (rr. 14-15). Tekst aludira na izvješće o mjedenoj zmiji (usp. Br 21, 4-9), koju je, jer je Bog tako htio, Mojsije podigao u pustinji kad su narod napadale zmije otrovnice; koga bi ugrizle pogledao bi mjedenu zmiju i ozdravlja. Slično tome, Isus je uzdignut na križ i onaj tko vjeruje u njega biva ozdravljen od grijeha i živi.

Drugi vid jest Božji Sin (r. 16-18). Bog Otac ljubi muškarce i žene do te mjere da „daje“ svoga Sina: dao ga je u utjelovljenju i dao ga je predavši ga smrti. Svrha je Božjeg dara vječni život ljudi: Bog, naime, šalje svoga Sina na svijet ne da ga osudi, nego da se svijet spasi po Isusu. Isusovo poslanje je poslanje spasenja, spasenja za sve.

Treće ime koje Isus sebi pripisuje jest „svjetlost“ (r. 19-21). U Evandelju se kaže: „Svjetlost je došla na svijet, ali ljudi su više ljubili tamu nego svjetlost“ (r. 19). Isusov dolazak na svijet povlači za sobom jedan izbor: onaj tko odabere tamu ide ususret kazni osude, tko pak odabere svjetlost imat će sud spasenja. Sud je uvijek posljedica slobodnog izbora svakog pojedinca: tko čini zlo traži tamu, zlo se uvijek skriva, pokriva. Tko čini istinu, odnosno dobra djela, dolazi na svjetlost, putovi života su mu obasjani svjetlošću. Tko hodi u svjetlosti, tko se približi svjetlosti, ne može činiti ništa drugo doli dobra djela. Svjetlost nas potiče činiti dobra djela. To je ono što smo pozvani činiti s više zalaganja tijekom korizme: prihvataći svjetlost u svojoj savjesti kako bismo otvorili svoja srca beskrajnoj Božjoj ljubavi, njegovu milosrdju punom nježnosti i dobrote, njegovom oprostu. Ne zaboravite da Bog uvijek opršta, uvijek, ako ga ponizno molimo za oproštenje. Dovoljno je samo tražiti oprost i On opršta. Tako ćemo pronaći istinsku radost i moći ćemo se radovati Božjem oproštenju koje obnavlja i daje život.

Neka nam Presveta Marija pomogne da se ne bojimo dopustiti da nas Isus „dovede u krizu“. To je zdrava kriza za naše ozdravljenje; da naša radost bude potpuna.

Neka nam bude na pomoć Majka Božja koja nam uvijek prethodi na putu vjere.

Svetkovina Uskrsnuća Gospodnjega 2021.

Draga braćo i sestre, sretan Uskrs! Sretan i miran Uskrs!

U svakom kutku svijeta danas se iznova razliježe navještaj Crkve: „Isus, raspeti, uskrsnu kako je

rekao. Aleluja”.

Navještaj Uskrsa ne pokazuje neko priviđenje, ne otkriva čarobnu formulu, ne pokazuje put bijega pred teškom situacijom kroz koju prolazimo. Pandemija je još uvijek u punom jeku; socijalna i ekonomska kriza vrlo je teška, posebno za najsromašnije; usprkos tome – i to je skandalozno – oružani sukobi ne jenjavaju, a vojne se arsenale jača. To je današnja sablazan!

Suočeni s tom složenom stvarnošću ili, bolje rečeno, usred te složene stvarnosti, navještaj Uskrsa u nekoliko riječi sadrži događaj koji daje nadu koja ne postiđuje: “Isus raspeti uskrsnu”. Ne govori nam on o anđelima ili sablastima, nego o čovjeku od krvi i mesa, s licem i imenom: Isus. Evangelje svjedoči da je taj Isus, raspet pod Poncijem Pilatom jer je rekao da je Krist, Sin Božji, treći dan uskrsnuo, prema Pismima, a kao što je i sam prorekao svojim učenicima.

Raspeti, a ne netko drugi, je uskrsnuo. Bog Otac uskrsnuo je svog Sina Isusa jer je do kraja izvršio njegovu volju za spasenjem: uzeo je na sebe našu slabost, naše nemoći, samu našu smrt; trpio je naše boli, nosio je teret naših bezakonja. Zato ga je Bog Otac uzvisio i sada Isus Krist živi vječno, on je Gospodin.

Svjedoci iznose jedan važan detalj: uskrsli Isus nosi utisnute rane na rukama, nogama i boku. Te su rane trajni pečat njegove ljubavi prema nama. Svaki onaj tko podnosi tešku kušnju, u tijelu i duhu, može naći utočište u tim ranama, primiti preko njih milost nade koja ne postiđuje.

Uskrsli Krist nada je za one koji i dalje trpe zbog pandemije, za bolesnike i one koji su izgubili voljenu osobu. Neka im Gospodin udijeli utjehu i podupre napore liječnika i medicinskih sestara i tehničara. Svi, a posebno najslabiji, trebaju pomoći i imaju pravo na pristup potrebnoj njezi. To je još očitije u ovom vremenu kada smo svi pozvani boriti se protiv pandemije, a cjepiva su od ključne važnosti u toj borbi. U duhu “internacionalizma cjepivâ”, pozivam stoga cijelu međunarodnu zajednicu na zajedničko predano zalaganje kako bi se prevladalo kašnjenja u njihovoj distribuciji i ubrzalo njihovo dijeljenje, posebno kada je riječ o najsromašnijim zemljama.

Raspeti i Uskrsli utjeha je onima koji su ostali bez posla ili prolaze kroz ozbiljne ekonomske teškoće i lišeni su odgovarajuće socijalne zaštite. Neka Gospodin nadahne javne vlasti u njihovim djelovanjima tako da se svima, posebno obiteljima koje su u najvećoj potrebi, pruži potrebna pomoći za adekvatno uzdržavanje. U pandemiji se nažalost dramatično povećao broj siromašnih ljudi i očaj tisuća ljudi.

»Svi oni koji su pogodeni bilo kojim oblikom siromaštva imaju potrebu za novom nadom«, govorio je sveti Ivan Pavao II. prigodom svog putovanja na Haiti. Upravo dragom haićanskom narodu upućujem danas svoj pozdrav i riječi ohrabrenja da ne pokleknu pod teretom nevolja, nego s povjerenjem i nadom gledaju u budućnost. Rekao bih da posebno moja misao ide predragu braću i sestre iz Haitija vama, da sam vam blizu. Želio bih da se problemi riješe jednom zauvijek.

Uskrsli Isus nada je i mnogim mladima koji su prisiljeni već duže vrijeme ne pohađati školu ili sveučilište i ne provoditi vrijeme sa svojim prijateljima. Svima nam je potrebno živjeti stvarne ljudske odnose, a ne samo virtualne, posebno u životnoj dobi u kojoj se formiraju karakter i osobnost. Čuli smo prošlog petka na križnom putu s djecom, blizu sam mladima iz cijelog svijeta. Izražavam svoju bliskost mladima iz cijelog svijeta i, u ovom času, posebno mladima iz Mjanmara, koji se zalažu za demokraciju, trudeći se mirnim putem da se čuje njihov glas, svjesni da mržnju može odagnati samo ljubav.

Neka svjetlo Uskrsloga bude izvor preporoda za migrante koji bježe od rata i bijede. Na njihovim licima prepoznajemo nagrđeno i napačeno lice Gospodina koji se uspinje na Kalvariju.

SVETA STOLICA

Neka im se ne uskrate konkretni znakovi solidarnosti i ljudskog bratstva, tog zaloga pobjede života nad smrću koju slavimo na današnji dan. Zahvalujem zemljama koje velikodušno prihvataju patnike koji traže utočište, posebno Libanonu i Jordanu, koji su primili mnoštvo izbjeglica koji su pobegli od sirijskog sukoba.

Neka libanonski narod, koji prolazi kroz razdoblje teškoća i neizvjesnosti, iskusi utjehu Uskrsloga i neka ga međunarodna zajednica podrži u njegovu pozivu da bude zemlja susreta, suživota i pluralizma.

Neka Krist, naš mir napokon učini da umuknu oružja u voljenoj i izmučenoj Siriji gdje trenutno milijuni ljudi žive u neljudskim uvjetima, kao i u Jemenu – ono što se tamo zbiva obavijeno je zaglušujućom i skandaloznom tišinom – te u Libiji, gdje se konačno nazire izlaz iz deset godina dugih sporova i krvavih sukoba. Neka se sve uključene strane učinkovito zalažu oko okončanja sukobâ i dopuste narodima izmučenim ratom živjeti u miru i započeti obnovu svojih zemalja.

Uskrsnuće nas nekako samo od sebe vodi u Jeruzalem. Molimo Gospodina za mir i sigurnost Jeruzalemov (usp. Ps 122) da odgovori na poziv da bude mjestom susreta gdje se svi mogu osjećati kao braća i gdje će Izraelci i Palestinci smoći snagu za dijalog kako bi postigli trajno rješenje kojim će dvije države živjeti složno i zajedno u miru i blagostanju.

Na ovaj blagdan u mislima se ponovno vraćam i u Irak koji sam s radošću u srcu posjetio prošli mjesec i za kojeg se molim da nastavi putem mirenja kojim je krenuo tako da se ispuni Božji san o gostoljubivoj ljudskoj obitelji. [1]

Neka Uskrsli svojom snagom podrži narode afričkog kontinenta čija je budućnost ugrožena unutarnjim nasiljima i međunarodnim terorizmom, posebno u Sahelu i Nigeriji, kao i u regiji Tigray i Cabo Delgado. Neka se nastavi ulagati napore u iznalaženje mirnih rješenja na sukobe, poštujući ljudska prava i svetost života, bratskim i konstruktivnim dijalogom u duhu pomirenja i djelotvorne solidarnosti.

Na svijetu je još uvijek previše ratova i previše nasilja! Neka nam Gospodin, koji je mir naš, pomogne pobijediti mentalitet rata. Neka ratnim zarobljenicima, posebno u istočnoj Ukrajini i Gorskom Karabahu, udijeli milost da se mogu sigurno vratiti svojim obiteljima i neka nadahne vladare diljem svijeta da zaustave utrku za novim naoružanjem. Danas, 4. travnja, obilježava se Međunarodni dan borbe protiv protupješadijskih mina, tih podmuklih i užasnih naprava od kojih svake godine pogine ili bude osakaćeno mnogo nevinih ljudi i koje sprječavaju čovječanstvo da »zajedno korača stazama života ne strahujući od opasnosti uništenja i smrti«. [2] Kako bi samo svijet bio bolji bez tih oruđâ smrti!

Draga braćo i sestre, i ove godine mnogi kršćani, na raznim mjestima, slave Uskrslu uz teška ograničenja, a gdjegdje i bez mogućnosti sudjelovanja na liturgijskim slavljima. Molimo da se ta ograničenja, kao i sva ograničenja slobode vjeroispovijesti i vjere u svijetu uklone i da se svima omogući da slobodno mole i slave Boga.

U mnogim teškoćama kroz koje prolazimo nemojmo nikada zaboraviti da smo izlijеčeni Kristovim ranama (usp. 1 Pt 2, 24). U svjetlu Uskrsloga, naše su patnje preobražene. Tamo gdje je bila smrt sada je život, gdje je bila žalost sada je utjeha. Prigrlivši križ, Isus je dao smisao našim patnjama i sada se molimo da se blagotvorni učinci tog iscjeljenja prošire po čitavom svijetu. Sretan, svet i miran Uskrslu!

Ne postoji kršćanstvo „na daljinu“

Papin nagovor prije i nakon molitve Kraljice neba u nedjelju 18. travnja 2021.

Prije Regina caeli

Draga braćo i sestre,

na ovu treću vazmenu nedjelju vraćamo se u Jeruzalem, u Dvoranu Posljednje večere. Pustimo da nas u mislima u nju povedu dvojica učenika iz Emausa koji su s velikim ganućem slušali riječi koje im je Isus uputio na putu, a zatim ga prepoznali „u lomljenju kruha“ (Lk 24, 35). Sada, u Dvorani Posljednje večere, uskrsli Krist se pojavljuje usred skupine učenikâ i pozdravlja ih s „Mir vama!“ (r. 36). Ali oni su prestrašeni i misle da „vide duha“, tako se kaže u Evandelju (r. 37). Tada im Isus pokazuje rane na svome tijelu i kaže: „Pogledajte ruke moje i noge! – rane – Ta ja sam! Opipajte me“ (r. 39). I da bi ih uvjerio traži da mu daju jesti te blaguje pred njihovim zapanjenim pogledima (usp. rr. 41-42).

Ima jedan detalj ovdje, u ovom opisu. U Evandelju se kaže da apostoli „od radosti još nisu vjerovali“. To je bila tolika radost da nisu mogli vjerovati da je stvarna. Tu je, zatim, još jedan detalj: bili su začuđeni, u čudu; začuđeni jer te susret s Bogom uvijek vodi do čuđenja: to je nešto više od oduševljenja, više od radosti, to je drugačije iskustvo. I oni su bili radosni, ali to je ona radost koja ih je navodila na pomisao: ne, ovo ne može biti istina!... To je čuđenje nad Božjom prisutnošću. Ne zaboravimo to duševno stanje, koje je bilo zaista lijepo.

Ovaj tekst iz Evandelja karakteriziraju tri vrlo konkretna glagola koja odražavaju u stanovitom smislu naš osobni i zajednički život: gledati, doticati i jesti. To su tri čina koja mogu dati radost istinskog susreta sa živim Isusom.

Gledati. „Pogledajte ruke moje i noge!“ – kaže Isus. Gledati ne znači samo vidjeti, to je nešto više od toga, obuhvaća također htijenje, volju. Zato je to jedan od glagola ljubavi. Majka i otac gledaju svoje dijete, zaljubljeni gledaju jedno drugo, dobar liječnik pažljivo promatra pacijenta... Gledati je prvi korak protiv ravnodušnosti, protiv napasti okretanja glave na drugu stranu u susretu s teškoćama i trpljenjima drugih ljudi. Gledati. Vidim li, gledam li Isusa?

Drugi je glagol doticati. Pozivajući učenike da ga dotaknu kako bi se uvjerili da pred sobom nemaju neku sablast – Opipajte me! – Isus pokazuje njima i nama nam da odnos s njim i s našom braćom ne može biti odnos „na daljinu“, ne postoji kršćanstvo na daljinu, ne postoji kršćanstvo koje se zaustavlja samo na pogledu. Ljubav traži pogled i traži ujedno blizinu, traži dodir, zajednički život. Dobri Samarijanac nije samo gledao onoga čovjeka kojega je našao polumrtva uz put: zaustavio se, prignuo se, video mu rane, posjeo ga na svoje živinče i odveo u gostinjac. Isto vrijedi i za naš odnos s Isusom: ljubiti ga znači ući u jedno zajedništvo života, u zajedništvo s njim.

I dolazimo tako do trećega glagola – jesti, koji dobro izražava naše čovještvo u njegovoj najprirodnijoj potrebi, to jest u temeljnoj potrebi hraniti se da bismo preživjeli. Ali blagovanje, kad to činimo zajedno, u obitelji ili među prijateljima, postaje također izraz ljubavi, izraz zajedništva, slavljenja... Koliko se samo puta u evandeljima prikazuje Isusa kako blaguje s drugima za stolom! I kao Uskrsli, sa svojim učenicima. Tako da je euharistijska gozba postala znak raspoznavanja kršćanske zajednice. Blagovati zajedno Kristovo tijelo – to je središte kršćanskog života

Braćo i sestre, ovaj tekst iz Evandelja kaže nam da Isus nije neki „duh“, nego živa Osoba, da Isus, kad nam se približi ispunjava nas radošću, tolikom radošću da je teško u nju povjerovati, ostajemo u čudu, obuzeti onim čuđenjem koje samo Božja prisutnost može dati, jer je Isus živa Osoba. Biti kršćani nije prije svega učenje ili duhovni ideal, to je živi odnos s njim, s Gos-

podinom Uskrslim: gledamo ga, dotičemo, hranimo se njime i, preobraženi njegovom ljubavlju, gledamo, dotičemo i hranimo druge kao braću i sestre. Neka nam Djevica Marija pomogne doživjeti to milosno iskustvo.

Posljednju riječ ima Bog, a ne terorizam i smrt

Papin nagovor uz molitvu Andeo Gospodnji, crkva Bezgrešnog začeća u Qaraqoshu, nedjelja 7. ožujka 2021.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Zahvalan sam Gospodinu što mi se pružila prilika biti jutros među vama. S nestrpljenjem sam iščekivao ovaj trenutak. Zahvaljujem Njegovu Blaženstvu patrijarhu Ignaceu Youssifu Younanu na pozdravnim riječima, kao i gospodi Dohi Sabah Abdallah i ocu Ammaru Yakou na njihovim svjedočanstvima. Gledajući vas, vidim kulturnu i vjersku različitost ljudi u Qaraqoshu, a to pokazuje nešto od ljepote koju vaša regija nudi za budućnost. Vaša prisutnost ovdje podsjeća nas da ljepota nije jednolična, nego sja raznolikošću i razlikama.

Istodobno, s velikom tugom gledamo oko sebe i vidimo druge znakove, znakove razorne moći nasilja, mržnje i rata. Koliko je toga uništeno! I koliko se samo toga mora obnoviti! Ovaj naš susret pokazuje da terorizam i smrt nikada nemaju posljednju riječ. Posljednja riječ pripada Bogu i njegovom Sinu, pobjedniku nad grijehom i smrću. I usred pustošenjâ terorizma i rata, očima vjere možemo vidjeti trijumf života nad smrću. Pred sobom imate primjer svojih očeva i majki u vjeri, koji su se na ovome mjestu klanjali i veličali Boga. Ustrajali su s čvrstom nadom na svom zemaljskom putu, uzdajući se u Boga koji nas nikada ne razočarava i koji nas uvijek podržava svojom milošću. Veliko duhovno nasljeđe koje su nam namrli i dalje živi u vama. Prigrlite to nasljeđe! To nasljeđe je vaša snaga! Sada je vrijeme za obnovu i novi početak, uzdajući se u Božju milost, koja ravna sudbinom svakog čovjeka i svih naroda. Niste sami! Cijela vam je Crkva blizu, s molitvom i konkretnim dobročinstvom. I u ovoj regiji mnogi su vam otvorili vrata u vrijeme potrebe.

Predragi, ovo je vrijeme za obnovu ne samo zgradâ, već prije svega vezâ koje spajaju zajednice i obitelji, mlade i stare. Prorok Joel kaže: „i proricat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja“ (usp. Joel 3,1). Što se dogodi kad se starci i mladi susreću? Starci sanjaju, sanjaju budućnost za mlade; a mladi mogu sakupljati te snove i prorokovati, pronositi ih dalje. Kad se starci i mladi ujedine, čuvamo i prenosimo darove koje Bog daje. Gledamo svoju djecu, znajući da će naslijediti ne samo zemlju, kulturu i tradiciju nego i žive plodove vjere koji su Božji blagoslovi na ovoj zemlji. Potičem vas da ne zaboravite tko ste i odakle dolazite! Da biste njegovali veze koje vas spajaju, potičem vas da njegujete svoje korijene!

Ima, zasigurno, trenutaka u kojima se vjera može poljuljati, kad se čini da Bog ne vidi i ne djeluje. To se obistinilo kod vas u najmračnijim danima rata, a događa se i u ovim danima globalne zdravstvene krize i velike nesigurnosti. U ovim trenucima sjetite se da je Isus uz vas. Nemojte prestati sanjati! Ne predajte se, ne gubite nadu! Nad nama s neba bdiju sveci: zazivajmo ih i ne umarajmo se tražiti njihov zagovor. A ima i svetaca »“iz susjedstva”... koji žive u našoj blizini i odraz su Božje prisutnosti« (apostolska pobudnica Gaudete et exsultate, 7). U ovoj ih zemlja ima mnogo, to je zemlja mnogih svetih muškaraca i žena. Neka vas prate prema boljoj budućnosti, budućnosti nade.

Gospođa Doha rekla je nešto što me dirnulo: rekla je da je onima koji su preživjeli terorističke napade prijeko potrebno oproštenje. Oproštenje: to je ključna riječ. Oproštenje je neophodno da bismo ostali u ljubavi, da bismo ostali kršćani. Put do punog ozdravljenja možda je još uviđek dug, ali molim vas, nemojte se obeshrabriti. Potrebna je sposobnost praštanja i, istodobno,

hrabrost za borbu. Znam da je ovo vrlo teško. Ali vjerujemo da Bog može donijeti mir u ovu zemlju. Uzdamo se u njega i zajedno sa svim ljudima dobre volje kažemo "ne" terorizmu i instrumentalizaciji religije.

Podsjećajući na strahote terorizma i rata, otac Ammar zahvalio je Gospodinu što vas je uvijek podržavao u dobrom i zlim vremenima, zdravlju i bolesti. Zahvalnost se rađa i raste kad se spominjemo Božjih darova i obećanja. Sjećanje na prošlost oblikuje sadašnjost i vodi nas naprijed prema budućnosti.

Zahvaljujmo u svakom trenutku Bogu na njegovim darovima i molimo ga da podari mir, oproštenje i bratstvo ovoj zemlji i svom narodu. Ne umarajmo se moliti za obraćenje srcâ i za pobjedu kulture života, pomirenja i bratske ljubavi, uz poštivanje različitostî, različitih vjerskih tradicija, ulažući napore u izgrađivanju budućnosti jedinstva i suradnje među svim ljudima dobre volje. Bratske ljubavi koja prepoznaje »naše temeljne ljudske vrijednosti... U ime ovih vrijednosti može se i mora surađivati, graditi i razgovarati, oprاشtati i s njima rasti« (enc. Fratelli tutti, 283).

Dok sam dolazio helikopterom, video sam kip Djevice Marije na ovoj crkvi Bezgrješnog Začeća i njoj sam povjerio preporod ovoga grada. Majka nas Božja ne samo štiti odozgo, već s majčinskom nježnošću silazi k nama. Njezin je lik ovdje čak izranjavan i gažen, ali lice Majke Božje nastavlja nas gledati s nježnošću. Jer tako čine majke: tješe, podižu, daju život. Želim iskreno zahvaliti svim majkama i ženama u ovoj zemlji, hrabrim ženama koje nastavljaju davati život unatoč zlostavljanjima i ranama. Neka se žene poštuje i štiti! Neka im se posvećuje pažnju i pružaju mogućnosti! A sada se zajedno pomolimo našoj Majci, zazivajući njezin zagovor za vaše potrebe i vaše planove. Sve vas stavljam pod njezinu zaštitu. I molim vas da se molite za mene.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Sjednica Vijeća HBK za nauk vjere

Redovita sjednica Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za nauk vjere pod predsjedanjem si-sačkog biskupa mons. dr. Vlade Košića održana je u četvrtak, 11. ožujka 2021., u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Sjednici su, uz predsjednika Vijeća biskupa Košića, uživo nazočili prof. dr. Tonči Matulić, izv. prof. s. Valerija Kovač, doc. dr. Richard Pavlić, a putem mrežnog povezivanja prof. dr. Ante Mateljan, prof. dr. Mijo Nikić i prof. dr. Mladen Parlov.

Uz redoviti osvrt na aktualne teme u Crkvi i društvu te utvrđivanje daljnog plana rada, velik dio sjednice bio je posvećen proučavanju i doradi dokumenta-pobudnice „Pandemija i potres – poziv na obraćenje“ kojega Vijeće planira uskoro objaviti. Time Vijeće želi iz duhovno-teološke perspektive dati svoj doprinos pitanju kako se kao vjernik odnositi prema situaciji pandemije i potresa, koji su duboko potresli dosadašnje životne sigurnosti i prouzročili dalekosežne posljedice kako za pojedinoga čovjeka i njegovu obitelj tako za Crkvu i društvo. U dokumentu-pobudnici Vijeće se najprije osvrće na krive slike Boga kojima se tumači sadašnje stanje nevolje te obrazlaže koju važnost ima sam čovjek i njegovo djelovanje za prisutnost nevolja i patnje u svijetu. Vijeće želi poslati poruku nade da Bog ne napušta čovjeka u njegovim patnjama nego mu u nedokučivoj tajni svoje ljubavi trajno nudi svoju zaštitu i spasenje. Konačno, Vijeće u svome dokumentu potiče da prevladamo strahove i jačamo se u vjeri, predlaže na koji način možemo izgraditi svoj duhovni identitet, te poziva da vrijeme krize preokrenemo u priliku za obraćenje Bogu i promjenu vlastita života.

U drugom dijelu sjednice članovi Vijeća vodili su raspravu o jednom drugom dokumentu koji je u pripremi, a tiče se sakramentalnosti ženidbe krštenih vjernika.

Vijeće HBK za nauk vjere objavilo dokument o pandemiji i potresu

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za nauk vjere objavljuje dokument-pobudnicu „Pandemija i potres – poziv na obraćenje“. Time Vijeće želi iz duhovno-teološke perspektive dati svoj doprinos pitanju kako se kao vjernik odnositi prema situaciji pandemije i potresa, koji su duboko potresli dosadašnje životne sigurnosti i prouzročili dalekosežne posljedice kako za pojedinoga čovjeka i njegovu obitelj tako za Crkvu i društvo.

U dokumentu-pobudnici Vijeće se najprije osvrće na krive slike Boga kojima se tumači sadašnje stanje nevolje te obrazlaže koju važnost ima sam čovjek i njegovo djelovanje za prisutnost nevolja i patnji u svijetu. Vijeće želi poslati poruku nade da Bog ne napušta čovjeka u njegovim patnjama nego mu u nedokučivoj tajni svoje ljubavi trajno nudi svoju zaštitu i spasenje. Konačno, Vijeće u svome dokumentu potiče da prevladamo strahove i jačamo se u vjeri, predlaže na koji način možemo izgraditi svoj duhovni imunitet, te poziva da vrijeme krize preokrenemo u priliku za obraćenje Bogu i promjenu vlastita života.

Redoviti polugodišnji sastanak predstavnika Vlade i Hrvatske biskupske konferencije

Predsjednik Vlade Andrej Plenković zajedno s članovima Vlade održao je u ponedjeljak 12. travnja redoviti polugodišnji sastanak s predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije zadarskim nadbiskupom mons. Želimirom Puljićem te članovima Stalnog vijeća HBK u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, izvjestila je Služba za odnose s javnošću Vlade RH.

Na sastanku je izraženo zadovoljstvo kvalitetnim odnosima Vlade i Katoličke Crkve. Istaknuli su

važnost kontinuiranog dijaloga o brojnim društvenim temama i nastavku rješavanja pitanja koja se tiču rada Mješovite komisije HBK i Vlade. Tome pridonose i redoviti sastanci dvaput godišnje predstavnika Vlade i Stalnog vijeća HBK.

Razgovaralo se i o radu karitativnih ustanova Katoličke Crkve koje pružaju velik doprinos u pružanju pomoći građanima u okviru socijalne skrbi.

Predstavnici HBK izvijestili su o oštećenjima koje su nakon razornih potresa pretrpjele crkve smještene u kulturno-povijesnoj cjelini Zagreba, osobito zagrebačka katedrala, te širem gradskom području, kao i na području Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Zagrebačke te Krapinsko-zagorske županije.

Predstavnici Vlade predstavili su dosad poduzete mjere zaštite na najugroženijim kulturnim dobrima, a osvrnuli su se i na daljnje korake u obnovi potresom stradalih područja te mogućnostima korištenja sredstava iz Fonda solidarnosti EU za provedbu mjera zaštite kulturne baštine.

Razgovaralo se i o trenutačnoj epidemiološkoj situaciji te aktivnostima koje se poduzimaju u borbi protiv koronavirusa, kao i provedbi cijepljenja te pridržavanju svih epidemioloških mjeru, što je ključno za očuvanje zdravlja hrvatskih građana i suzbijanje širenja zaraze u okolnostima pandemije.

Na sastanku su sudjelovali predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić, potpredsjednik HBK zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, te ostali članovi Stalnog Vijeća: predsjednik Komisije HBK za odnose s državom splitsko-makarski nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj Porečke i Pulske biskupije mons. Dražen Kutleša, đakovačko-osječki nadbiskup mons. Đuro Hranić i gospicko-senjski biskup mons. Zdenko Križić. Prisutni su bili i predsjednik Hrvatskog Caritasa varaždinski biskup mons. Bože Radoš, generalni tajnik HBK vlč. Krunoslav Novak i prof. dr. sc. Roberto Antolović, prorektor za znanost Hrvatskoga katoličkog sveučilišta.

Uz predsjednika Vlade bili su potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar zdravstva Vili Beroš, ministrica kulture i medija i predsjednica Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Nina Obuljen-Koržinek, ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josip Aladrović, ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Nataša Tramišak, ministar znanosti i obrazovanja Radovan Fuchs te ravnatelj Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Šime Jerčić.

Započelo 62. redovito zasjedanje Sabora HBK

Redovito 62. plenarno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije započelo je danas, 13. travnja, u sjedištu HBK u Zagrebu. Na početku je sve nazočne, među kojima je prvi put na zasjedanju HBK nedavno imenovani hvarski biskup Ranko Vidović, pozdravio predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić čiji govor donosimo u cijelosti:

“Nalazimo se u drugom tjednu vazmenog vremena pa u ozračju „Kristova uskrsnog otajstva, u kojem je i naš život uskrsnuo“ (iz predslavlja), sve vas srdačno pozdravljam i želim blagoslovljeno rad na ovom 62. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije. Osjećamo kako je godina koja je iza nas, uz teške posljedice zbog pandemije i potresa, pokrenula i snažnu solidarnost na više razina. To je učvrstilo naše zajedništvo i oživjelo osjećaje međusobne blizine kojom se nadamo pobijediti trenutne nevolje i izazove. Jasno, s pouzdanjem u Gospodina kakvim je bl. Alojzije Stepinac svoju pastirsku službu obilježio pod geslom: “U Tebe sam se, Gospodine, pouzdao“.

Uz uzoritog gospodina kard. Bozanića i Apostolskoga nuncija mons. Giorgia Lingu pozdravljam sve vas ovi nadbiskupi i biskupi. Pozdravljam delegata BK BiH mons. Petra Palića, koji je kao Apo-

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

stolski upravitelj hvarske biskupije punopravni član ove konferencije. U tom kontekstu drago mi je pozdraviti među nama njegovoga nasljednika, novoimenovanoga hvarskog biskupa, mons. Ranka Vidovića. Dok čestitamo Vama, kleru i vjernicima hvarske biskupije na povjerenu koje Vam je ukazao papa Franjo, Vama, imenovani hvarska biskupe, mons. Ranko Vidoviću, upućujem iskrenu dobrodošlicu u ovaj časni zbor hrvatskih biskupa.

Pozdravljam i Generalnoga tajnika prof. Krunoslava Novaka kao i nazočne djelatnike obavijesnih sredstava kojima zahvaljujem što će izvjestiti javnost o ovom zasjedanju HBK.

a) Opća pandemija još traje

Iako je u godini dana bilo dosta toga rečeno o pandemiji, čini mi se korisnim ovdje donijeti nekoliko natuknica o tome. Prije godinu dana, tijekom onog nezaboravnog čina blagoslova s Presvetim na praznom Trgu Sv. Petra, Papa Franjo je naglasio kako je „pandemija otkrila našu ranjivost i naše lažne sigurnosti na kojima smo gradili vlastite projekte, navike i prioritete, te pri tom u strahu zaboravili gdje se nalazi sigurnost i sigurno utočište“ (Nagovor, 27. ožujka 2020.).

Uz činjenicu „ranjivosti naše prirode“ interesantno je razmišljanje britanskog matematičara i kršćanskog apologete Johna C. Lennoxa (Gdje je Bog u doba koronavirusa?) koji problemu virusa i potresa prilazi s pozitivne strane. On piše kako „većina virusa je ključna za naše preživljavanje“. A od „stotine milijuna tipova virusa na zemlji koji su nužni za život, samo 21 virus može naškoditi ljudskom tijelu“. Situacija s virusima slična je, veli on, i s problemima potresa. Jer, kad bi se „zemljine tektonske ploče prestale pomicati (a to pomicanje uzrokuje potrese), uslijedilo bi masovno izumiranje života na zemlji“. Stoga, Lennox zaključuje kako se „čini da su i virusi i potresi nužni za život“. Takvi zaključci daleko su od onih „koji i pandemiju i potres smatraju Božjom kaznom“ (apokaliptičari). Naš kolega biskup Košić u nedavnoj pobudnici „Pandemija koronavirusa i potres...“ naglašava kako „sve to ne treba uzimati kao Božju kaznu, već kao snažan poziv Boga da mu se svim srcem vratimo“.

Kad su nedavno novinari upitali kard. Saraha o krizi koju je uzrokova koronavirus, on je kratko odgovorio da je „virus djelovao kao upozorenje“. Jer, veli kard. Sarah, „izgleda da se u samo nekoliko tjedana urušila velika iluzija materijalnog svijeta koji se smatrao svemoćnim.. A mikroskopski virus bacio je svijet na koljena.. Kriza je otkrila kako je puno toga bilo nedosljedno, krhko i prazno.. Uznosili smo se kako nas biotehnologija može učiniti nepobjedivim i besmrtnim... Vjerujem da je ova epidemija odagnala dim iluzije. Takozvani svemoćni čovjek pojavljuje se sada u svojoj sirovoj stvarnosti. Sada je gol. Njegova slabost i ranjivost su očigledne. Nadam se da ćemo zbog zatočenosti u našim domovima obratiti pažnju na ono osnovno, ponovo otkriti važnost našeg odnosa s Bogom, a time i središnje mjesto molitve u ljudskom postojanju. I, svjesni svoje krhkosti, povjeriti se Bogu i Njegovoj očinskoj milosti“.

I mi smo u svojoj nedavnoj poruci rekli da kao „biskupi s pastirskom brigom za povjereni stado, želimo duhom milosrdnog Samarijanca (usp. Lk 10, 29-37) biti blizu svima koji su pogodjeni tom opakom bolešću, kao i potresom s golemim posljedicama patnje i stradanja“. Stoga, „sklapamo ruke na molitvu i nudimo evanđelje kao orijentir i doprinos u izgradnji ovozemaljskog doma, te Bogu zahvaljujemo što je po dobroti brojnih dobročinitelja pokazao svoja silna djela, pa sve ljude dobrog srca potičemo neka im ne dojadi činiti dobro“ (Biskupi, 19. siječnja 2021.).

b) Što je na programu na ovom 62. plenarnom zasjedanju?

Uz pozdrave Apostolskog nuncija u RH, mons. Giorgia Lingue i pozdrav gostiju predviđeno je usvajanje zapisnika s online zasjedanja 11. siječnja 2021., te usvajanje zapisnika sa 61. plenarnog zasjedanja HBK.

Bit će razgovora o nekim vjeronaučnim i katehetskim pitanjima, te o biskupskoj komisiji za odnose s državom.

Razgovarat će se i o odnosu Hrvatskog Caritasa s biskupijskim Caritasima. Naime, u lipnju 1992. usvojen je Statut Caritasa kojemu je prethodila obavijest kard. Kuharića tadašnjem Ministarstvu rada, obitelji i socijalne skrbi RH o osnivanju Hrvatskog Caritasa, te jedanaest biskupijskih Caritasa kao pravnih osoba temeljem Zakona o humanitarnoj pomoći. Tijekom Domovinskog rata Hrvatski Caritas je uz pomoć međunarodnog Caritasa odigrao veliku ulogu u zbrinjavanju prognanika i obnovi porušenih domova. I u nedavnom potresu Hrvatski Caritas i biskupijski caritasi učinili su jako puno u ublažavanju potreba ljudi pogodjenih brojnim nevoljama. Bit će dakle govora kako još bolje organizirati i provoditi projekte i programe kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj ravni.

Uz dušobrižništvo koji Vojni Ordinariat pruža u pastoralnoj skrbi za katoličke vjernike pripadnike oružanih snaga i redarstvenih službi u RH, javlja se sve više potreba o dušobrižništvu hrvatskih branitelja, pa će i o tomu biti govora.

Statutom i Pravilnikom nije uređen način i hodogram izdavanja dokumenata vijeća, komisija i odbora HBK. Budući da se nerijetko susrećemo s pitanjima iz prakse kako i kada objavljivati poruke, čini se uputnim o tomu porazgovorati.

Razmotrit ćemo dopis Apostolskog nuncija mons. Giorgia Lingue u svezi susreta s episkopima Srpske Pravoslavne Crkve u Republici Hrvatskoj.

Sve češće stižu upiti s raznih strana i potražnja za misnim stipendijama. Stoga, dobro je izmijeniti iskustva u tom pogledu i dogоворити način postupanja.

Sadašnjem ravnatelju PMD-a uskoro ističe mandat pa će valjati predložiti Kongregaciji za evangelizaciju naroda naše kandidate za tu službu.

Na koncu predviđena su izvješća Predsjednika pojedinih Komisija, Vijeća i Odbora HBK, finansijsko izvješće ekonoma HBK, kao i mandati u tijelima HBK.

Završavam riječima iz naše nedavne poruke da „cijelu domovinu i sve njezine građane, posebice potresom ranjenu Zagrebačku nadbiskupiju i Sisačku biskupiju, kao i sve žrtve pandemije koronavirusa preporučujemo zagovoru Blažene Djevice Marije, najvjernije odvjetnice Hrvatske i svetoga Josipa, zaštitnika Crkve i domovine, te bl. Alojzija Stepinca, kao i svih naših svetih zaštitnika.”

Priopćenje sa 62. zasjedanja Sabora HBK

Članovi Hrvatske biskupske konferencije okupili su se na 62. plenarnom zasjedanju Sabora HBK koje je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića održano u sjedištu HBK u Zagrebu 13. i 14. travnja 2021. Na početku zasjedanja sudjelovao je i apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua. Kao delegat Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine na zasjedanju je sudjelovao mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski Petar Palić koji je ujedno i apostolski upravitelj Hvarske biskupije. Prvi put na zasjedanju je sudjelovao i novoimenovani hvarski biskup Ranko Vidović kojemu je predsjednik HBK, pozdravljajući na početku zasjedanja sve naznačne, čestitao na imenovanju i zaželio mu dobrodošlicu u zbor hrvatskih biskupa.

Biskupi su razmotrili neka vjeronaučna i katehetska pitanja u svezi odobrenja novih vjeronaučnih udžbenika, te raspravljali o podršci vjeroučiteljima u njihovom angažmanu u službi za koju su primili mandat od svojih mjesnih biskupa.

S posebnom brigom biskupi su raspravljali o duhovnoj skrbi za hrvatske branitelje odgovarajući

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

na njihovu inicijativu kojom su izrazili želju za intenzivnijim duhovnim vodstvom sukladno specifičnosti njihovih potreba. Biskupi su dali smjernice da se hrvatske branitelje i ubuduće nastoje intenzivno uključivati u pastoralni život pojedinih župnih zajednica.

U aktualnoj situaciji obilježenoj pandemijom te stradanjem ljudi i razaranjem materijalnih dobara uzrokovanih potresima, koji su najviše pogodili područje Zagrebačke nadbiskupije i Sisačke biskupije, posebno je došlo do izražaja djelovanje Hrvatskog Caritasa kao i biskupijskih Caritasa. Upoznati s aktivnostima Caritasa u ovim posebno zahtjevnim vremenima, biskupi su izrazili zahvalnost Hrvatskom Caritasu i Caritasima Sisačke biskupije i Zagrebačke nadbiskupije što u ime Crkve čine dobro te im je na prвome mjestu pomoć svakome čovjeku u potrebi.

Istaknuta je vrijednost ekumenskih nastojanja Crkve u kojima biskupi sudjeluju kroz različite inicijative. Na tragu Dekreta II. Vatikanskog sabora o jedinstvu kršćana Unitatis redintegratio biskupi smatraju vrlo važnom svaku inicijativu oko jedinstva kršćana posebice prema pripadnicima Pravoslavne Crkve.

Na zasjedanju su izvješća o djelovanju pojedinih Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli njihovi predsjednici, te je bilo govora i o nekim pitanjima ustroja pojedinih tijela HBK kao i o mandatima u pojedinim vijećima i ustanovama. Tako je za novog predsjednika Odbora HBK za mlade izabran šibenski biskup Tomislav Rogić, a novi predsjednik Odbora HBK za sredstva društvenih komunikacija je zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski. Producen je mandat predsjedniku Biskupske komisije za odnose s državom Draženu Kutleši, splitsko-makarskom nadbiskupu koadjutoru i apostolskom administratoru Porečke i pulske biskupije, kao i drugim članovima Komisije na novo petogodište. Također je vojnog ordinariju Juri Bogdanu produžen mandat za predsjednika Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij.

Predstavljen je plan organizacije 6. Hrvatskog socijalnog tjedna koji će se održati od 22. do 24. listopada, a čije će održavanje biti uvjetovano situacijom oko pandemije koja je za sada još uvijek aktualna.

Iduće redovito plenarno zasjedanje održat će se od 20. do 22. listopada 2021. godine.

Predsjednik HBK i generalni tajnik HBK o 62. zasjedanju HBK

Pravna osobnost Hrvatskoga Caritasa, susreti hrvatskih biskupa s episkopima Srpske pravoslavne Crkve, dušobrižništvo hrvatskih branitelja i nova imenovanja u Hrvatskoj biskupskoj konferenciji bile su središnje teme emisije „Aktualno” Hrvatskoga katoličkog radija u četvrtak 15. travnja 2021. u kojoj su gostovali predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić i generalni tajnik dr. Krunoslav Novak.

„Biskupi su suočeni s činjenicom da smo i dalje u vremenu pandemije, pa je u tim uvjetima plenarno zasjedanje Sabora HBK trajalo dva, a ne tri dana – 13. i 14. travnja 2021.”, rekao je uvodno generalni tajnik Novak te istaknuo kako je na zasjedanju prvi put sudjelovao novoimenovani hvarski biskup Ranko Vidović. „Zasjedanje je bilo obilježeno pastoralnim temama, ali i onima koje su vezane uz ustroj HBK.” Ukratko, bilo je u uskrsnom raspoloženju, „intenzivno i konstruktivno”, napomenuo je vlč. Novak.

Nadbiskup Puljić u emisiji se osvrnuo na pandemiju, potrese i njihove posljedice, podsjećajući kako to „nije Božja kazna niti apokaliptički svršetak svijeta, već poticaj modernom suvremenom čovjeku kojega je tehnika toliko učvrstila da se osjeća sigurnim – virus daje do znanja da nismo tako sigurni, poticaj da ne gledamo samo prema zemlji, već prema Bogu koji sve uzdržava.”

U nizu vjeronaučnih i katehetskih pitanja o kojima se razgovaralo na zasjedanju, pred biskupima su se našli neki vjeronaučni udžbenici: „Gotovo svaki put na zasjedanju bude tih tema, jer to nam je područje neobično važno. Crkva je tu da odgaja i potiče, pogotovo mlađe naraštaje.” Zato i udžbenici dođu biskupima na razmatranje i odobrenje. „Ovo je poticaj i nama da u nama probudi svijest da smo pastiri, navjestitelji, katehete i osobito kod vjeroučitelja koji uime nas imaju mandat, poslanje, da budu svjesni da ih Crkva prati, da od njih očekuje i da ih moli da budu zaista navjestitelji, svjedoci onoga što naučavaju”, rekao je nadbiskup Puljić. Zahvalio je za angažman vjeroučitelja u digitalnom svijetu tijekom pandemije u kojem prenose istinu o Isusu Kristu, Uskrslome, središtu naše vjere.

Na zasjedanju su potvrđeni članovi Biskupske komisije za odnose s državom, te njezin predsjednik mons. Dražen Kutleša, splitsko-makarski nadbiskup koadjutor i apostolski administrator porečko-pulski, ujedno i član Stalnog vijeća HBK. „Ta komisija je važna, jer Crkva nije odvojena od društva. Prije 25 godina Sveta Stolica i RH sklopile su ugovore koji nas obvezuju, ali i daju mogućnost da bude slobodna Crkva u slobodnoj državi. Život je tako isprepletan da Crkva i država moraju komunicirati, surađivati i moraju se držati onoga što je potpisano”, pojasnio je ulogu spomenute komisije mons. Puljić. O nekim temama iz toga područja razgovaralo se i na susretu s premijerom RH Andrejom Plenkovićem 12. travnja: „Ne radi se o protokolarnom susretu, na prijedlog premijera službeni susret imamo dva puta godišnje s rješavanjem konkretnih tema i problema.” A konkretna tema razgovora ovoga puta bio je Hrvatski Caritas: „To je tema koja je 25 godina neriješena. Caritas je, kako u pandemiji, tako i u potresu, odigrao maestralnu ulogu. Potaknuli smo pitanje, prema Ugovoru za Svetom Stolicom, da i Crkva i država nađu suglasnost o tome da se Caritasu prizna pravna osobnost, da postoji ne samo unutar Crkve, nego i kao pravna osobnost u jednom društvu, poput Njemačke, Italije i drugdje, da ima mogućnosti koje drugi ne mogu imati. U tom kontekstu dana je zadaća odgovornima iz ministarstva, osobito Ministarstvu socijalne skrbi, da do jeseni pripreme sporazum koji ćemo potpisati kako bi se djelovanje Hrvatskog Caritasa priznalo kao nešto što je društvu jako korisno, a do sada je bilo kao privatna djelatnost Crkve.”

Na sastanku s predstavnicima državnih institucija spomenuto je kako će se pristupiti obnovi sakralnih objekata na potresom pogodjenim područjima: „Još nije razrađena strategija, ali je rečeno da će se uzeti u obzir važni spomenici kulture, poput zagrebačke i sisačke katedrale, te drugi važni vjerski objekti koji su i spomenici kulture.”

Razgovaralo se i o pandemiji: „Svi smo pozvani posvijestiti važnost opasnosti same bolesti i da se držimo preporuka – dezinfekcija, distanca, maske, cijepljenje – kako bi se suzbila pandemija.” Na izravan novinarski upit jesu li hrvatski biskupi pozvani vjernicima uputiti izravnu preporuku za cijepljenje protiv COVID-19, mons. Puljić je rekao: „Nismo pozvani, nego je rečeno da je i to jedan od doprinosa suzbijanju ove opake bolesti, ne samo distanca i maske, nego i cjepivo. I nadamo se da će i to pridonijeti da pandemija konačno završi.” Hrvatski biskupi nemaju ništa protiv cijepljenja, dodao je u razgovoru mons. Puljić: „Već smo zadnji put rekli da nemamo ništa protiv cijepljenja i da je dobro za one koji mogu i žele, ne možemo prisiljavati ljudi. I Papa je to rekao i sam se cijepio, pa nema razloga postavljati pitanje koje nije opravданo ako je korisno i moralno neupitno, kako je i sam Papa rekao.”

Novost na zasjedanju bila je i tema dušobrižništva hrvatskih branitelja: „Prijedlog je došao upravo od hrvatskih branitelja. Zaključili smo da ćemo pokušati intenzivirati pastoral naših branitelja. Ne možemo stvarati poseban pastoral, nego ćemo to usmjeriti na razinu biskupija, ali da bude malo organiziraniji. Do sada nismo imali u vidu njihovu posebnost, a oni uistinu imaju i posebne brige, teškoće i potrebe. Oni su zaista zaslужili posebnu pažnju, nije to nikakva diskriminacija prema drugim vjernicima. Ne treba ih izdvajati iz skupine vjernika, ali u sklopu pasto-

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

rala naših župa i drugih pastoralnih aktivnosti uključiti i njih.”

Vrlo važna tema 62. zasjedanja HBK bilo je ekumensko djelovanje, točnije razmatranje prijedloga apostolskog nuncija u RH mons. Giorgia Lingue o susretu s episkopima SPC-a. Već od ranije postoje susreti hrvatskih biskupa s episkopima SPC-a, a sada ih žele i intenzivirati slijedeći tako smjernice Drugoga vatikanskog sabora. U Hrvatskoj je obveza dijaloga osobito prema SPC koja je najbrojnija. I dosadašnji pape osobiti naglasak stavlaju na odnos prema Pravoslavnoj Crkvi: „Mi smo ovdje ponekad blokirani zbog sukoba – prijeratnog, ratnog i poratnog. No, Crkva ne može biti zaustavljena i blokirana u traženju što boljih i što kvalitetnijih odnosa s braćom koja vjeruju u istoga Isusa Krista, osobito s pravoslavnima s kojima smo prvih stoljeća živjeli zajedno”, rekao je mons. Puljić. Nuncijev prijedlog ne precizira datum susreta hrvatskih biskupa s episkopima SPC-a, već prenosi želju kardinala Kurta Kocha, predsjednika Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana, da neovisno od odnosa koji je do sada bio na relaciji sa SPC-om dok je bila jedna država, da mi na hrvatskom terenu pokušamo te odnose ostvarivati. To već činimo, kako na planu biskupijskom, tako i na planu konferencije. Već smo imali jedan susret u Požegi i nadamo se da ćemo tako nastaviti s vladikama koji djeluju u Hrvatskoj, neovisno o cijelom korpusu Pravoslavne Crkve. U tom je kontekstu bila sugestija kardinala Kocha da ne čekamo opći odnos prema pravoslavnima u Srbiji, Makedoniji, BiH... Mi u Hrvatskoj imamo episkope koji su naši partneri. To je bio poticaj, da počinjemo s njima i mi ćemo tako nastaviti.” Na izravno pitanje vidi li u patrijarhu Porfiriju saveznika u traženju odgovora na otvorena pitanja koja su ostala otvorena i nakon Domovinskog rata, mons. Puljić je rekao da do sada nije bilo poteškoća u otvorenim razgovorima: „Vjerojatno će on ostati u Beogradu, ali dok je još uvijek upravitelj Zagrebačko-ljubljanske mitropolije, tražit ćemo prigodu za susret i otvoren razgovor.”

Generalni tajnik HBK Krunoslav Novak u emisiji je spomenuo kako je na zasjedanju HBK produžen mandat predsjedniku Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij, mons. Juri Bogdanu, vojnom ordinariju u RH. Novost je imenovanje predsjednika Odbora HBK za sredstva društvenih komunikacija. Na tu je službu imenovan zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski, dok je novi predsjednik Odbora HBK za mlade šibenski biskup Tomislav Rogić. Vlč. Novak je i najavio i VI. hrvatski socijalni tjedan od 22. do 24. listopada ove godine.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

‘SVETI JOSIP – skromni stolar i Marijin zaručnik koji izvršava volju Božju’

RAZMATRANJE nadbiskupa Želimira Puljića o sv. Josipu u GODINI SV. JOSIPA

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, povodom Godine sv. Josipa priredio je osam prigodnih razmatranja o svetom Josipu, u kojima će s različitih aspekata prikazati sv. Josipa i aktualizirati njegov primjer za nasljeđovanje i u našem vremenu.

Sljedećih šest razmatranja o sv. Josipu IKA i Zadarski list će objaviti nadolazećih šest srijeda, koja je dan sv. Josipa, a zaključno razmatranje će biti u subotu 1. svibnja, na blagdan sv. Josipa radnika. Razmatranja će se prema tom rasporedu emitirati i u eteru HKR-a.

Objavljujemo prvo razmatranje nadbiskupa Puljića o sv. Josipu naslovljeno ‘Sveti Josip – skromni stolar i Marijin zaručnik koji izvršava volju Božju’.

Na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2020., papa Franjo uputio je Apostolsko pismo „Očevim srcem“ (Patris corde) i otvorio „Godinu svetog Josipa“ povodom 150. obljetnice proglašenja sv. Josipa „zaštitnikom Crkve“, što je učinio papa Pio IX. (1870.).

Godina svetog Josipa trajat će do 8. prosinca 2021. Budući da je Apostolska pokorničarna objavila i mogućnost dobivanja potpunog oprosta od vremenitih kazni tijekom cijele godine, valja to iskoristiti, kako osobnom molitvom i pobožnošću u čast svetom Josipu, tako i zajedničkom molitvom u obitelji. Osobita je prigoda što se može svakoga dana crpsti zasluge blagoslova i oprosta iz bogate riznice blaga koje nam je Krist zaslužio, a s njime toliki osobiti Božji ugodnici i zaslužni sveci poput sv. Josipa koji je bio je „skromni stolar, Marijin zaručnik, čovjek pravedan i uvijek spremjan vršiti volju Božju“ (papa Franjo).

Neka nam ne prođe dan a da ne zaslužimo tu milost oprosta od vremenitih kazni, kako za sebe i svoje, tako i za pokojne koji su nam blizi i dragi. Posebice za duše u čistilištu kojih se nitko nema spomenuti.

Sveti Josip – oslonac i vodič u vremenima krize

Nakon Majke Božje, nijedan svetac toliko se ne spominje u papinskom Učiteljstvu, kao Josip. Papa Pio IX. (1846.-1878.) proglašio ga je „zaštitnikom Katoličke Crkve“, Pio XII. (1939.-1958.) predstavio ga je „zaštitnikom radnika“, a sveti Ivan Pavao II. (1978.-2005.) pisao je o njemu kao o „čuvaru Otkupitelja Isusa“.

Božji puk zaziva ga i časti kao „zaštitnika sretne smrti“. Papa Franjo piše da je „sv. Josip izvanredna osoba koja je toliko bliska našem ljudskom iskustvu“. I dodaje kako ga je na pisanje o sv. Josipu „potaknula dodatno i pandemija“ tijekom koje smo „usred krize iskusili dobrotu tolikih ljudi“, kao npr. liječnika, medicinskih sestara i tehničara, zaposlenika u trgovinama, kao i onih koji su pružali osnovne usluge poput „volontera, svećenika, redovnika i mnogih drugih. Oni su svakog dana pokazivali strpljivost, ulijevali nadu i pazili da ne šire paniku, nego suodgovornost“.

Posebice je Papa spomenuo „očeve, majke, djedove, bake i učitelje“ koji su svojim „malim i svakodnevnim gestama pokazivali djeci kako se suočavati i nositi s krizom“. A u svetom Josipu, „koji je bio čovjek diskretnе i skrovite prisutnosti“, svatko može „naći zagovornika, vodiča i oslonac u vremenima teškoća i problema“. Stoga, njemu koji je proglašen „zaštitnikom Crkve“, kao i svima koji su nam bili blizu u kušnjama, dugujemo riječi priznanja i zahvalnosti.

Nakon rođenja, djetetu je potrebna briga njegovih roditelja. Potrebna mu je pažnja drugih kako bi postao svoj i pripremio se za život na zemlji i za život u vječnosti. U tom procesu odgoja i rasta sudjeluju osobito otac i majka koji nikako ne smiju „prepustiti“ odgojnu zadaću drugima ili subbini. Ili pak samo majci, kao da otac s time ne bi imao ništa.

Naprotiv, zajednička i glavna zadaća i briga oca i majke je pomoći djeci da odrastu i „postanu svoji“ te da budu dobri i zauzeti kršćani, sposobni „preuzeti u društvu ulogu zrelih muškaraca i žena“.

Biti dobar kršćanin i poduzetan građanin dvije su zadaće koje se međusobno ne isključuju, niti suprotstavljaju. Dapače, zreo i odgovoran kršćanin bit će uvijek odgovoran i poduzetan građanin u zajednici i u društvu. Odgoj djece u obitelji događa se posebice preko uvjerenja i stavova koje roditelji svjesno ili nesvjesno prenose na svoju djecu.

2. Nezamjenjiva je uloga očeva u odgoju djece

Veliku odgovornost u odgoju imaju posebice očevi koji su djeci potrebni kao čvrsti oslonac i autoritet. Ako djeca to ne nađu kod kuće, tražit će ga na drugom mjestu, u „televizijskim serijama“ ili „u društvu koje ih okružuje“. No, ako očev autoritet ne prati velikodušna ljubav, već sebični ciljevi obilježeni isključivo „negativnim nabojem zapovijedi i zabrana“, ubrzo će se razotkriti kako su takvom ocu djeca zapravo „stranci u vlastitom domu“.

U takvim okolnostima djeca će strahovati pri svakom njegovu dolasku kući. I ne daj Bože, „priželjkivati da otac barem privremeno ode“ iz kuće kako bi mogli „živjeti malo slobodnije“. Stoga, mudar i strpljiv otac zna da djeca još nemaju punu snagu razuma, pa će pozitivnim pristupom usmjeravati i poučavati svoju djecu. I pritom imati na umu da su „pohvale zbog dobrih stvari i ponašanja“ potrebne djeci kao hrana svagdanja.

Budući da djeca u svojim očevima vide „kućnoga heroja“, očevi će poput vitezova iz starih vremena i po primjeru velikih svetaca voditi računa da svojoj djeci objasne kako sve dobro na ovom svijetu dolazi od „Onoga koji vodi povijest pojedinaca i naroda“.

Svoj pak odnos s djecom će temeljiti isključivo na ljubavi. Božja zapovijed da se poštuju roditelji zapravo je zahtjev i zapovijed roditeljima da žive i vrše svoj autoritet na način koji će ih u očima djeteta „učiniti vrijednim poštovanja i ljubavi“.

Neka sveti Josip pomogne današnjim roditeljima, posebice očevima, otkrivati u njemu uzor vjernika, primjer dobrog radnika i nadasve izvrsnog Božjeg suradnika koji je svim svojim bićem vršio volju Božju.

Budući da je imao milost preminuti u društvu Isusa i Marije, puk Božji moli se i zaziva sv. Josipa kao zaštitnika sretne smrti: „Dobre smrti zaštitniče, moja duša tebi viče, moleć’ za tvoj zagovor. Ti na mojem smrtnom času, s Majkom blagom reci Spasu, da me primi u svoj dvor“.

Sveti Josipe, moli za nas.

Očevi se “ne rađaju, već postaju” – Očinstvo je poziv, žrtva i vještina

Propovijed mons. Ž. Puljića

PLOVANIJA, Zadar: SVETKOVINA SV. JOSIPA

Na svetkovinu Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2020. godine, papa Franjo uputio je Apostolsko pismo „Očevim srcem“ (Patris corde), kojim je proglašio „Godinu svetog Josipa“. U Pismu „Očevim srcem“ Papa opisuje ovog Božjeg ugodnika kao „voljenog oca“ koji je

„nježan i pun ljubavi“, kao „poslušnog oca“ koji „prihvata stvarnost kreativno i hrabro“. Odlučio sam za svaku srijedu, koja je Josipov dan, od danas do 1. svibnja kad se obilježava Josipa radnika uputiti prigodno razmišljanje o ovo velikom, ali slabo poznatom svecu. Danas kad slavimo njegovu svetkovinu istaknut ću njegovo očinstvo i njegovu izvanrednu osobnost koja je toliko bliska našem ljudskom iskustvu. Prije pet godina Ured za život i obitelj pri HBK objavio je katehetski materijal pod naslovom „Očinstvo i majčinstvo – dva su lica roditeljskog poslanja“.

Hrvatski psihijatar i psihoterapeut, dr. Pavao Brajša, pripovijeda da je jednom u slovenskim planinama susreo mladoga oca kako nosi dvogodišnje dijete u naprtnjači na leđima, a ženu drži za ruku. Drugi put je u razgovoru pitao mladu ženu je li možda suprug došao s njom. Kada mu je potvrđno odgovorila, pošao je u čekaonicu i našao njezinoga muža kako s boćicom i dudom hrani njihovo malo dijete. Dr. Brajša još spominje i mladoga inženjera koji je mijenjao pelene djetetu, a njegova je žena prala suđe kad ih je bez najave posjetio. Ovih nekoliko primjera bile su povodom dr. Brajši da zaključi kako je na pomolu „svremena revizija očinstva“ koja donosi drukčiji pogled na oca kojeg bi se moglo „nazvati otac-majka“, ali i drukčijeg pogleda na majku koju bi se moglo nazvati „majka-otac“. Jedno i drugo uživaju ravnopravni i suodgovorni položaj u obitelji i u društvu. Njihova djeca, zaključuje dr. Brajša, neće imati kompleks „isključivoga majčinstva“ s „udaljenim ocem, negdje u tuđini“.

Djeca trebaju očeve da ne postanu problem društva

Pred poraznim podacima kako raste broj obitelji u kojima nema oca, profesorica prava Marija Calvo, sa Sveučilišta Karla III. u Madridu tvrdi kako „izostankom oca djeca bivaju znatno oštećena, a to ima negativne posljedice po čitavo društvo“. Tako navodi da u Americi 90% mlađih, koji su završili u zatvoru, odrasli su bez oca. Stoga prof. Calvo zaključuje da je „nedostatak oca u korijenu većine društvenih problema: Nasilja, zloupotrebe droga, maloljetničkih trudnoća, akademskog neuspjeha, bježanja od kuće i dr.“ Prije se smatralo da je uzrok tomu siromaštvo. No, profesorica Calvo smatra da je to „radi se o odsutnosti oca u obitelji“. Stoga, ona se ne umara ponavljati da je od „osobite važnosti za obitelj nazočnost oca između treće i pete godine života djeteta“. Jer, djeci je tada potreban „uzor muževnosti“. Nju zabrinjava i činjenica „rastućeg mentaliteta onih koji govore da se djeca jednako dobro mogu razviti i bez oca“.

To nikako ne stoji, veli ona, i dodaje kako su „djeca bez muškog uzora često vođena stereotipima koji ih usmjeravaju prema nasilničkom ponašanju“.

I donosi primjer potrebe za očinskom figurom u slučaju „nihiliističkog filozofa“ Alberta Camusa, koji je na marginama svoje posljednje knjige („Prvi čovjek“) zapisaо riječi: „Trebam nekoga da me vodi; trebam nekoga da me pohvali, da me kazni, ali ne svojom moći, nego autoritetom. Trebam svoga oca“. Španjolska pravnica prof. Marija Calvo zaključuje da „djeca dobivaju najbolji odgoj kada su u njihovom rastu prisutna oba roditelja, jer oboje su ključni za djetetov razvoj“. Ako pak nekoga od njih nema, valja naći načina kako „kompenzirati roditelja koji nedostaje“.

Zadržimo se malo na liku i ulozi oca i pogledajmo što se traži i očekuje od njega. Zaboravimo filmske i umjetničke prizore s televizije, kazališta ili iz kino-dvorana gdje se likove oca prikazuju najčešće kao „sebične alkoholičare, lijencine, nasilnike, zavodnike ili grubijane“. Takvi likovi zapravo i ne zaslužuju nositi naziv oca, jer pravo očinstvo je nešto drugo. Ono je nešto plemenito, veliko i sveto što nas upućuje na Oca koji je na nebesima. A znamo da je on poslao svoga Sina da nam objavi Oca i da utemelji Crkvu u kojoj će ostati do konca svijeta. Pa, kao što je Isus glava Crkve, tako je i otac glava obitelji. Dok u korizmenom vremenu gledamo Kristovu glavu koja je okrunjena trnjem, razmišljamo o patnji koja nas posvećuje, o kršćanskom pozivu oca koje je poziv na trpljenje, žrtvu i samoprijegor. Očinstvo je zapravo spremnost svoj život položiti za svoju ženu i djecu, za svoju obitelj. Uostalom, zar Isus nije rekao da nema „veće ljubavi od one

ZADARSKA NADBISKUPIJA

kao kad položimo život za svoje prijatelje“ (Iv 15, 13). Očinstvo, stoga, nije lako, ali je prekrasno iskustvo koje obogaćuje naše obitelji, Crkvu i društvo.

2. Današnjim očevima nije nimalo lako

Današnjim očevima nije nimalo lako hrvati se s krizama koje susreću. Neki su u tim krizama nažalost napustili Crkvu jer je nisu dovoljno upoznali i zavoljeli. Druge je zbumila medijska promidžba protiv Boga, Crkve i zagrobnog života. Trećima je u procesu otuđenja od vjere i morala pomogla i „svremena postmoderna kultura“ koja ne vidi probleme kontracepciji, promiskuitetu, u pobačaju, pornografiji i drugim raznim seksualnim perverzijama. Neki pod utjecajem javnog mnijenja podržava „pravo na razvod i preljub“, na „sklapanje neprirodnih zajednica“, na legalizaciju opojnih droga i rodnu ideologiju za koju je papa Franjo reče da je „atentat na obitelj“. Doda li se k tomu i sve prisutniju „vulgarnost u medijima“, bijeg iz prirode u virtualnu stvarnost, pohlepni materijalizam i beskrupolozno iskorištavanje okoliša, kao i čestu disfunkciju političkog i pravnog sustava, nismo daleko od tvrdnje da je ovo naše „postmoderno društvo dobro oboljelo“.

Traže se lijekovi i liječnici, terapeuti i svećenici. Traže se muškarci koji su se „zaljubili u istinu, pravdu, ljepotu i dobrotu“, u Krista koji je „Put, Istina i Život“, pa se trude povratiti radost i mir u svoj dom, po Isusu koji jedini to darovati može. Ta, on se za to i rodio i čovjekom postao, te svoju Crkvu osnovao u kojoj je ostavio sredstva za spasenje. Potrebni su, dakle, današnjem svijetu muškarci-apostoli koji su shvatili vrijednost blagoslova koji Krist daruje, kao i vrijednost Crkve u kojoj on prebiva i svoju milost dijeli.

Potrebni su predani i Duhom Božjim zahvaćeni muškarci koji će poput svetog Josipa biti na braniku zaštite obitelji i života. U srazu s današnjom kulturom koja ignorira, omalovažava i prezire duhovno i kulturno nasljeđe Katoličke Crkve, kršćanski očevi i muževi su pozvani pokazati svoju uzvišenu zadaću i obvezu koju su po sakramantu braka primili: Biti u ulozi zaštitnika, svjedoka i branitelja svoje obitelji. Poput svećenika u Crkvi, koji snagom svetoga Reda navješćuju Riječ Božju, dijele svete Tajne i odgajaju povjereni puk, tako i otac obitelji predvodi obiteljsku molitvu i proročki nastupa pred raznim perverzijama svremene kulture u obrani istine o čovjeku, obitelji, Kristu i Crkvi.

A da bi to mogli uspješno odraditi potrebno je da se vjerničke obitelji povezuju i druže s onima koji slično misle, te isto slave i vjeruju. Plod toga druženja stvara bratstvo i zajedništvo koje Luka u Djelima apostolskim ovako opisuje: „Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama“ (Dj 2, 42). Molimo svetog Josipa, koji je pokrovitelj Crkve, zaštitnik očeva, obitelji i radnika, neka među nama bude što više muževa koji će biti postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama. Sveti Josipe, moli za nas. Amen.

‘SVETI JOSIP i očinstvo danas – uloga oca u obitelji’

RAZMATRANJE nadbiskupa Želimira Puljića o sv. Josipu u GODINI SV. JOSIPA

U Godini sv. Josipa, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, priredio je osam prigodnih razmatranja o sv. Josipu koje će IKA, HKR i Zadarski list objavljivati na Josipov dan, srijedom, do blagdana sv. Josipa radnika 1. svibnja. Donosimo drugo prigodno razmatranje nadbiskupa Puljića o sv. Josipu.

Nerijetko se pitamo čime je sveti Josip zaslužio biti zaštitnikom Crkve i našega naroda te kako to da mu se ljudi utječu u svojim nevoljama? Njegova je veličina u tome što je, ne oklijevajući, izvršio volju Božju i s povjerenjem prihvatio i izvršio Božji naum.

Uzeo je Djевичu Mariju kao svoju zakonitu zaručnicu, a Isusa našega Otkupitelja prihvatio kao svoga sina. Njih oboje, Josip i Marija, imali su među sobom puno povjerenja, ljubavi i istinske brige za njihovog sina Isusa. Način odgoja koji je sv. Josip pružio Isusu uzor je svim očevima koji svojoj djeci pružaju zaštitu, brigu, sigurnost i ljubav.

Josip je to pokazao odmah na početku kada je s tek rođenim Isusom i zaručnicom Marijom morao bježati u Egipat kako bi kao glavar slavne svete Obitelji zaštitio Isusa od Heroda. Zbog svega toga, sveti Josip simbol je obiteljskoga zajedništva, tj. Svetе Obitelji zajedno s Marijom i Isusom. U današnjem društvu važno je da se otac što ranije uključi u odgoj djeteta, a to onda utječe ne samo na kvalitetu odnosa u obitelji, već i na razvoj djeteta. A zadaća oca je ne samo biti zaštitnik i skrbnik obitelji, već i učitelj, odgojitelj, liturg i duhovni vođa.

1. Sveti Josip je uzor očevima

Otac ima važnu ulogu u formirajućem djetetu, te je poput nebeskoga Oca pozvan biti zaštita, branitelj i hranitelj svoje obitelji. U očevom stavu, ponašanju i ulozi, dijete otkriva „autoritet, glavu i čvrstu ruku“ koja pronalazi rješenje u spornim okolnostima i pravu riječ u teškim trenucima.

Iako su u dječjim očima i njihovoj mašti očevi „ponekad strogi“ pa im se dive sa strahopoštovanjem, nakon više godina shvaćaju pravo značenje i vrijednost onoga koliko im je otac pomogao u životu. Njegovi savjeti kao i zabrane koje im se nisu sviđale, bile su zaštita i pomoć u njihovom uzrastu.

Nekada su se očevi uglavnom brinuli o materijalnoj sigurnosti obitelji. Kao „glava kuće“ smatrali ih se autoritetima koji osiguravaju i provode kućni red i disciplinu te se brinu o materijalnoj i finansijskoj sigurnosti, kao i o njihovom moralnom ugledu u društvu.

Poznavatelji ljudske psihe kažu da djeca, u čijem su uzrastu uključeni očevi od najranijih dana, stječu vrlo velike intelektualne vještine. Ova je godina posvećena osobitom svecu i velikom biblijskom liku, svetom Josipu. Njemu je Providnost povjerila voditi brigu o Svetoj Obitelji, pa nam pruža prigodu bolje upoznati svetog Josipa o kojem u evanđeljima nema zapisane ni jedne njegove izgovorene riječi. To, međutim, ne umanjuje veličinu ovog „šutljivog sveca“ koji je bio čovjek „od riječi i djela“, a Bog mu povjerio zadaću da vodi brigu o njegovom Sinu.

Uz vrlo oskudne informacije, evangelist Matej nam otkriva podatak da je „*Isus sin Josipov*“ te da je Josip kao zakoniti Isusov zemaljski otac bio „pravedan, krepstan i sveti muž Blažene Djevice Marije“. U zvanju tesara marljivo je i predano vodio brigu o obitelji. Papa Pio IX. proglašio ga je zaštitnikom sveopće Crkve (1870.), a dva stoljeća prije toga (1687.) Hrvatski sabor ga je odabrao i proglašio zaštitnikom hrvatskoga naroda.

2. Uloga oca vjernika u obitelji

Očinstvo i majčinstvo smatraju se najtežim, ali i najljepšim roditeljskim iskustvom. Može ih se uspoređivati s pozivom i zvanjem u kojem kao roditelji zalažu vlastiti život i izgaraju za svoju obitelj. U kontekstu Godine svetoga Josipa, koji je bio po zakonu Isusov zemaljski otac, pogledajmo u kratkim crtama ulogu oca u obitelji.

Gledano kroz prizmu katoličkog nauka, otac je pozvan zahvaljivati Bogu za milosni dar vjere, života i obitelji, pa shodno tomu svjedočiti i poučavati svoju djecu. Riječima Katekizma, rekli bismo da otac ima „liturgijsku, učiteljsku i pastoralnu zadaću“ u svojoj obitelji. Blago obiteljima u kojima su očevi svjesni tih svojih zadaća pa u kući predvode molitvu i primjerom vjerničkoga života i vlastitom riječju potiču djecu neka upoznaju Svetu pismo, Isusa Krista, Crkvu i istine naše svete vjere.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Neka istraživanja koja su provedena u Švicarskoj (2002.), a objavljena u Engleskoj (New Directions, 2004.) pokazuju da je najjači čimbenik prihvaćanja vjerskoga života upravo vjera i život njihovih očeva. Time se nikako ne umanjuje uloga i važnost majki. Djeci su, naime, potrebni majčinska i očinska potpora i ljubav, kako bi mogli postati i biti istinski vjernici. Preporučimo sve naše obitelji da po uzoru Nazaretske obitelji, Marije, Josipa i Isusa, budu prožete radom, molitvom i svetim obiteljskim zajedništvom.

Josipe, o milo ime, Spasiteljev poočime,

kom na brizi Bog bi sam.

Vječnog Oca zastupniče, Majke Božje zaručnice,

svim te srcem pozdravljam!

ZADAR, KATEDRALA SV. STOŠIJE: CVJETNICA

Propovijed mons. Ž. Puljića

1. Cvjetnica nas uvodi u misterij Isusove smrti na križu o čemu smo sada slušali pravu dramu koja nas vodi od maslinskog vrta, preko Kaifinog i Pilatovog dvora do Golgote gdje će u petak poslije podne Sin Božji ispustiti dušu. Osjetili smo na kraju drame čudnu tišinu koja je zavladala na Golgoti. Tijekom teške muke i boli na križu Isus je izgovorio nekoliko riječi koje pokazuju redoslijed njegova ljubavi i naklonosti. Najprije se zauzeo za neprijatelje i za njih usrdno molio svoga Oca neka im „oprosti, jer ne znaju što čine“. Zatim se obratio razbojniku s desne strane i obećao da će „još danas biti s njime u raju“. Na koncu zauzeo se i za svoju svetu Majku kad joj je povjerio učenika Ivana i rekao mu: „Ivane, evo ti majke“. Neprijatelji, grješnici pa sveci jest redoslijed kojim ljubi božansko Srce Isusovo.

U kontekstu otajstva Kristove muke i ljubavi moramo priznati da pre malo poznajemo dimenzije Božanskoga Srca. Valja nam stoga mijenjati neke krive slike o Bogu Ocu i njegovom Sinu, jedinom Spasitelju čovjeka. Valja otkriti i odstraniti pogubne viruse s naših duševnih računala. Primjer obraćenog razbojnika Dizme pokazuje koliko je Isusu stalo do našeg spasenja i spaseњa svih ljudi. Pri tomu on ne gleda na bezakonja naša, već na srce raskajano i ponizno, koje neće prezreti. Pred tom činjenicom valja nam malo stati, povući se u tišinu i razmišljati, posebice u ovom Svetom Tjednu, kako bismo čuli nutarnji govor uz pomoć naših duhovnih antena. To je šutnja kad čujemo glas Svevišnjega, kao i jeku naše savjesti. Stoga, ovih dana tražimo prostore tištine u crkvama gdje imamo prigodu susresti milosrdno srce Oca u sakramantu svete isповijedi.

2. Nepodnošljiva buka oko nas ne dopušta nam čuti glas svoje duše i svoje nutrine. Potrebno je imati hrabrosti pa ugasiti televizor, mobitel i tranzistor kako bismo potražili i našli mjesto tištine, spokoja i mira. U toj duhovnoj oazi mira može se prepoznati i osjetiti nevidljive silnice našeg duha koje su vječne i neponovljive. Jer, za let put nebesa stvorena je duša naša. Stoga, „čovječe, ne idi malen ispod zvijezda“, napisao je svojevremeno pjesnik Antun Branko Šimić. Korizma, posebice Velik Tjedan koji danas započinje, prikladno je vrijeme učiti s Marijom i s ljubljenim Isusovim učenikom Ivanom „biti uz Krista“ koji je prinio žrtvu vlastitog života za ljudski rod (Iv 19,25). Znamo, nažalost, kako se od samih početaka čovjek zaveden lažima Zloga, zatvarao u iluziji samodostatnosti (Post 3,1-7) i udaljavao se od izvora života. Bog se, međutim, nije udaljavao od čovjeka. U otajstvu križa, kojemu ćemo na Veliki Petak iskazati osobito poštovanje, objavljena je puninu milosrđa nebeskoga Oca, koji je, da bi ponovno zadobio ljubav svoga stvorenja, prihvatio platiti najvišu cijenu. A to je krv njegova Jedinorođenoga Sina.

Smrt, koja je za Adama bila znak krajnje samoće i nemoći, preobrazila se na križu u čin ljubavi i slobode novoga Adama, Isusa Krista. Krist prikovan na križu najpotresnija je objava Božje ljubavi. I što je još čudnije On na križu moli za svoja stvorenja i žđa za ljubavlju svakog od nas; te sa žudnjom čeka naš pristanak da mu dopustimo opet nas zagrliti i privući k sebi. Obećao je, naime, „kad bude uzdignut sa zemlje, da će sve privući“ (Iv 12,32). Stoga, vrijeme Svetoga Tjedna je razdoblje da prihvatimo Isusovu ljubav i naučimo u toj ljubavi razmatrati o „Onomu koga su proboli“. Iskustvo Božje ljubavi potiče nas „iznova se darivati“ bližnjima, posebice onima koji trpe i koji su u potrebi. Zahvalni Isusu za muku, ljubav i praštanje, zahvaljujemo i za trenutke darovane tištine. Molimo neka nam kroz tu tišinu pomogne upoznati naše slabosti, padove i grijeha. I potakne nas po sakramantu svete isповijedi tražiti njegovo kraljevstvo. I to nam je dosta. Amen.

ZADAR: MISA POSVETE ULJA u katedrali sv. Stošije

Propovijed mons. Ž. Puljića

1. Tijekom korizme i posebice u Velikom tjednu razmišljamo o Isusovoj muci, a jutrošnja liturgija Posvete ulja podsjeća nas na dva važna događaja s Posljednje večere: Ustanovu svetog Reda i ustanovu Presvete Euharistije. Stoga, sa zahvalnošću mislimo na službu koju nam je Crkva povjerila, pa u tom ozračju želimo razmišljati o našem pozivu služenja, te izraziti spremnost obnoviti svoja svećenička obećanja. Kad čitamo izvješća o tomu što je Isus učinio one svete večeri, otkrivamo da sinoptici opisuju kako Isus pretvara kruh i vino u svoje tijelo i krv kao zalog novoga Saveza. A Ivan uz spomen blagdana Pashe dodaje kako te večeri „Isus ustaje, odlaže haljinu, uzima vodu, učenicima pere noge i otire ubrusom kojim je bio opasan“ (Iv 13, 4-5). Ova zanimljiva pojedinost daje nam povoda upitati se je li Ivan htio time istaknuti više „događaj, nego otajstvo“, više značenje, nego znak?!

Za njega, naime, nova Pasha počinje ne toliko u Dvorani gdje je ustanovljen obred, koliko na križu, na Kalvariji gdje se završava djelo koje će se spominjati i slaviti. Neki egzegete ističu da je „pranje nogu sakrament vlasti“ i znak naravi i načina našega pastoralnoga služenja. Obredom pranja nogu Ivan opisuje novo otajstvo za koje Isus veli: „Dao sam vam primjer da i vi tako činite“ (Iv 13, 15). Što je Ivan htio poručiti i kakav nam je primjer Isus ostavio? Činom pranja nogu on je slikovito izrazio smisao svog poslanja. A riječi „dao sam vam primjer da i vi tako činite“ podsjećaju na ustanovu Presvete euharistije: „Ovo činite meni na spomen“. Tako je ustanovljena „đakonska služba“ koja postaje temeljnim zakonom služenja u Crkvi. A ono izvire iz krijeposti ljubavi koja ne traži svoje (1 Kor 13,5), nego se dariva. „Učite se od mene jer sam blaga i ponizna srca“ (Mt 11, 29). Tako ga gledamo one večeri na koljenima kako pere noge apostolima.

2. Svake godine, braćo svećenici, na ovaj dan činimo našu godišnju inventuru. Razmišljamo o otajstvu svećeničkog služenja i obnavljamo naša svećenička obećanja. Obred nam pomaže i potiče vidjeti koliko je ljubavi i poniznosti u našem služenju. I pri tom dobro važemo služimo li doista braći, kako je Isus želio, ili se, ne daj Bože, braćom služimo. Ovo posljednje čine oni koji na sve načine traže „potvrdu svoga rada“, pljesak, aplauz ili još gore, zaradu i novac. Tijekom Svetoga Tjedna evanđelja pripovijedaju o Isusovim apostolima, posebice o Judi koji potajno ide glavarima svećeničkim i pogoda se koliko će mu novca dati da proda Isusa. Kad je dobio trideset srebrnika, zapisano je kako je tražio priliku da Isusa predala. Juda je bio mutan i dvoličan čovjek čiji je nutarnji svijet bio nepoznat i nepristupačan. Unatoč povjerenja koje mu je Isus iskazao da vodi blagajnu male zajednice apostola, on ih je u tajnosti potkradao. To bilježi Ivan kad priča o susretu u Lazarovoj kući, gdje Marija izljeva „dragocjenu nardovu pomast po Isusovim nogama“. Njezin čin darežljivosti i poštovanja Juda komentira: „Zašto se ta pomast nije prodala za trista denara i razdala siromasima? Nije to govorio što mu je bilo stalo do siromaha, piše Ivan, već je uzimao kradom iz kese što se u nju stavljalo“ (Iv 12, 4-6).

Novi Zavjet spušta zastor na Judinu scenu kad Jedanaestorica biraju Matiju "da primi mjesto ove apostolske službe". No, ostao je izraz „judinovaca“ koji se primjenjuje na one koji se „služe povjerenom službom u privatne interese“: Pa, malo za „svoje potrebe u stranu“ otkini ovdje, malo ondje“, malo od milostinje, malo od intencija ili drugih darova. Nisu bez razloga stari Dubrovčani uklesali u kamenu zlatno pravilo na Kneževu dvoru za „članove umoljenih“ (za vijećnike), „obliti privatorum, publica curate!“ Dok obavljate javnu službu, zaboravite na privatne interese i brinite se za opće. Zašto? Jer, čovjek je po naravi slab i ranjiv. Ranjen je u svim svojima moćima razuma, osjećaja i volje. Vidi i zna što je dobro, ali lako podlegne sebičnim sklonostima i zlim nagnućima. I tako se nađe u društvu „judinovaca“. Svatko, naime, može imati u glavi potencijalnu Judinu misao izdaje i nevjere, može u ruci nositi moguću „Judinu torbu i novac“ koji se onda lako za prste zalijepi, a može i na usnama nositi virus Judinog izdajničkog poljupca. Slavlje posvete ulja i naš svećenički dan dobra je prigoda svakome od nas pogledati u svoju nutrinu da nema gdje u našem srcu, ruci i pameti, ne daj Bože, Judinog sjemena i opasnih virusa sklonosti potkradanju i privatluku.

3. Činom pranja nogu Isus je opisao smisao služenja koje suprotstavlja „vladanju i nametanju“. „Nije nam namjera biti gospodarima vjere vaše, piše Pavao Korinćanima, (2 Kor 1, 24), nego suradnicima vaše radosti i vječnog spasenja“. Isusove riječi nakon pranja nogu „dao sam vam primjer da i vi tako činite“ podsjećaju na ustanovu Presvete euharistije: „Ovo činite meni na spomen“. Zakon služenja u Crkvi izvire iz krijeposti ljubavi koja ne traži svoje (1 Kor 13,5), nego se dariva. „Učite se od mene jer sam blaga i ponizna srca“ (Mt 11, 29). Stoga, gledamo Isusa one večeri na koljenima kako pere noge apostolima. U kontekstu pranja nogu i služenja drugima valja naglasiti kako „služiti braći“ nije najvažnija stvar našeg pastoralra. Prva i najvažnija stvar jest „služiti Bogu“. Stoga, treba imati na pameti kako služenje čovjeku nije automatski i služenje Bogu. Kad svećenik zanemari ono što se od njega s pravom očekuje, a to je molitva i sakramentalni život, on zapravo ne služi braći. On se možda „razdaje“ u pretjeranom aktivizmu, pa je u ozbiljnoj opasnosti zanemariti duhovnost i molitvu, te izgubiti vezu s vrelom svoga svećeništva. Valja, dakle, imati trajno pred očima ono što smo na ređenju obećali i što godišnje na ovaj dan obnavljamo: „Pobožno i vjerno slaviti Kristova otajstva, trajno zazivati Božje milosrđe za povjereni narod, izlagati i tumačiti katoličku vjeru, i tjesno biti povezan s Kristom vrhovnim svećenikom u molitvi za spasenje povjerenih duša“. Sve to valja činiti u znaku crkvene odredbe iz poznatog tropleta s ređenja:

„Vjeruj što razmatraš, druge poučavaj što vjeruješ, a sam vrši ono što druge poučavaš“.

Kad spominjem ovaj troplet s ređenja dragi mi je spomenuti da nekoliko naše braće svećenika imaju ove godine okrugle obljetnice misništva: prečasni gospodin don Milivoj Bolobanić, kanonik obilježava svoju dijamantnu (60.), don Pavao Zubčić svoju zlatnu misu, a don Marinko Jelečević i don Zdravko Katuša srebrni misnički jubilej (25). Okruglu obljetnicu od 30 godina misništva ove godine obilježavaju don Marinko Duvnjak i don Andrej Jan Stepien. Od srca čestitamo i želimo obilje Božjeg blagoslova. Božjim promislom i svetim redenjem, draga braća svećenici, te mandatom Crkve Kristove dodijeljena nam je odgovorna i sveta zadaća sabirati, upućivati i odgajati vjerničke zajednice ove mjesne Crkve zadarske. Stoga, u svoje ime kao i u ime svakoga od vas koji participirate na Kristovu svećeništvu upravljam ovdje u našoj prvostolnici žarku molitvu Kristu, Velikom Svećeniku:

„Gospodine Isuse Kriste, svećeništvo je tvoja milost i tvoj dar. Blagoslovi nas koji tvojom milošću i poslanjem pastoralno djelujemo na terenu ove Nadbiskupije. Posveti nas otajstvom Velikoga Četvrtka i ispuni snagom svoga Duha kako bismo neustrašivo propovijedali Radosnu vijest, dijelili Svetе tajne i tvoj puk ispravno odgajali. Neka nam sveti Josip, koji je u životnim krizama i teškoćama bio „kreativan i hrabar“ skrbnik svete Obitelji, bude pomoćnik i nadahnu-

će u našem radu kako bi i „našim stvaralačkim zalaganjem povijest spasenja išla naprijed“. A Blažena Djevica Marija, majka i zagovornica naša, neka potkrijepi naše ponizne molitve pred Srcem svoga Božanskog Sina. Amen .

ZADAR, KATEDRALA SV. STOŠIJE – MISA VEČERE GOSPODNE na VELIKI ČETVRTAK

Propovijed mons. Ž. Puljića

1. U liturgiji večerašnjih čitanja imamo opis slavljenja Pashe kod Židova (prvo čitanje), Pavlovo tumačenje Isusove posljednje večere kao sklapanje „novog Saveza“ (drugo čitanje), te dirljivi opis pranja nogu apostolima s Isusovom zapovijedu „ljubite jedni druge, te i vi ovako činite“ (evanđelje). Jutros sam kod obreda Posvete ulja tumačio zašto trojica sinoptika (Mt, Mk i Lk) detaljno opisuju pashalni obred, a Ivan samo spominje kako su te večeri blagovali Pashu. Dok njih trojica donose detaljno izvješće kako Isus pretvara kruh i vino u svoje tijelo i krv kao zalog novoga Saveza, Ivan spominje blagdan Pashe i odmah dodaje kako „Isus ustaje, odlaže haljinu, uzima vodu, učenicima pere noge i otire ubrusom kojim je bio opasan“ (Iv 13, 4-5). Čini se da je Ivan ovim htio istaknuti više „događaj, nego otajstvo“, više „značenje, nego znak“. Za njega, naime, nova Pasha počinje ne toliko u Dvorani gdje je ustanovljen obred svete Mise, koliko na križu, na Kalvariji gdje se završava djelo koje će se spominjati i slaviti.

Sve se to zbilo uz blagdan Pashe koja za Židove ima značenje spomen-čina i sjećanja na veliki spasenjski događaj oslobođanja njihovih otaca iz ropstva egipatskog. Isus se ponaša kao kućedomačin, predvodi ceremonijal pashalne večere koju je „vruće želio blagovati“ sa svojim učenicima. Uzima čašu, zahvaljuje i blagoslivlja u duhu onoga što je rečeno Mojsiju i Aronu: „Taj dan neka vam bude spomendan. Slavite ga kao blagdan u čast Jahvi. Svetkujte ga po trajnoj uredbi od koljenja do koljena.. Toga sam naime dana izveo vaše čete iz zemlje egipatske“ (Izl 12, 14; 27).

2. Nešto se ipak neuobičajeno zbilo na Isusovoj Posljednjoj večeri. Nakon blagoslova on je svojim učenicima pružio kruh uz riječi: „Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje“, kao i čašu vina uz riječi: „Uzmite i pijte, ovo je krv moja, novoga i vječnoga saveza, koja se prolijeva za vas i za mnoge na oproštenje grijeha“. Iako apostoli nisu shvaćali što to znači, osjetili su da nastupa mesijansko razdoblje, da se ostvaruje Novi savez po Isusu koji se po euharistiji trajno povezuje s ljudima. Euharistija, dakle, postaje nekrvna žrtva Novoga Saveza koji je sklopljen u krvi Kristovoj kako večeras piše Pavao Korinćanima. I da bi taj savez ovjekovječio Isus izriče svoju oporučnu želju: „Ovo činite meni na spomen“.

Pashalni znakovi novoga saveza su Tijelo i krv Kristova. A sam Isus novo pashalno janje kako ga je preteča najavio: „Evo jaganjca Božjeg koji oduzima grijehe svijeta“ (Iv 1, 29). Dva velika događaja u dva dana: Pashalna večera u četvrtak navečer i pashalna žrtva u petak poslije podne pokazuju Krista kao Jaganjca Božjeg. On je, naime, upravo u trenutku dok su ljudi klali pashalne janjce u hramu, visio i umirao na križu za spasenje svijeta. Tu je možda i razlog zašto je Isus anticipirao pashalnu večeru dan ranije. Učenici će to tek nakon uskrsnuća shvatiti. A sv. Pavao će u tom smislu napisati svojim Korinćanima: „Žrtvovana je Pasha naša, Krist“ (1 Kor 5, 7). Euharistija koju Crkva po Kristovom nalogu ima slaviti, nova je Pasha naša, a misno slavlje središte je kršćanskog života. Prvi kršćani su to dobro shvatili pa su „svaki dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, lomili kruh, te u radosti srca, zajednički uzimali hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda“ (Dj 2, 46-47). Zato Apostolske Upute (Didache) preporučuju: „U dan Gospodnji saberite se zajedno, lomite kruh koji nam je s neba dao i slavite Euharistiju koja svaku slast u sebi ima. Bože, koji si nam u divnom Sakramantu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam molimo, tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi

plod otkupljenja tvojega. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

ZADAR, KATEDRALA SV. STOŠIJE: VELIKI PETAK

Propovijed mons. Ž. Puljića

1. Muka Gospodina našega Isusa Krista po Ivanu remek djelo je biblijske književnosti i drama koja nas uznemiruje. Ona prema Ivanovu izvješću započinje u vrtu, pa nas evanđelist time podsjeća na onaj edenski vrt izgubljenog raja gdje je prvi Adam sve proigrao. A, evo, muka Gospodina našega Isusa Krista počinje također u vrtu, gdje novi Adam sve popravlja. „Bože divno si sazdao čovječe dostojanstvo, a još ga divnije po svom Sinu obnovio“, molimo svake godine na Božić u zbornoj molitvi. A ta obnova se dogodila po muci, smrti i uskrsnuću Gospodina našega Isusa Krista čega se posebice spominjemo u ovom Svetom Trodnevlju koje je započelo slavljenjem Pashe u dvorani Posljednje večere, a nastavlja se križni putem i razapinjanjem na Kalvariji u petak poslije podne. Na današnji dan, naime, oko tri sata poslije podne, na maloj uzvisici blizu Jeruzalema, koja se Golgotom zove, dogodilo se najbezumnije ljudsko djelo.

Tog poslijepodneva neukrotiva svjetina kao pomahnitala je tražila Kristovu smrt. Pilat je popustio i oprao ruke. Židovski starješine su se radovali jer su ostvarili svoj cilj. I dok se Isusovo srce razdire od боли, jer njegov narod muči ga i razapinje, priroda se stidi i buni. U tom žalosnom trenutku zemlja se trese, a kamene ploče i hramska zavjesa pucaju. Istina, opisani događaji o kojima smo slušali Ivanovo evanđelje, davno su se zbili. No, njihova jeka i danas se čuje. Ali i akteri, koji su kod toga sudjelovali, nisu iščezli s pozornice svijeta, već su tu. Naime, svi smo mi opisani u toj drami, kako se navodi u jednoj postaji križnog puta kad se veli „da smo i mi osudili Gospodina svojim življenjem i ražalostili svojim ponašanjem“. I opravданo zaslужili ukor u pjesmi koju ćemo i danas ponavljati i pjevati: „Puče moj, što učini Tebi? Il' u čemu ožalostih tebe, odgovori meni!“ Izdali smo te, prodali i predali neprijateljima po učeniku tvome Judi, osudili preko Kaife i Pilata koji se međusobno nisu nikako podnosili, ali u slučaju Isusove osude brzo su se složili: Ovoga treba maknuti iz naše sredine. Uz to smo ga preko Petra zatajili, a preko vojnika mučili i razapeli.

2. Kad smo već svojim življenjem i ponašanjem ražalostili i osudili Gospodina, molimo danas usrdno i ponizno neka nam udijeli oproštenje za naše grubosti, bezosjećajnosti, vrijedanja i psovke. Neka oprosti i zaboravi naše grijeha svadljivosti, zavisti, ogovaranja i klevete. Kad smo maloprije slušali njegove zadnje riječi s križa, srce nam se ledilo. Koga ne bi dirnule riječi plača i jauka napuštenog Mesije koji s križa vapije i moli: Bože moj, Bože moj zašto si me ostavio?! No, križ i trpljenje nije bila glavna nakana Isusova dolaska na svijet. Njegova je namjera bila osigurati ljudima spasenje i život vječni. Ali, čini se kako nema drugog puta koji bi tamo vodio osim onoga preko Maslinske Gore, Golgotе i Kalvarije. Do velikih stvari u životu dolazi se samo preko tih strmina. S križem dolazi blagoslov. Križ je naš lijek, naša snaga i utjeha. Častimo te, križu sveti..

Ove godine nećemo zbog opasnosti koronevirusa činiti mimohod Širokom ulicom do svetoga Šime. No, naše sudjelovanje u dirljivim obredima Velikoga Petka izraz je naše vjere, molitve, nade i počasti pred svetim drvom križa na kojem Isus umrije. Stoga, uz dirljive riječi „Gospina plača“, kojima smo sinoć nastavili naše bdijenje uz Isusa nazočnog u euharistiji, večeras se obraćamo Žalosnoj Gospi pa molimo: „Vrelo milja, slatka mati, bol mi gorku osjećati. Daj da s tobom procvilim. Daj mi s tobom suze livat, raspetoga oplakivat, dokle diso budem ja“. Ne daj, premili Isuse, da neizmjerna vrijednost tvoje svete krvi bude za nas izgubljena. Udjeli nam svoju milost i uvedi nas poslije ovoga života u vječnu radost. Amen.

ZADAR, Katedrala Sv. Stošije – USKRSNO BDJENJE*Propovijed mons. Ž. Puljića*

1. Izvješća Staroga Zavjeta, koja smo sada slušali žele nam protumačiti značenje ove svete noći. Nakon drame Velikoga Petka mala skupina Isusovih učenika proživljava časove straha i razočaranja. Lijepo su to isповjedila dvojica učenika na putu u Emaus: "A mi se nadasmo". Noć velikoga Petka i subotnji dan bili su neobično turobni i bez perspektive. I dok učenici u strahu od Židova zaključani u dvorani Posljednje večere kukaju, dvoume, ne shvaćaju i zdvajaju, dotle Židovi osiguravaju grob sa stražom da ne bi slučajno tkogod od njegovih došao i ukrao ga, pa onda kazao da je uskrsnuo. Vidjeli su kako umire u bolovima, proboli su mu srce kako bi se uvjerili da je doista preminuo, a sada postavljaju stražu.

Otajstvo Kristovog uskrsnuća, braćo i sestre, zbiljski je povijesni događaj. O tomu svjedoče prvi vjesnici i svjedoci uskrsnog događaja. Kristovo uskrsnuće postaje kamenom temeljcem apostolskog naviještanja. Isus je pokazao da je Sin Božji, ali ne na njihov zahtjev, nego kad je sam htio. Upravo kad su se najmanje nadali: „u ranu zoru“, još za mraka ustaje iz groba i javlja se svojim uplašenim učenicima s utješnim pozdravom: Mir vama! Zato Crkva ove svete noći s radošću i zahvalnošću propovijeda, te s vjerom pjeva i isповijeda: „znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine!“

2. Stoga je Uskrs najvažniji crkveni blagdan. Kristovim uskrsnućem, naime, i silaskom Duha Svetoga počelo je vrijeme Crkve koje još traje, a „Duh Božji divnom providnošću upravlja tijek vremena i obnavlja lice zemlje“ (GS 26). Stoga veličanstveni hvalospjev uskrsne noći poziva: „Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; nek se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom“.

I dok nam još u ušima zvone prijekorne riječi: „Puče moj, što učini Tebi..“, u večerašnjim obredima odjekuju riječi satnika: „Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!“ Njegovo uskrsnuće kamen je temeljac naše vjere. A on svjetlo ljudske povijesti, njezino središte i raskrižje, njezin smisao i otkupljenje. Svima vama koji ste u ovo korizmeno vrijeme osjetili blagodati molitve i sakramentalnog života, i koji ste aktivno i pobožno sudjelovali u obredima svetog Trodnevlja, želim blagoslovljene uskrsne blagdane s andeoskim pozdravom: Uskrsnuo je kako je rekao, Aleluja!

SVETKOVINA USKRSA, Katedrala sv. Stošije*Propovijed mons. Ž. Puljića*

1. Ove godine na prvu nedjelju mjeseca travnja, na samom početku proljeća, slušat ćemo izvješća o događaju Kristovoga Uskrsnuća. Tako apostol Petar nakon Duhova veli da su „Isusa, koji je prošao zemljom čineći dobro... smakli i razapeli... Ali, Bog ga je uskrisio u posljednji dan. Mi smo tome svjedoci“. A to se dogodilo „u prvi dan tjedna, u ranu zoru“. Događaj Uskrsnuća bio je toliko značajan i važan da se već od samog početka Crkva sabirala na taj dan blagovati Euharistiju i slaviti događaj spasenja.

Tog jutra, naime, dogodilo se nešto još nezabilježeno u ljudskoj povijesti: Raspeti i pokopani Krist je uskrsnuo. To nije samo predmet povijesne autentičnosti, nego i čin vjere koji nadilaze ljudske moći shvaćanja i razumijevanja. Ono je zahvat samoga Boga u zemaljsku stvarnost. Zato, Uskrsnuće Isusa Krista postaje kamenom temeljcem apostolskog naviještanja, pa će apostol Pavao uskliknuti: „Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludno je naše propovijedanje“ (1 Kor 15, 14).

2. Već 14 stoljeća odliježe ovim našim podnebljem uskrsna pjesma: Kraljice neba raduj se, jer je uskrsnuo Gospodin, aleluja! Nije nepoznato što se sve događalo na ovom prostoru prošlih stoljeća. Brojne su i različite vojske prolazile ovim krajevima, a da ne spominjemo sve zasjede koje

ZADARSKA NADBISKUPIJA

su postavljane po krševitom kamenjaru i poljima ovoga podneblja. Cilj i namjera bila je kako oslabiti ili zatrati vjeru, te izbrisati narodna obilježja i spomen prošlosti. Bogu smo zahvalni što se naši očevi nisu dali pokolebiti, već s vjerom u Uskrsloga ustrajali u svim burama i olujama. Ostali su vjerni Kristu, Crkvi i svom narodnom imenu. A zavodnik i neprijatelj križa i evanđelja „kao ričući lav“ prolazio je prostorima Lijepe Naše, zavodio i odvodio, plasio i progonio.

Ispunjeni uskrsnom vjerom naši su očevi u najtežim trenucima znali da će „minuti bol i nestati jad“, i da će ih iza oluje uvijek ogrijati nebesko sunce s visina. Tom vjerom u Gospodina stvarali su vjersko i kulturno ozrače ovoga kraja čime se i danas ponosimo i zahvaljujemo. Na početku trećeg tisućljeća Crkva zadarska, Ecclesia Iadertina, svjedoči i propovijeda istu radosnu vijest našega spasenja: Uskrsnuo je kako je rekao, aleluja! Njezini članovi, nošeni snagom Duha Svetoga, upiru svoj pogled prema nebu pjevajući usrdno i žarko: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine. Pobjedniče, Kralju divan, budi nama milostivan“.

3. S tom vjerom i uskrsnim raspoloženjem od srca sve pozdravljam i želim sretne blagoslovljene uskrsne blagdane! Svoju čestitku i pozdrav upućujem predstavnicima građanske vlasti, kulturnim i javnim djelatnicima, ratarima i pomorcima, profesorima, učiteljima i odgojiteljima mlađih naraštaja, lijećnicima i bolničkom osoblju, ucviljenim obiteljima, starima i posebice od COVID-a 19 oboljelima. Svim aktivnim djelatnicima-laicima po našim župama, pjevačima, ministrami, članovima župnih ekonomskih i pastoralnih vijeća, katoličkih društava, te djelatnicima obavijesnih sredstava želim blagoslovljene uskrsne blagdane!

Otajstvom Kristovog uskrsnuća započelo je doba novog stvaranja. A Uskrsnuli je pokazao da je On naše svjetlo, Put, Istina i Život. On je središte i smisao svega. I nema, uistinu, pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista. U toj vjeri sve od srca pozdravljam s uskrsnim poklikom: Uskrsnuo je Gospodin doista, alleluia, alleluia!

Isus i danas čini čudesno umnažanje kruha

Propovijed mons. Ž. Puljića U BIBINJU:

MISNO SLAVLJE UZ 25. GODIŠNJCICU DJELOVANJA KARMELIĆANKI BSI

1. Kad sam prije jedanaest godina stigao u Zadar, 12. rujna 2010. blagoslovio sam novoizgrađeni samostan „Sv. Obitelji karmelićanki Božanskog Srca Isusova“ ovdje u Bibinjama, na spomen Imena Marijina i Gospe od hrvatskog krsnog zavjeta. Sestre ove Družbe bave se odgojem mlađeži i djelima milosrđa, a nazоčne su na tri kontinenta: Na američkom kontinentu: Brazil, Kanada, Nikaragva, SAD, Venezuela; U Africi: Kamerun i Nigerija i u Europi: Austrija, Njemačka, Island, Italija, Nizozemska, Rusija, Mađarska i Hrvatska. Kad spominjem nazоčnost sestara u Hrvatskoj, zanimljiv je podatak iz života bl. Marije Terezije od sv. Josipa, utemeljiteljice karmelićanski BSI. Ona je u prigoda boravka u Americi (1913.) opisala svoj susret sa siromašnim doseljenicima iz Europe među kojima i s Hrvatima.

U jednom pismu nadbiskupu Baueru veli kako se žele „milosrdno zauzeti za te iseljenike“, pa dodaje kako ih je „prema zahtjevima zvanja sabrala Božja Providnost iz različitih naroda tako da se u Družbi govori 11 jezika... Samo nam još nedostaju sestre Hrvatice.“ Na kraju pisma dodaje kako „nema riječi kojima bi „opisala svoju čežnju za jednom kućom u Zagrebu“. U kasnijim dogоворима sestre su došle u Hrvatsku iz Beča 1917., te u dogovoru s nadbiskupom Bauerom privremeno se skrasile na zagrebačkom Ksaveru, a onda u Hrvatskom Leskovcu kraj Zagreba. – Vi ste ovdje prije četiri godine na svetkovinu Presvetog Trojstva, 11. lipnja 2017., iskazali zahvalnost Bogu za 100. obljetnicu dolaska karmelićanki BSI u Hrvatsku. Danas se u tu visoku obljetnicu nazоčnosti sestara karmelićanki BSI u Hrvatskoj umrežuje i srbrni jubilje (25. godina) dolaska sestara karmelićanki u Bibinje (1996.). Možda je također korisno ovdje reći kako su za razumijevanje duha Karmela važno spomenuti i dvije biblijske osobe: Prva je starozavjetni prorok Ilija, koji je živio u Božjoj prisutnosti na gori Karmelu i gorljivo revnovao za slavu Božju. Druga je Blažena Djevica Marija, uzor žene koja moli, sluša i prima Božju Riječ, žrtvuje se i prinosi, te

u svome srcu duboko proživljava otajstvo spasenja i o njem razmišlja. To je taj kontemplativni vid i usmjerenje Karmela.

2. Uz ovaj prigodni povijesni prilog pogledajmo poruku večerašnjeg evanđelja o čudu umnažanja kruha i riba koje opisuju sva četvorica evanđelista (Iv 6,1-13). Ivan je zabilježio kako Isus vidi silan svijet koji dolazi, pa upita Filipa: „Gdje kupiti kruha da ovi blaguju?“ To reče kušajući ga; jer znao je što će učiniti. Odgovori mu Filip: „Za dvjesto denara kruha ne bi bilo dosta da svaki nešto malo dobije“. Kaže mu jedan od njegovih učenika, Andrija, brat Šimuna Petra: „Ovdje je dječak koji ima pet ječmenih kruhova i dvije ribice! Ali što je to za tolike?“ Reče Isus: „Neka ljudi posjedaju“, a bilo je mnogo trave na tom mjestu. Tako, eto, poslije božanskih riječi Isus prelazi na božansko djelo umnažanja kruha za tisuće ljudi. Ovo je jedino čudo (od 44 pojedinačno opisana čuda), koja su sva četiri evanđelista potanko prikazala. On uze pet kruhova i dvije ribe, pogleda na nebo, izreče blagoslov pa razlomi kruhove i davaše učenicima da posluže ljude (Mk 6,41). Koliko imate kruhova? pita. Idite i vidite! Isus traži njihovo angažiranje, njihovo brojenje. Budi u njima nadu. Traži od njih suradnju da nešto učine, da odu i vide. Ne dopušta im ljenčariti i kukati. Kad su ustanovili da ima samo pet kruhova i dvije ribice, razočarali su se; jer što je to za tolike. Isus ih sokoli neka se ne predaju, nego neka vjeruju. I neka donesu što imaju: pet kruhova i dvije ribice. On zna što će od toga učiniti, pa im govori neka ljudi posjedaju po „zelenoj travi“. Isus stavlja kruhove pred se, a do njih i ribice; podiže ruke i pogled prema Ocu nebeskomu i moli ga za blagoslov: „Blagoslovjen da si, Gospodine Bože svega svijeta, od tvoje darežljivosti primismo kruh i ribe što ti ih prinosimo. Ovaj plod zemlje, mora i rada ruku čovječjih postat će nam kruhom života“. Sve kao u prikaznoj misnoj molitvi koju ćemo doskora moliti.

3. A što znači onih pet kruhova i one dvije ribice? Pet kruhova jest pet tjelesnih talenata, a dvije ribice jesu dvije duhovne sposobnosti. Gospodin uzima onih pet ljudskih darova: vid, sluh, govor, hod i pokret, kao i one dvije duhovne moći: razum i slobodu, pa šalje apostole neka to razdijele okupljenim tisućama. Ovdje je važno uočiti da se Isus služi isključivo apostolima da prenesu njegov kruh ljudima. Isus ne može bez apostola, a apostoli pogotovo ne mogu bez Isusa. Tako smo u srcu Crkve koja nas uči da se ne možemo vinuti do Boga bez konkretne Crkve koja je znak i oruđe jedinstva s Bogom. Ljudi trebaju Božju blizinu, a Bog treba ljudsko srce i ruke. Nedavno sam pročitao podatak kako su Misionarke ljubavi, još za života svoje utemeljiteljice, vodile 456 centara u više od stotinu zemalja, hranile oko 500.000 obitelji, liječile 90.000 guba-vih, 20.000 djece iz sirotinjskih četvrti pohađalo je njihove škole, a 17.000 odbačenih primalo je pomoć i njegu u svojim domovima. Od male Agneze Bojadžiju, dakle, koja se rodila u Skoplju 1910., od njezinih „pet tjelesnih darova i dvije duhovne ribice“, namnožilo se 5.230 sestara u 766 samostana diljem svijeta. Nije, onda čudo da je sveti Ivan Pavao II. 2002. godine proglašio Majku Tereziju blaženom, a da nije prošlo ni šest godina od njezine smrti. Umrla je 1997.

Družba karmeličanki Božanskog Srca Isusova prije petnaest godina imala je 454 redovnice u 53 samostana, od čega deset u Hrvatskoj u kojoj je Družba nazočna od 1917. godine. Djelo blažene Marije Terezija od sv. Josipa, kao i djelo Majke Terezije Misionarke ljubavi prava su djela milosrđa prema ljudima u dvadesetom stoljeću povijesti Crkve. Ona su, uz brojna djela drugih utemeljitelja posvećenoga života pravo „svremeno čudo umnažanja kruhova“. I dok se večeras prisjećamo srebrnog jubileja nazočnosti sestara karmeličanki u ovoj župi svetoga Roka, Bogu zahvaljujemo za to „kafarnaumsko umnažanje kruhova“ u današnjem svijetu po Bogu posvećenim osobama po kojima Isus i danas nastavlja činiti svoje čudo milosrđa i dobrote. Završavam riječima Pape Franje iz njegove pobudnice „Radost evanđelja“ koju je uputio svim kršćanima pa ih poziva i potiče: Ne dopustimo da nam se ukrademisiji zanos (80) i radost evangelizacije (83). Neka vam, poštovane sestre karmeličanke i draga braća i sestre u Kristu, blažena Marija Terezija od sv. Josipa pomogne ostvarivati ideale misijskog zanosa i evangelizacije, bratske ljubavi i zajedništva u ovom našem izazovnom vremenu. Tako neka bude. Amen.

ODREDBE

Prigodne obavijesti

Broj: 411/2021.

Zadar, 9. ožujka 2021.

Župnim uredima i samostanima

1. Neće biti svećeničke rekolekcije koja je predviđena za 10. 03. kao i 7. 04. 2021.
2. Vidjet ćemo kakvo će biti epidemiološko stanje 5. svibnja kad je planirana rekolekcija s temom, Pastoralna preobrazba župne zajednice u službi evangelizacijskog poslanja Crkve, kao i 9. lipnja kad je planiran Svećenički dan. Bilo bi dobro održati ova dva susreta (ili, barem Svećenički dan).
3. Neće biti uobičajenog križnog puta na Rivi, kao ni procesije za Cvjetnicu.
4. U pogledu slavlja Svetog Trodnevlja Kongregacija za bogoštovlje dopisom od 17. veljače 2021. ponavlja neka se uz poštivanje civilnih mjera izostavi procesija na Cvjetnicu i Veliki Petak, kao i pranje nogu na Veliki Četvrtak. Izraz poštovanja prema svetom drvu križu neka se iskaže naklonom glave umjesto ljubljenjem. A pripovijest muke Gospodnje na Cvjetnicu i Veliki Petak neka se ne pjeva, već pročita.
5. Planira se održati Liturgiju Posvete ulja u katedrali, 1. travnja 2021. u 9 sati, a nakon toga bit će prigodni domjenak (s nogu) u dvorištu Sjemeništa.
6. Prema predviđanjima čini se kako bi zahvaljujući cijepljenju i održavanju mjera moglo s vremenom biti manje zaraženih. U tom vidu, u svezi s odgođenim blagoslovom obitelji, moglo bi se planirati učiniti blagoslov u uskrsnom vremenu. Neka župnici sa svojim suradnicima učine uobičajeni plan blagoslova obitelji (po ulicama ili zaseocima) i neka objave datume kada će biti blagoslov, pa zamole neka na dan planiranoga pohoda u njihovoј ulici ili zaseoku budu raspoloživi za blagoslov obitelji.
7. Uskoro će iz tiska izići „Radna bilježnica“ za krizmanike koju neka župnici naruče za ovogodišnje krizmanike. Udžbenik za katehete, „Potvrđeni za život u punini“, predstavljen je na Katehetiskom danu (5. 9. 2020.) i dostavljen svim župnicima i katehetama. „Radna bilježnica“ predviđa teme kroz tri poglavљa putem predavanja, razgovora i osobnog razmišljanja. Nakon svakog poglavљa uvrštena je rubrika „Moli i vjeruj“ s određenim molitvama i istinama naše svete vjere. To će krizmanici trebati naučiti napamet, pa prije krizme o tome ispit polagati (str. 32-33; 59-60; 77-78).

Mons. Josip Lenkić, Generalni vikar

Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 412/2021.

Bogoslužje Velikog tjedna i Uskrs u Katedrali

Broj: 447/2021.

Zadar, 25. ožujka 2021.

Župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

Draga braćo i sestre,

Cvjetnica - Nedjelja Muke Gospodnje uvodi nas u duboka otajstva naše vjere, koja ćemo i ove godine na najsvetiji način proživljavati i slaviti. Crkva u svetom bogoslužju spominje, slavi i

uprisutnuje Isusovu muku, smrt i uskrsnuće. O. Nadbiskup predvodit će bogoslužje i obrede Velikog tjedna i Uskrs u katedrali svete Stošije prema sljedećem rasporedu:

Na Nedjelju Muke Gospodnje - Cvjetnicu, 28. ožujka o. nadbiskup predvodit će misno slavlje i blagoslov maslinovih grančica u 11 sati.

Na Veliki četvrtak, 1. travnja o. nadbiskup predvodit će u 9 sati Misu Posvete ulja, a u 19 sati Misu Večere Gospodnje kojom započinje Vazmeno trodnevlje.

Službu Muke Gospodnje i obrede Velikoga petka, 2. travnja o. nadbiskup predvodit će u 19 sati. Milostinja Velikog petka kod klanjanja sv. Križu i kod „Božjega groba“ namjenjuje se za uzdržavanje Isusova groba i svetih mjesta u Jeruzalemu.

Na Veliku subotu, 3. travnja o. nadbiskup predvodit će obrede Vazmenog bdjenja, s početkom u 20 sati.

Na Vazam, Nedjelju uskrsnuća Gopodnjega, 4. travnja o. nadbiskup predvodit će misno slavlje u 11 sati i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom.

Sudjelujmo u ovim svetim danima i najljepšim obredima koje nam Crkva daruje.

Mons. Josip Lenkić, Generalni vikar

Misna tablica i obveze župe prema Nadbiskupiji

Broj: 469/2021.

Zadar, 25. ožujka 2021.

S danom 31. ožujka 2021. godine, potrebno je zaključiti popunjenu Misu tablicu za I. tromjesečje 2021. i dostaviti Ekonomatu do 15. travnja 2021. godine. Također, svaka župa, bilo da je povjerena dijecezanskom bilo redovničkom svećeniku, dužna je podmiriti svoje obveze prema Nadbiskupiji za I. tromjesečje 2021. godine.

Želimir Puljić, nadbiskup

Milostinja Velikoga petka

Broj: 470/2021.

Zadar, 25. ožujka 2021.

Odredbom Svetе Stolice milostinja Velikoga petka namijenjena je uzdržavanju svetih mjesta u Svetoj Zemlji. Milostinja Velikoga petka (50 %) je namjenska i treba je dostaviti Nadbiskupskom ekonomatu s naznakom „za Božji grob“. Budući da neke župe nemaju „Božji grob“ ili ne postoji u njima običaj stavljati prilog ispred „Božjeg groba“, pod milostinjom Velikoga petka podrazumijeva se i sakupljeni novac za vrijeme klanjanja Svetom križu.

Želimir Puljić, nadbiskup

Prigodne obavijesti

Broj: 504/2021.
2021.

Zadar, 19. travnja

Svim župnim uredima u Nadbiskupiji

U više navrata pisao sam kako još uvijek traje opasnost od zaraze COVIDA 19, pa je potrebno či-

ODREDBE

niti sve da se spriječi njegovo širenje (Vidi dopise: Br. 863/2020. od 25. rujna 2020.; br. 411/2021. od 9. ožujka 2021.). Dopisom od 9. travnja 2021. putem elektroničkih medija, odgođena je podjela sakramenta Potvrde za mjesec lipanj zbog pojačanog vala zaraze u našoj županiji.

Gledom na podjelu sakramenta Potvrde u mjesecu lipnju, evo, nekoliko savjeta i preporuka:

1. Neka župnici na dan predviđen za krizmu učine da na obredu krizme budu po mogućnosti samo krizmanici, kumovi i roditelji kako bi se poštivalo zdravstvene mjere, a drugi vjernici neka podu na koju drugu misu.
2. Vrlo važno je savjetovati roditelje i kumove neka u ovim okolnostima budu skromni što se tiče obiteljskog slavlja. Neka ne zovu rodbinu i prijatelje za tu prigodu osim kumova.
3. Uskoro izlazi iz tiska „Radna bilježnica za krizmanike“ (prema udžbeniku „Potvrđeni za život u punini“ koji je predstavljen na Katehetskom danu). Poslat će se obavijest čim „bilježnica“ stigne kako biste je preuzeли i predali krizmanicima. Već sam pisao 9. ožujka 2021. (br. 411/2021.) da se tamo nakon svakog poglavљa nalazi rubrika „moli i vjeruj“ s određenim molitvama i vjerskim istinama koje neka krizmanici uče na pamet i pripreme se za provjeru znanja prije krizme (str. 32-33; 59-60 i 77-78). Ne kanim ove godine slati delegate za susret s krizmanicima, pa neka sami župnici učine provjeru znanja.
4. Dostavlja se u prilogu raspored podjele sakramenta Potvrde tijekom mjeseca lipnja.

5. Neki su župnici pitali što će biti s Prvom Pričešću ove godine. Možda bi bilo razborito zbog pojačanog vala zaraze u županiji premjestiti i to slavlje za lipanj (ako su bili u planu tijekom svibnja). Neka kao i dosada u dogовору s roditeljima predvide datum primanja Prve Pričesti, te ako ima veći broj pričesnika, mogu to učiniti u dva navrata. Njihovim roditeljima treba također savjetovati skromnost kod obiteljskoga slavlja i neka ne zovu rodbinu i prijatelje za tu prigodu.

Vama poštovani župnici, ovogodišnjim prvpričesnicima i krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima želim blagoslovljeno uskrsno vrijeme, te snagu i obilje darova Duha Svetoga u ovo izazovno vrijeme. Uz pozdrav i blagoslov od Gospodina,

Želimir Puljić, nadbiskup

RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA

1. Don Zdenko mr. Milić imenovan je Promicateljem pravde pri Nadbiskupijskom sudu u Zadru (dekret broj: 515/2021., od 28. travnja 2021.).

Raspored podijele sakramenta sv. Potvrde:

Datum	Nadbiskup	Generalni vikar	Provincijal
22. svibnja	Katedrala Sv. Šime	Zadar-Sv. Ivan	Kistanje
23. svibnja	Zadar-Plovanija		Perušić i Benkovac
29. svibnja	Bibinje	Biograd-Kosa <u>Biograd-Sv. Stošija</u>	Zadar-Arbanasi
30. svibnja	Diklo i Petrčane	Pag	Starigrad, Seline, Kruščica
5. lipnja	Pridraga i Smilčić	Zadar-Stanovi <u>Zadar-Bili Brig</u>	Bokanjac
6. lipnja	Zadar-Voštarnica Briševi i Murvica	Zadar-Ploča	Novigrad Dalm. i Karin
12. lipnja	Nunić	Zadar-Belafuža	Slivnica i Posedarje
13. lipnja	Zadar-Smiljevac	Dračevac Ninski	
19. lipnja	Medviđa i Obrovac	Zemunik	Zadar-Puntamika
20. lipnja	Zaton i Nin	Vrana, Radošinovci, Pristeg Privlaka	Sv. Filip i Jakov
26. lipnja		Kali i Kukljica	Sali i Zaglav

KRONIKA

OŽUJAK - TRAVANJ 2021.

4. ožujka -

Nadbiskup je uputio čestitku novoimenovanom biskupu hvarskom, mons. Ranku Vidoviću

11. ožujka -

Zadarski nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, mons. dr. Želimir Puljić, primio je u radni posjet dr. Josefa Markusa Wuketicha, veleposlanika Austrije, u Nadbiskupskom domu u Zadru.

17. ožujka -

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, povodom Godine sv. Josipa priredio je osam prigodnih razmatranja o svetom Josipu.

19. ožujka -

Na svetkovinu sv. Josipa u petak 19. ožujka u župi sv. Josipa na Plovaniji u Zadru, koncelebrirano večernje misno slavlje u župnoj crkvi sv. Josipa predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

28. ožujka -

Na Cvjetnicu, nedjelju Muke Gospodnje 28. ožujka, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misno slavlje u katedrali Sv. Stošije u Zadru.

30. ožujka -

Nadbiskup je uputio Uskrnsnu čestitku i održao tradicionalnu tiskovnu konferenciju.

31. ožujka -

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić primio je pismo krakowskog nadbiskupa kardinala Stanislava Dziwisza u kojem izražava blizinu sa žrtvama potresa u Hrvatskoj.

1. travnja-

Misu posvete ulja na Veliki četvrtak 1. travnja, u katedrali Sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. U slavlju su sudjelovali svećenici djelatni u Zadarskoj nadbiskupiji.

- Na Veliki četvrtak zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misu Večere Gospodnje u katedrali sv. Stošije u Zadru.

2. travnja -

Službu Muke Gospodnje na Veliki petak, u katedrali Sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

3. travnja -

Na Veliku subotu, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je obrede Vazmenog bdi-

jenja u katedrali Sv. Stošije u Zadru.

4. travnja –

Svečano koncelebrirano misno slavlje na svetkovinu Uskrsa u nedjelju 4. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, na kraju kojega je udijelio papinski blagoslov.

12. travnja –

Predsjednik Vlade Andrej Plenković zajedno s članovima Vlade održao je u ponedjeljak, 12. travnja redoviti polugodišnji sastanak s predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije mons. Želimirom Puljićem te članovima Stalnog vijeća HBK.

16. travnja –

Povodom proslave 25. godišnjice dolaska sestara Karmeličanki Božanskog Srca Isusova u župu sv. Roka u Bibinjama, svečano misno slavlje u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Bibinjama predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

19. travnja –

Misno slavlje na drugu vazmenu nedjelju u kapeli sv. Marka i zadarskih zaštitnika u Nadbiskupskom domu u Zadru predvodio je Nadbiskup.

24. travnja –

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić krstio je u župnoj crkvi Kraljice mira – Kraljice Hrvata u Zemuniku blizanke Katarinu i Luciju, šesto i sedmo dijete u obitelji Surjan.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

ZADAR: Počinje redovito bogoslužje za grkokatolike u Zadru

Od nedjelje 7. ožujka 2021., započinje redovito mjesečno bogoslužje za grkokatolike u Zadru. Dobrotom Zadarske nadbiskupije, za potrebe bogoslužja je Križevačkoj eparhiji ustupljena crkva Svetoga Duha (ul. Franka Lisice 53-51).

Na zadarskom području već živi znatan broj grkokatolika, od kojih su jedan dio grkokatolici iz Dalmacije od starine, a drugi novi doseljenici iz raznih krajeva Hrvatske kao i Ukrajinci, Rusini i Slovaci koji rade i žive na zadarskom području, za koje Križevačka eparhija započinje redovitu pastoralnu skrb.

Križevački biskup Milan Stipić imenovao je o. Marjana Jeftimova, župnika Jastrebarskog kao dušobrižnika i o. Livija Marijana, đakona, kao pastoralnog suradnika, da skrbe o vjerskom životu grkokatolika u sjevernoj Dalmaciji. Za sada će se liturgija za grkokatolike služiti prve nedjelje u mjesecu.

Prvu će liturgiju u nedjelju 7. ožujka u 16 sati služiti križevački biskup Milan Stipić.

ZADAR: Korizmena duhovna obnova u župi Presvetog Srca Isusova – FRA ANTE VUČKOVIĆ: U kršćanstvu treba “otkriti da s Kristom i sa svojim Bogom imamo više slobode”

Fra Ante Vučković predvodio je korizmenu duhovnu obnovu u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova u Zadru od petka 5. do nedjelje, 7. ožujka. Susret se sastojao svakoga dana od misnoga slavlja kojega je fra Ante predvodio, duže homilije te prigodnih nagovora u preispitivanju iskustava vjere čovjeka.

Prvoga dana obnove fra Ante je predvodio Novozavjetni križni put tijekom kojega molitva i postaje slijede zapise u Novom zavjetu koji opisuju Isusove zadnje dane. Uz čitanje ulomaka iz Novog zavjeta, fra Ante je iznosio prigodna razmatranja aktualizirajući životne situacije ljudi. „U klasičnom križnom putu neke postaje

su više tradicija, ali nisu potvrđene u Novom zavjetu. U križnom putu je najvažnije da dođemo u blizinu Isusa, u blizinu njegove reakcije, da vidimo kako se on odnosi prema patnji, što je Isusu važno. Da u njegovom reagiranju prepoznamo sebe, da vidimo kako mi reagiramo i da nas Isusova blizina oblikuje“ potaknuo je fra Ante. U noći s petka na subotu održano je i cjelonoćno klanjanje pred Presvetim u župnoj crkvi. Cjelodnevni subotnji dan obnove počeo je molitvom Jutarnje i blagoslovom s Presvetim, a završio je euharistijskim klanjanjem. U nedjelju je fra Ante predvodio dva misna slavlja od četiri mise koje se služe u toj župi.

Teme fra Antinih nagovora bile su duhovna i tjelesna djela milosrda, Milosrdni otac, a krepšt post milosrdnog srca odjelotvorio je i Josip egipatski. U tom je nagovoru fra Ante pojasnio teret iskustva kad je neko dijete u obitelji više voljeno od drugoga, s kojim predbacivanjima se susrećemo u životu, što potvrđuju riječi djece poput: ‘Njemu si sve dao, on ti je bio važniji, on je dobivao više pažnje’.

Jakov je volio sina Josipa više nego druge svoje sinove „jer je bio dijete njegove starosti“. Ali, dublji razlog je da je Jakov bio dijete žene koju je Jakov volio, Rahele. Naime, Jakovu je za ženu bila podmetnuta Rahelina mlađa sestra, Lea, jer je bio običaj da se mlađa sestra ne može udati prije starije. „Lea je htjela da je Jakov zavoli, ali on voli Rahelu. A Rahela nema djece. To je mučno. Jedna sestra jako hoće ljubav čovjeka i ne može je dobiti. Drugu sestru Jakov jako voli, a ona ne može imati djecu. Na kraju, Rahela je dobila dijete i Jakov ga je zavolio više od druge djece koju je imao s Leom, jer je to dijete njegove ljubavi, Rahele, a ne Lee“ rekao je fra Ante, istaknuvši da se „muka dvije sestre koje čeznu za ljubavlju, za djecom, a dobiju samo komadiće, nisu dobili sve – preselila na njihovu djecu te se njihova djeca sukobljavaju oko toga koga otac više voli. To su naše priče“ poručio je Vučković.

Otac voli Josipa više nego druge i zato ga braća ne podnose, žele ga se žele riješiti. ‘Milosrđe’ je da ga nisu ubili, nego su ga prodali za 20 srebrnjaka. „To je praslika Kristova. Njega isto Otac ljubi, a druga braća će ga odbaciti za 30

srebrnjaka. Josip pravedni je praslika Kristova“ istaknuo je fra Ante. Josip je bio uspješan u Egiptu, prevladao je sve nevolje, zatvor, bio je na vrhuncu u egipatskoj vlasti, imao je moć davati narodu hranu da preživi. „Kad god je Josip bio u nevolji, Bog bijaše s njime“ kaže Sveti Pismo. Zato je uspio prevladati sve nevolje.

Kad su Josipu došla braća u Egipat, nisu ga prepoznala, a Josip je njih prepoznao te im je rekao da je on njihov brat kojega su oni prodali u Egipat. Braća su na to zanijemila, a Josip ih je tješio da sebi ne prigovaraju zbog toga i da ne misle da će ih Josip kazniti. Josip kaže braći: „Trebate znati da je Bog to napravio da ja dođem prije vas u Egipat, da naša obitelj preživi“.

„Josip lošem djelu koje su oni napravili daje sasvim drugi okvir i značenje. Misli, ‘u Božjim očima to je bio put da se naša obitelj spasi, a ne da ste me predali’. Pravednik pretvara njihovo zlo u Božji plan. Vidi da Bog može krivnju njegove braće pretvoriti u put spasenja njihove obitelji“ istaknuo je fra Ante. Unatoč tome, u braći je ostao osjećaj krivnje, sumnjali su da im je oprošteno. Strahovali su da će im se Josip osvetiti kad njihov otac Jakov umre i htjeli reći Josipu da je otac prije svoje smrti poručio da im se Josip ne osvećuje.

„Koliki strah i muka od krivnje koju su osje-

čali!? Josip je davno izašao iz povrijedjenosti da su ga braća odbacila. U njegovom srcu nema prigovora. Sve je oprostio. Ali braća koja su učinila zlo ne mogu se oslobođiti krivnje. Zato Krist kaže da je bolje podnijeti zlo nego činiti zlo. Ako učinim zlo, i kad mi se oprosti i kad se promjenim, u mom srcu stoji krivnja. Onda za sve loše što mi se dogodi, a nosim krivnju, mislim – sad me Bog kažnjava, svijet me kažnjava. Koja laž! Stvari ne stoje tako kako vam zlo sugerira, kako vam krivnja sugerira. Stvar stoji onako kako ih Bog vidi“ poručio je fra Ante Vučković.

Propovjednik je rekao da je Krist čvrsta stijena na kojem možemo osloniti i graditi svoj život. „U nevolji otkrijemo na što oslanjamo svoj život. Josipu je Bog bio blizu i kad su ga snašle nevolje, on je kroz nevolje prošao na dobar način. Tko nema taj oslonac i blizinu Krista u nevolji, on će doživjeti krah i lom. Susreti sa živim Bogom su nam dani da možemo biti otvoreni za njegovu riječ, da možemo učiti kako graditi na čvrstoj stijeni, susresti se s Mudrošću koja dolazi s neba i tako oblikovati život“ potaknuo je Vučković.

Među snažnim razmatranjima fra Ante bilo je i o vrijednosti i značenju istinske slobode u kontekstu Božjih zapovijedi. „Vjerojatno u nama ljudima nema ništa tako dragocjeno za čim žudimo, kao što je sloboda, da cijelu povijest ljudskog roda možemo promatrati kao borbu za slobodom. Židovstvo je moglo opstatи samo zato što je otkrilo da iz odnosa sa svojim Bogom ima više slobode. Kršćanstvo se moglo proširiti po cijelom svijetu samo zato što su ljudi otkrili da iz odnosa s Kristom imaju više slobode. To vrijedi i za nas danas“ poručio je fra Ante, istaknuvši kako i danas prevladava mišljenje kako je deset Božjih zapovijedi negativno intonirano, u smislu zabrana: Ne smiješ ovo, ne smiješ ono.

„Nama negativni prizvuk tih zapovijedi nije znak slobode, nego zabrana. Veliki dio vjernika živi kršćanstvo kao da je više slobode vani, nego unutar kršćanstva, s osjećajem da je u kršćanstvu skučeno. S time se treba susresti, jer tu leži nešto vrlo krupno“ upozorio je Vučković, poručivši: „Ukoliko čovjek osjeća da mu odnos s Bogom krade slobodu, da mu pripadnost kršćanstvu znači manje slobode, on je, htio ili ne htio, nesretan u svom odnosu s Bogom i sa svojim kršćanstvom“.

Fra Ante je podsjetio kako na početku Knjige Izlaska u prvoj rečenici Bog definira sebe da je on onaj koji je narod izveo iz kuće ropstva. „Dakle, sve počinje s otkrićem da ljudi nemaju slobodu. Tako se on objavljuje Mojsiju u grmu koji gori: ‘Vidio sam muku i nevolju svoga naroda’. Narod je u muci ako nije slobodan. I Bog ga želi izvesti u slobodu. Onda ga je izveo iz Egipta, prošli su kroz puno muka prije nego su izašli, pa je rastvorio Crveno more i eto ih izvan Egipta, u pustinji. Sinajska pustinja je važna ne samo zato što тамо nemaju od čega živjeti, što nema vode, hrane, travke, pa žive u milosti Božjoj. Nego prvenstveno zato što u pustinji nema faraonovog carstva i njegovih zakona. Nema nijednog kralja u pustinji. Oni koji su živjeli kao robovi našli su se bez ikakvog zakona, u mjestu gdje njima nitko ne vlada. Trebat će im dugo vremena, to je duga škola – da nekoga tko je samo naučio što znači biti

rob, da naučimo kako biti slobodan. To je najvažnija životna lekcija i najteža životna lekcija“ poručio je fra Ante.

Propovjednik je preporučio da Božje zapovijedi treba razumjeti u smislu: „Ako hoćeš biti slobodan, ako želiš slobodu ti koji si naučio samo robovski život, onda pazi na to da sam ja Gospodin Bog tvoj“.

„Za slobodu to znači – u trenutku kad ti svoje srce okreneš prema bilo čemu i počneš mu se klanjati, izgubit ćeš svoju slobodu. Mi ljudi možemo se klanjati milijardama malih bogova. Svatko može sebi izabrati svoga boga: to može biti sportaš, glumica, novac, žena, moć, politika. U trenutku kad nađeš nekog drugog boga, ti ćeš početi gubiti svoju slobodu. Ako se počneš klanjati politici, uzet će ti jer ti moraš dati svoju snagu toj moći. Ako se hoćeš klanjati novcu, sve će učiniti da tvoja pozornost, snaga tvog duha bude iščupana i da sve ode u novac. Jedini način da budeš slobodan je da se klanjaš jedinom Bogu. Jer On jedini ne živi od tebe. On jedini ne treba tvoju snagu, tvoju pomoć, tvoju pozornost i tvoje vrijeme, da bi on bio Bog. On je Bog neovisno o tome kakav si ti. Ali tebi nije isto. Ti ćeš gubiti svoju slobodu ako se budeš klanjao ikome drugome, osim Njemu“ poručio je fra Ante, istaknuvši da je prva Božja zapovijed, dakle, zaštita.

„Ja se klanjam Bogu da me zaštiti od svih drugih bogova. U trenutku kad zaboravim na Njega, ugrabit će me. To je Dostojevski mislio kad kaže: ljudi jedva čekaju slobodu. Ali čim je dobiju, ne znaju što s njom i jedva čekaju koga će naći da mu je predaju. Jer im je preteška, jer se ne snalaze sa slobodom, jer su navikli biti robovi, jer im je lakše biti rob“ upozorio je fra Ante.

Slobodu gubimo i ako ne sačuvamo razliku između Boga i sebe, ako prijeđemo granicu i mislimo da smo mi bog, da se imamo pravo služiti Bogom i Njegovim imenom. „Ti koji si smrtno biće, stavљaš u sebe da si bog. U tom trenutku gubiš slobodu. Imaš privid da si slobodan, velik, ali to te kad tad učini zarobljenim čovjekom. Nama nije toliko problem što mislimo da imamo ropstvo i slobodu, pa onda znamo da ćemo izabrati slobodu. Nama je veliki problem

što mi imamo iluziju slobode, a zapravo upadamo u ropstvo. Stoga, tko hoće biti slobodan, mora razlikovati privid slobode od istinske slobode“ poručio je Vučković.

Božja je zapovijed i da čovjek svetuje Dan Gospodnji. Čovjek zaboravlja da nam je po strukturi stvorenosti potreban ritam, da jedan dan u tjednu bude posvećen Gospodinu. „Mi smo to zaboravili i ne znamo više što to znači. Mi mislimo da je dan posvećen Gospodinu ako nedjeljom odem sat vremena na misu, a ostalo bude kako ja želim. Ta zapovijedi je dublja.

Mi smo djeca suvremenog svijeta u kojem su ljudi prvenstveno mišljeni kao radnici. Radnici rade šest dana i sedmi dan trebaju se odmorigi. Zašto? Da mogu raditi još šest dana. I tako uvijek iznova. Dakle, odmor služi radu. Ovdje je stvar obrnuta, ovdje rad služi odmoru. Ovdje, šest dana radim, da sedmi dan budem kralj. Da sedmi dan mogu uživati život, sjediti s bližnjima, imati vremena za njih, razgovarati s njima, slaviti život, kušati najbolje od života. Šest dana radim da mogu taj dan, sedmi, imati dan koji je proslava života u hrani, razgovoru, biću, u onome što tvori ljudski život“ poručio je fra Ante, upitavši: „Razumijete li što znači šest dana raditi i sedmi dan se odmarati? To živila radi. Razumijete li što znači šest dana raditi da sedmi dan mogu imati svečani dan, svečano se obući, susresti se sa svojim Gospodinom, s najbližima? Ne raditi, nego imati odmor u duši i tijelu. To smo zaboravili. Prije dvije i pol tisuće godina bila je zapovijed da magarac treba imati jedan dan sloboden u tjednu. Pogledajte Zapadnu Europu u ovom trećem mileniju, kada ima ljudi koji ne znaju što je sloboden dan. Tko je slobodniji? Židovski magarac ili današnji ljudi po Europi? Mi zaboravljamo da je sloboda u tome da ja mogu uživati život“ poručio je Vučković.

Fra Ante je istaknuo da su nam Božje zapovijedi dane „da testiramo gdje smo zarobljeni i da naučimo kako biti slobodan. Ne učini preljuba, ne ukradi, ne svjedoči lažno – to su nama vrlo jasne zapovijedi koje provodimo i u našim europskim zakonima. Jer tko god ubije, on je rob. On je zarobljen svojim ubojstvom, ne može ga se oslobođiti, to je u njemu. Nije

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

to samo ubijeni čovjek izvana. Čovjek je iznutra zarobljen, nije slobodan u mislima, u odnosima, ne može misliti slobodno. Zarobljen je grijehom. Isus kaže: 'Tko god čini grijeh, rob je grijeha'. Znamo po sebi – kad učinimo neki grijeh, nešto krivo, dio naše slobode je nestao. Kao da nas je netko zavezao. Ima ljudi koji su grijehom zavezani tako da ne mogu govoriti o tome, da im preko usta ne može izaći riječ što su napravili. Ima ljudi koji su iznutra opterećeni mukama koje ih drže zavezanim. Um je zavezan, srce je zavezano, emocije i jezik budu zavezani – zarobljenost" konstatirao je fra Ante iskustvo mnogih ljudi pogodenih grijehom.

Onaj tko hoće biti slobodan treba maknuti sve što drugi misle i suočiti se s onim na što ga Bog upućuje, jer Bog jedini hoće čovjeka slobodnoga, rekao je fra Ante.

„Što to znači za kršćanstvo u našem svijetu i u Europi? Kršćanstvo će opstati ako otkrijemo da s Kristom i sa svojim Bogom imamo više slobode. Tko god misli da nema slobode u Crkvi, kad tad će biti frustriran ili će kad tad otići iz Crkve. Jer u nas je usađena čežnja za slobodom. Ali mi ne znamo kako biti slobodni i potpadamo pod iluzije, pod obmane, varke i uvijek iznova gubimo svoju slobodu“ poručio je fra Ante, poželjevši da iz susreta s Bogom izrastemo u Njegovu slobodnu djecu, naučimo biti slobodni ljudi koji znaju tko su, što žele i koji znaju svoje granice.

Župnik fra Bojan Rizvan zahvalio je fra Anti na darovanom vremenu vjernicima i razlamanju Božje riječi, „jer kroz Riječ Gospodnju jasnije vidimo svoje odnose, jasnije prepoznajemo svoje zarobljenosti, uočavamo svoja ropstva. U snazi Božje riječi krije se ono što nas može istinski oslobođiti i učiniti Božjima“ poručio je fra Bojan. Prisjetio se kako je bio među fratrima koji su u pripremi za svečane zavjete imali sedmodnevne duhovne vježbe na Buškom jezeru koje je predvodio fra Ante Vučković.

„Tada nam je najveća muka bila što smo prvo dana morali svoje mobitele staviti u neku kutiju. Mislili smo, pa kako ćemo mi izdržati sedam dana bez mobitela? Ali, izdržali smo. I upravo nam je odmak od toga pomogao da

se susretnemo sa svojim slabostima, i milošću fra Antinog razlamanja Božje riječi da jasno vidimo svoj život i stvorimo odluke, kako bismo Gospodina slijedili u predanju vlastitog života i u zajedništvu bratstva onima kojima smo poslani“ rekao je fra Bojan.

Zahvalio je fra Anti što je i u župnoj zajednici Srca Isusova „uspio svojom riječju u nama probuditi ono što svi nosimo. Meni je čudesno kako je lijepo kad netko zaodjene u riječi ono što mi nosimo u sebi. Svi to negdje čutimo, znamo da je tako. A kad netko to izrekne, kažeš: 'E, to je to, doista!'. To se događalo u Kristovoj riječi, to se događa u riječima onih koji Isusovu riječ naviještaju i danas. Zahvalni smo fra Anti na svakoj riječi, neka po Božjoj milosti urodi plodom u našem životu“ poželio je fra Bojan.

Župnik Rizvan rekao je da se odlučio za obnovu u župi na sredini korizmenog puta, jer „to je i vrijeme umora, možda i preispitivanja odluka, ponekad i odustajanja. Zato smo baš u ovom tjednu organizirali korizmenu duhovnu obnovu, kako bismo oko Kristove punine po euharistiji mogli biti istinski obnovljeni ljudi“ rekao je fra Bojan.

Rizvan je najavio da je u četvrtak, 11. ožujka, u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova na zadarskoj Voštarnici 37. godišnjica posvete te župne crkve koju je zadarski nadbiskup Marijan Oblak posvetio 11. ožujka 1984. g. Voštarnica je jedna od najvećih gradskih župa koju vode franjevci te je fra Bojan podsjetio na brojne milosti koje su tijekom skoro četiri desetljeća dobivene u toj crkvi, po slavlju i dijeljenju brojnih sakramenata koji su ljudima donosili Božju milost u životu.

Godišnjica posvete župne crkve je značajan dan za župu, rekao je fra Bojan te će toga dana biti svečano misno slavlje u zahvalnosti Bogu za brojne duhovne, molitvene, karitativne susrete i sakralne milosti brojnim vjernicima koji pohode tu crkvu u duhu štovanja Presvetog Srca Isusova.

ZADAR: P. Arek Krasicki predvodio korizmenu duhovnu obnovu u župi sv. Ante Padovanskog na Smiljevcu

P. Arek Krasicki predvodio je korizmenu duhovnu obnovu od četvrtka 4. do subote 6. ožujka u župnoj crkvi sv. Ante Padovanskog na Smiljevcu u Zadru. Obnova se sastojala od misnog slavlja i duže homilije, prigodnih poticaja tijekom euharistijskog klanjanja i pobožnosti križnog puta te osobnih susreta vjernika s p. Arekom.

„Najlakše se obratiti kad je čovjek daleko od Boga, kada je netko tko ne vjeruje odjednom postao vjernik. Najteže obraćenje događa se kada je čovjek najbliži Bogu: svećenik, časna sestra, ti koji si svaki dan na misi. To obraćenje je jako teško. Teže je onima koji su stalno vjernici. Kada kažeš, ‘Radim to i to, što mi još nedostaje da učinim’. Nedostaje blizina Isusu, Božja Riječ. Zato dolaze strah, nesigurnost, zato se često događa pustinja. Dozvoli Duhu Svetom da te zapali i da u pustinji nikne cvijet, ljiljan, kaže Sвето Pismo“ rekao je p. Arek.

Tragom spominjanja srca i bubrega u navještenoj Božjoj riječi susreta, p. Arek je rekao da su srce i bubrezi o kojem govori Biblija povezani s našom savješću. „To je savjest čovjeka. Tu čujemo Božji glas, u našoj savjesti. Židovi nisu znali izreći savjest, zato su govorili srce i bubrezi: tu čuješ, tu osjećaš, govorиш s Bogom“ rekao je p. Arek, upitavši: „Kakvo je twoje srce, u kakvoj kondiciji je twoja savjest, tvoji bubrezi? Što se tu događa? Gledaš li to rendgenom, svaki dan čineći ispit savjesti? Preporučujem ispit savjesti kao vrsnu molitvu, taj rendgenski način gledanja svoga srca i bubrega“ potaknuo je p. Arek

Tumačeći biblijski izvještaj o Lazaru, p. Arek je rekao da ime Lazar znači – Bog mi je pomoć. Potaknuo je vjernike da za sebe kažu: „Ja sam Lazar. Bože, dodji i pomozi mi. Ti si moja pomoć, ti si sve moje“.

Vulgata u izvještaju za mjesto gdje se nalazi bogataš kaže da je to pakao, ne neka rupa, bezdan. „Bogataš, a to može biti svatko od nas, nije imao vremena za Lazara. Njegovo srce je bilo zatvoreno za čovjeka koji je patio. Bio je do njegovih vrata i prolazio je pokraj njega, ali

u srcu nije bilo pozdrava ni ljubavi prema Lazaru. Sv. Ivan od Križa govori da ćemo na kraju dana biti suđeni po ljubavi. Nećeš biti suđen po strogosti prema sebi, koliko si discipliniran, kako si pogledao, gore, dolje, kako si ruke držao, ne po tome. Nego po ljubavi“ poručio je p. Arek.

Lazar je jeo od onoga što je padalo s bogataševa stola. Ležao je u čirevima koje su lizali psi. „S jedne strane, suhi jezik bogataša koji vapi u paklu i želi rashladiti svoj jezik, s druge strane, psi koji dolaze lizati rane Lazara. Pas je za Židove nečista životinja. Ali, pas u Starom Zavjetu simbolizira navještaj Božje riječi, što je malo čudno“, rekao je propovjednik. Podsjetio je da naziv redovnika dominikanci, dominikanis, znači Božji psi, Gospodnji psi, oni koji idu navješčivati Radosnu vijest. Jeremija i Izajia govore svećenicima Starog Zavjeta: ‘Zašto šutite, morate lajati, poput pasa!’. To znači navješčivati Radosnu vijest ljudima. ‘A vi šutite, mudro šutite’.

Krasicki je pojasnio i usporedbu pasjeg jezika i jezika bogataša. „Ne možeš izaći sam iz svojih rana. Nakon grijeha, u tvom srcu nastaju rane. Osjećaš nestabilnost, više puta isповijedaš isti grijeh, ali ne osjećaš u srcu da se nešto popravilo, da si zakoračio naprijed. Kako osjetiti u sebi

da ti je Bog oprostio? Još uvijek mislimo da je sve što mi se događa posljedica moga grijeha. Dapače, prisilne misli dolaze nakon određenih teških grijeha i muče osobu. Umjesto radosti nakon sakramenta isповijedi, izlaziš tužan. U tome ti je potreban drugi tko će te podići iz tvojih rana, tko će ih zacijeliti“ rekao je p. Arek, spominjući i Gideona, starozavjetnog patrijarha i suca iz Knjige o sucima.

„Kad je Gideon krenuo u borbu, odabrao je 300 ljudi koji su poput pasa pili vodu na potoku. To je bio znak da su ti ljudi slabi i Gideon ih je prepoznao kao najslabije ljude. Tvoje rane, to su tvoje slabosti. U tome što proživljavaš, nemogućnost izlaska iz grijeha, iz određenih situacija u obitelji, na poslu, kod kuće, Gospodin te poziva na suradnju i kaže ‘Možeš’. Pokupi svojih 300 slabosti i dođi kod mene, jer ti ćeš pobijediti kao što je Gideon pobijedio. Dobit ćeš bitku. Zato ti je potreban drugi – Božja riječ, sam Bog“ poručio je p. Arek.

Krasicki je poželio prisutnima da ih prožme Božja riječ, da je proniknu, da imaju pronicavo i izlječeno srce. „Dozvoli da Božja riječ poput psa izlječi tvoju ranu, tvoje čireve, tvoju slabost, sve zbog čega toneš, više ne možeš. Ali to može Božja riječ. Potrebna je i osoba koja će te podići. Nemojte biti bogataši u tom smislu“ rekao je p. Arek, opomenuvši da ne mislimo kako je neka osoba zaslужila da pokraj nje prođemo a da je ne pogledamo, odbacimo, jer ne poznajemo što je u nekoj osobi.

„Nemojte biti takvi bogataši. Možemo moliti puno krunica, ali ako nemamo ljubavi, uzalud sve. Toliko puta sam se uvjerio u to. Ako nema ljubavi, ništa sam. Bogataš je prolazio pokraj toga čovjeka. Nemoj ti tako proći. Tvoja dobra riječ upućena nekome podići će čovjeka i pomoći da njegove rane zacijele. Ako počneš dobro govoriti, tvoja riječ će ozdraviti drugu osobu. Na misi primaš Isusa u sakramantu, postaješ Božji liječnik, prenositelj Božjih milosti i liječiš svojim jezikom. Pobijedit ćeš. Nemoj nikad misliti da će te tvojih 300 slabosti nadvladati“ ohrabrio je p. Arek.

Preporučio je da ne mislimo kako nismo do stojni zamoliti Isusa za neku milost. „U svakom susretu s ljudima koji dolaze Isusu, nitko

od ljudi koji su bili izlječeni, iscijeljeni, nije rekao ‘Ja nisam dostojan. Jesam li ja dostojan, Gospodine?’ Satnik je to rekao u drugom kontekstu. Možda osjećaš da si u pustinji poput Lazara, da je tvoj život pustinja, da tvoj život nema smisla. Možda si pokušavao podići ruku na sebe, u mislima. Ima toga i kod najsvetijih ljudi, najrevnijih ljudi, da dode misao kako ništa nema smisla. U pustinji ćeš susresti život, ljubav. U pustinji nema života. A prorok Izaija kaže: ‘Neka procvjeta pustinja’. Jesi pokušavao tako reći svojim problemima?“ potaknuo je p. Arek, rekavši kako mi gledamo u pustinju, u kamenčice, pijesak, u neživot i kažemo – Ne može biti bolje.

„A prorok Izaija kaže – Može biti bolje! Pripremite put Gospodnji u pustinji. Svim svojim problemima reci poput proroka Izajie: Neka procvjeta moja pustinja, jer moj Gospodin dolazi! U toj pustinji Isus traži tebe. Tu gdje je bio vrt i raj, nakon grijeha đavao je ušao u raj. Nisu Adam i Eva bili izvan raja. Đavao je ušao u obliku zmije, stvorenja. Đavao se želi materijalizirati. On želi ući tu gdje je za tebe raj ući i ukrasti sve za sebe, raj preoblikovati u pustinju. Najčešće se zločinac vraća na mjesto zločina. Đavao se često vraća na mjesto gdje se dogodila pustinja nakon rajske vrta“ upozorio je p. Arek.

Isus je išao u pustinju kako bi se borio s đavlom. Bio je od Duha Svetoga natjeran ići u pustinju. „Nije Duh Sveti rekao Isusu, ajmo se malo prošetati u pustinju, 40 dana, odmoriš se, nema nikoga. Ne, nego, nagnuo ga je Duh da ide u pustinju i bori se sa đavlom. Mislite da je Isus trebao 40 dana da pobijedi đavlja? Da to nije mogao učiniti za sekundu? Mogao je Isus pobijediti đavlja, ali 40 znači punina trpljenja, punina iskušenja. Punina patničke stvarnosti koja se događa svakome od nas. To znači tih 40 dana. Isus ima moć, jer je Bog, da Đavao i Zlo nestanu u trenutku.

Bog je jači od svega zla koje ti se događa u životu. I on će to zlo nadmašiti. Tu gdje se tebi događa zlo, u tvojoj pustinji, tu ćeš susresti Isusa. Tu ćeš susresti ljubav. Baš na tim mjestima. Zato što se Isus bori protiv zla, protiv đavlja, umjesto tebe. On je na takvima mjestima prije

nego što se sve tebi u životu izdogađalo. Isus je tu bio prije tebe“ poručio je p. Arek, istaknuvši kako „Đavao kao da stoji na vratima raja i sve želi okrenuti u pustinju, cijeli naš život okre-nuti u pustinju. Sve što je uništio stari Adam, vraća natrag novi Adam, Isus Krist“.

Krasicki je rekao kako je prema midrašu, židovskoj priči, Bog Adamu i Evi na odlasku iz raja dao dar suza. Kad im bude teško u životu, pa zaplaču, tada će se sjetiti Boga i bit će im lakše. „Kad god bi Adam i Eva zaplakali, sjetili bi se Boga i poželjeli bi se vratiti u raj. Na kraju Ivanovog evanđelja Marija Magdalena dolazi u vrt i plače jer traži Isusa. I tu su suze i vrt. Tu gdje si u pustinji, tu se vraća radost sa Zaručnikom jer Zaručnik traži tebe, svoju zaručnicu, u pu-stinji“ rekao je p. Arek.

„Nekad si u dolini smrti, a iznad doline su planine, brda. Pomicliš da bi bilo bolje da si gore. Ali ta dolina je za tebe zaštita. Gospodin je s tobom. On te želi spasiti. Ako sad prolaziš kroz tešku dolinu, brda koja su iznad tebe onemo-gućuju da te đavao uništi, brane te. Nemojmo zaboraviti da đavao želi uništiti čovjeka, njego-vu obitelj, sve“ upozorio je p. Arek. Potaknuo je da se molimo svome anđelu čuvaru. „Gospodin je imao svog anđela čuvara u Getsemanskom vrtu prije smrti. I ti imaš svoga anđela čuvara. Mnogi su kao prvu naučili molitvu Andelete ču-varu mili. Vrati se na tu molitvu. To nije dječja molitva. To je molitva tvoje zaštite. Bog zna što je za tebe najbolje. Dao ti je anđela čuvara, iskoristi to. Čuvajmo se oholosti jer oholost, taština, uništila je vrt“ upozorio je p. Arek.

Krasicki je istaknuo i značaj zadobivanja pot-punog oprosta. „Svaka duhovna obnova, križni put, župni blagdan je prilika za potpuni oprost. Kad moliš krunicu, litanije, kad pola sata kod kuće čitaš Božju riječ, kad moliš sv. Josipa i ideš na tu pobožnost u Godini sv. Josipa, dobivaš potpuni oprost. Iskoristite tu priliku. Tada se uništavaju sve tvoje vreme-nite kazne. Ako na zemlji to ne činiš, kasnije ćeš morati duže ostati u čistilištu. Iskoristite priliku potpunih oprosta jer oni liječe tvoje ti-jelo, tvoju dušu i duh, nakon grijeha. Nažalost, svećenici o tome sve manje govore. Ispovje-diti se, moliti Vjerovanje i Oče naš na Papine

nakane i pričestiti se. Tu gdje je sada pustinja tu će sve oživjeti, jer je to proročka riječ i ona se tiče tebe. Naš najveći problem je da mi ne vjerujemo tim riječima. Nemojte mimo svojih ušiju puštati Božju riječ koja iscjeljuje rane svakog dana. Kršćani zaboravljuju pročitati, primiti Božju riječ, a Božja riječ natapa da oso-ba postane drugi čovjek. Kad Božja riječ uđe u srce čovjeka, ona sve preokrene, izvrne nao-pačke – da bude dobro, bolje, da bude sveto“ poručio je p. Arek Krasicki.

ZADAR: Počeo djelovati Pastoralni centar za grkokatolike u Zadru – Prvu grkokatoličku liturgiju predvodio križevački biskup Milan Stipić

Pastoralni centar za grkokatolike u Zadru po-čeo je s djelovanjem na treću korizmenu nedje-lju 7. ožujka, koja se u grkokatoličkom obredu naziva križupoklonstvena nedjelja. To je počet-tek redovite pastoralne skrbi za grkokatolike sa zadarskog područja i mjesta koja gravitiraju Zadru, a ubuduće će se okupljati u slavlju gr-kokatoličke liturgije prve nedjelje u mjesecu u 18,00 sati u crkvi Svetoga Duha.

Ta se crkva nalazi na području župe sv. Ante Padovanskog u Zadru, u ulici Franka Lisice i nekadašnja je župna crkva smiljevačke župe sv. Ante. Dušobrižnikom grkokatolika u Zadru imenovan je o. Marjan Jeftimov, župnik grko-katoličke župe Preobraženja Gospodnjeg u Jastrebarskom koji će u Zadru opsluživati bo-goslužje po istočnom obredu u crkvi Svetoga Duha.

Blagoslov novoj stvarnosti u Križevačkoj eparhiji osobnim dolaskom izrazio je mons. Milan Stipić, biskup Križevačke eparhije, koji je u nedjelju 7. ožujka u crkvi Svetoga Duha predvodio svetu božansku liturgiju. Suslužili su o. Marjan Jeftimov, fra Ivan Ćupić, župnik u Gradacu drniškom koji služi istočni i zapad-ni obred, (u Splitu služi grkokatoličku liturgiju zadnje nedjelje u mjesecu), o. Livio Marijan, đakon Križevačke eparhije i o. Jan Jakubov, đakon iz Kričaka.

Biskup Stipić zahvalio je zadarskom nadbi-skupu Želimiru Puljiću na ustupljenoj crkvi za održavanje grkokatoličkog obreda. „Okupili smo se prvi put na liturgiji i zahvalujem na

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

tome Zadarskoj nadbiskupiji i nadbiskupu Puljiću koji su nam dali na korištenje crkvu. Hvala i župi sv. Ante na čijem teritoriju se crkva Duha Svetoga nalazi. Skupili smo snage i dobrotom nadbiskupa Puljića dobili smo na korištenje crkvu gdje ćemo imati liturgiju jedanput mješevno, a kasnije i češće, ovisno kako se bude zajednica okupljala. To je sada pastoralni centar, ako zaživi, u Zadru će biti i grkokatolička župa. Ovo je novi početak. Zbog toga mi je jako draga, to je bilo potrebno. Imamo mali broj vjernika na zadarskom području, ali trebamo ih čuvati, da se ne ospu, da ta tradicija, liturgija i duhovnost žive, da navješćujemo Krista ovom svijetu“ rekao je mons. Stipić.

U Dalmaciji djeluju tri povjesne grkokatoličke župe: u Kričkama, Baljcima i Vrlici. U Dalmaciji živi više stotina grkokatolika koji se okupljaju u Splitu i Kričkama kod Drniša gdje se nalazi drevna župa i manastir. Sada se u Kričkama uređuje duhovni centar koji će biti duhovno središte grkokatolika u Dalmaciji a završetak njegovog uređenja predviđa se za dvije godine.

Mons. Stipić je bio dušobrižnik za katolike u Dalmaciji prije 14 godina i tada je imao kontakte s grkokatolicima sa zadarskog područja koji su tu doselili i gdje žive drugu, treću generaciju. Neki su došli tu iz bivše države zbog rada u brodogradilištima ili u činovničkim službama.

U zadnje vrijeme Dalmaciju su zbog posla nastanili grkokatolici iz Ukrajine, Slovačke koji su došli raditi na zadarsko područje, djelatni su u turizmu. Ukrayinaca grkokatolika najnovije ima i na Dugom otoku gdje rade u ribljoj industriji.

„Mi smo dužni kao Crkva, kao zajednica, biskupija, posvetiti pažnju tim ljudima, okupiti ih, da im svećenik bude na raspolaganju. Sada im je osigurana vjerska skrb i bogoslužje. Duže vrijeme je planirano da se za njih počne s održavanjem liturgijskog slavlja na koje mogu doći i rimokatolici koji žele vidjeti kako izgleda istočni obred i u njemu sudjelovati, mogu se pričestiti i doživjeti puninu Katoličke Crkve i njene tradicije. Tu ne postoji vjerska razlika, razlika je u tradiciji“ rekao je mons. Stipić.

Križevački vladika kaže kako je bizantski obred često bio prisutan u kulturi i duhovnom životu Zadra. „Postojale su crkve koje su u Srednjem vijeku i u kasnijim stoljećima bile određene za služenje bizantskog obreda. I u crkvi sv. Krševana u Zadru neko vrijeme se slavila grkokatolička bizantska liturgija. Tada su se uglavnom okupljali putnici, trgovci, do seljenici iz Grčke koji su dolazili na zadarsko područje. To je bio Mediteran i imali su utjecaj. Kasnije je to iščezlo ili se dogodila asimilacija, ali ta tradicija je ostala. Puno ikona bizantskog obreda je u tradiciji zadarskog prostora, puno bizantskih eksponata nalazi se u postavu izložbe Zlato i srebro Zadra. To je kulturološka poveznica: Bizantsko carstvo, Dalmacija, Venecija bili su dio kulturnog srednjovjekovnog bazena gdje se to prožimalo. Također, puno su bizantski obred i tradicija utjecali na formiranje glagoljaške tradicije pa je u glagoljaštvu sličnost i povezanost s bizantskim liturgijskim tradicijama“ rekao je biskup Stipić.

Zadarsku nadbiskupiju i Križevačku eparhiju povezuje i Sv. Šimun koji se časti i na Istoku. Taj prorok je na svoje ruke u jeruzalemском hramu primio Isusa 40. dan nakon njegovog rođenja i u njemu prepoznao Mesiju.

Zadarska nadbiskupija darovala je grkokatoličkoj župnoj crkvi Preobraženja Gospodnjeg u Jastrebarskom relikviju sv. Šimuna, čiju je česticu 2014. g. nadbiskup Puljić odnio u Jastrebarsko i svečano je predao grkokatoličkoj župi na slavlju koje je okupilo tisuće ljudi. Šimunova relikvija darovana je crkvi u Jastrebarskom jer je ona jubilarna crkva izgrađena o jubileju 400. obljetnice nastanka Grkokatoličke Crkve u Hrvatskoj (Marčanska eparhija 1611. g.).

U crkvi Preobraženja Gospodnjeg podignut je drveni oltar i položen relikvijar u kojem se čuva relikvija sv. Šimuna. Sv. Šimun zaštitnik je ljudi koji ne mogu začeti dijete i upravo u tome se u Jastrebarskom događaju milosna uslišanja i čuda po Šimunovom zagovoru.

„Htjeli smo i mi u sjeverozapadnoj Hrvatskoj imati mjesto gdje se časti sv. Šimuna. Sada se već nekoliko djece, po zagovoru sv. Šimuna, rodilo u obiteljima koje nisu mogle ima-

ti djecu, jer mole Šimunov zagovor. Veliki su duhovni plodovi, puno ljudi dolazi na molitvu sv. Šimunu. Svake srijede u crkvi u Jastrebarskom je molitva za zagovor sv. Šimuna, a svake godine na Svijećnicu bude svečana liturgija i blagoslov djece kada hodočasti puno ljudi. Čašćenje sv. Šimuna je popularno, dolazi puno ljudi na molitvu, mlade obitelji koje imaju problema s potomstvom. Nekoliko obitelji je dobilo potomstvo zahvaljujući molitvama kod relikvije sv. Šimuna. Veliko je štovanje Šimunove svetosti kod grkokatolika“ istaknuo je biskup Stipić.

Umirovljeni biskup Križevačke eparhije Nikola Kekić predslavio je 30. kolovoza 2014. g. liturgiju u crkvi sv. Šimuna u Zadru, u zahvalnosti što je Eparhija dobila česticu relikvije sv. Šimuna. Mons. Stipić je rekao da će grkokatolici svake godine hodočastiti sv. Šimi u Zadar kako bi pokazali svoju zahvalnost i povezanost između Zadarske nadbiskupije i Križevačke eparhije.

Snagu Šimunovog štovanja u Jastrebarskom potvrđuje i o. Marjan Jeftimov, grkokatolički

jaskanski župnik. „Zaživio je kult čašćenja sv. Šimuna, štoviše, događaju se uslišanja rođenja djece po Šimunovom zagovoru. Mi svaku srijedu u 19,00 sati u našoj župnoj crkvi pred relikvijom sv. Šimuna imamo bogoslužje, akatist sv. Šimunu, svetu liturgiju, a nakon toga uvijek bude molitva za zdravlje i molitva za potomstvo. Dolaze nam ne samo ljudi iz Jastrebarskog i iz Zagreba, nego iz cijele Hrvatske, čak i šire. Na molitve dolaze bračni parovi koji ne mogu imati djece i hvala Bogu, već su neki postali roditelji. Za koji dan imam jednu obitelj, čekaju prinovu. U jednoj obitelji žena je nekoliko puta imala spontani pobačaj. Hvala Bogu, uskoro će postati roditelji. Velike su milosti koje sv. Šimun zagovara pred Bogom i u Jastrebarskom. To nas povezuje sa Zadrom“ rekao je o. Marjan.

Župa Preobraženja Gospodnjeg u Jastrebarskom je jedna od mlađih župa gdje u gradu i okolici živi oko 150 grkokatoličkih obitelji. To su uglavnom grkokatolici koji su u prošlom stoljeću živjeli na području Žumberka a tijekom migracija iz sela u grad Žumberčani grkokatolici su doselili u grad Jastrebarsko. Godine

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

2022. će biti deset godina kako je ta župa ute-meljena i posvećena nova grkokatolička crkva u Jastrebarskom.

„Nije nam strano da na grkokatoličku liturgiju dolaze vjernici rimskog obreda, dapače. I naši vjernici odlaze u crkve rimskog obreda. U tome se vidi veliko zajedništvo unutar Katoličke Crkve. Pogotovo ljudi koji vole a capella pjevanje, koji vole istočne tradicije, stara-slavenski jezik, glagoljašku tradiciju, itekako nam dolaze. I članovi naših župnih zborova su rimokatolici i rado uče, poznaju naš obred i sudjeluju u svim događajima u grkokatoličkim župama. Kad bude prigoda i mi ćemo se uključiti u župu sv. Ante na Smiljevcu i sudjelovati na njihovim slavlјima“ rekao je o. Marjan.

Jeftimov je nekadašnji zadarski sjemeništarac koji je četiri godine pohađao Nadbiskupsко sjemenište Zmajević u Zadru. „Rado navratim u Zadar. Imam puno prijatelja u Zadru, lijepih sjećanja iz srednjoškolskih dana, kolega svećenika, svećenika koji su mi bili odgojitelji, poglavari u Sjemeništu i nadam se da ćemo bratski surađivati“ rekao je o. Marjan.

Đakon Marijan o bizantskoj tradiciji u Zadru

Za trud u pastoralu grkokatolika, mons. Stipić zahvalio je i o. Liviju Marijanu, đakonu Križe-vačke eparhije koji živi u Zadru i uvijek je na raspolaganju, u pripremi liturgije i ostalo.

„Bizantski ili grčki obred prisutan je u Zadru i Dalmaciji kao i rimski. Mnogi ne znaju kako papa u 13. st. piše zadarskom Kaptolu sv. Stošije da je hvale vrijedno što u zadarskoj katedrali drži još i grčki obred. U sklopu dominikanskog sveučilišta u Zadru u 14. st., u sakristiji crkve sv. Dominika je bila crkva sv. Romana i Platona; u njoj su dominikanci sve do svoga ukinuća u Zadru, do 19. st., redovito u neke dane služili liturgiju sv. Ivana Zlatoustog na grčkom“ rekao je đakon Livio Marijan, ukazujući na poveznicu s Istokom i po glagoljaškom pjevanju te zadarskoj umjetnosti. Na izložbi Zlato i Srebro Zadra nalaze se mnoge ikone bizantskog stila.

„Rimski i grčki obred su kao dvije latice jednog cvijeta. One su prožimale mediteranski svijet i zato nije čudo da je tijekom povijesti istočni

obred prisutan u Zadru. Kasnije su došli Grci kao trgovci i pravoslavno stanovništvo pa su nastavili bogoslužje istočnog obreda. Grkokatoličke župe u Dalmaciji stradale su u Drugom svjetskom ratu i u Domovinskom ratu. Mnogi rimokatolici žele doživjeti i drugi obred, vole toplinu svečanosti, ljepotu istočne liturgije koju sada uglavnom služimo na hrvatskom jeziku, da bude razumljiva, kao i na pučkim napjevima, da svi mogu pjevati. I grkokatolici idu redovito u rimokatoličke crkve, zajednički služimo i Bogu se molimo, jer mi smo jedna Crkva. Lijepo je da se možemo prožimati, da se vidi katolicitet Crkve, da je Crkva sveopća i da se Evangelje i euharistija izražavaju u raznim kulturama i na razne načine“ poručio je đakon Marijan.

Propovijed mons. Stipića

Korizma se kod grkokatolika naziva veliki i časni post svete Četrdesetnice. To je najveći post u godini te je o značenju velikog posta u korizmi u propovijedi liturgije govorio biskup Stipić.

„U vremenu Četrdesetnice, u vremenu pustinje, u sredini pustinje nalazi se drvo života. Kao što je bilo u Mojsijevo vrijeme, kad su zmije ljudice ugrizale Izraelski narod, kad su ljudi umirali. Onda je po Božjem nalogu Mojsije postavio drveni štap, na njemu zmiju od mjedi te je svatko tko je pogledao u tu zmiju bio spašen od njenog ujeda“ rekao je mons. Stipić, istaknuvši da je to praslika Isusa koji će biti obješen na drvo križa, kako bi svojom žrtvom otkupio ljudski rod.

„U tome je dubina i bit kršćanske vjere. U tome pronalazimo sebe, zato što je svaki ljudski križ, poteškoća, nevolja, bolest, sve što nosimo u životu, sve je to od Boga blagoslovljeno, jer je Bogočovjek Isus trpio na križu, trpio je smrt, poniženje i uskrsnuo iz mrtvih. Bilo koje zlo koje se čovjeku događa, bolest, stradanje, progonstvo, nevolja, križ, nije prokletstvo od Boga, nego nas može dovesti u život vječni“ poručio je biskup Stipić.

Rekao je da Bog ne želi da čovjek trpi i bude žalostan, ponižen, nego radostan. „Ali, ako nam se to dogodi, ne gledamo na to kao prokletstvo, nego kao način da zavrijedimo doći

u Kraljevstvo Božje. Nositi križ znači prihvati svoju svakodnevnicu, sav svoj život, sa svime što nam Bog daje, s obitelji, djecom, kolegama na poslu. Prihvati radosne i žalosne trenutke jer su Božji dar, jer je Krist okosnica svega. Isusova žrtva na križu i smrt blagoslovila je svaki naš trenutak, trenutke naše patnje, radosti, tuge i žalosti. Križ je nama ljudima putokaz da se kroz žrtvu dolazi do uskrsnuća, do uspjeha, do pobjede“ poručio je biskup Stipić.

Vladika je istaknuo da je vrijeme velikog posta vrijeme naše osobne promjene. Bit odricanja je da s time želimo promijeniti nešto u svom životu. „Da želimo promijeniti svoje zle navike, da se želimo suočiti sa svojom ljudskom naravi koja je pala u grijeh od početka. Zbog toga nas Bog poziva suočiti se sa svojom naravi. Lako je izbjegći grijeha koji su daleko od nas. Ali treba izbjegći grijeha i pobijediti negativnu silu koju čovjek nosi u sebi, u svom karakteru, u svom ponašanju, u svom odnosu s bližnjima – tu je početak našeg spasenja“ istaknuo je mons. Stipić.

U sredini Edenskog vrta je bilo rajske drveza za Adama i Evu, „a u sredini velikog posta pustinja koja je prije Uskrsa da se ljudi mijenjaju, pročišćuju, stoji križ na treću nedjelju posta da bi nas podsjetio da je na drvetu života nastao novi plod, a to je Isus Krist koji je Spasitelj i koji daje život vječni. Prvi plod iz zemaljskog raja donio je smrt ljudima, a ovaj novi plod donosi život. To je Krist Spasitelj, hrana svijeta. Neka nam dobri Gospod koji nas prati u našem životu da snagu da se možemo mijenjati kroz vrijeme ovog velikog i časnog posta.

U Četrdesetnici se pripremimo za Kristovo uskrsnuće, za dar ljubavi jednih prema drugima. Promijenimo što nije dobro kako bismo dočekali radost Uskrsa, svladali iskušenja i nevolje. Možemo promijeniti svoje navike, karakter, ponašanje, ono što nije dobro, odnos s braćom i sestrama, da budemo sličniji Kristu, što bliže njemu, da njegov karakter i naš karakter postanu jedan karakter. Da se, pričešćujući se i ispovijedajući se, naše tijelo i Njegovo tijelo sjedine da budemo kao jedan organizam. Da se naša krv sjedini s Njegovom krvlju da budemo jedno srce i jedna duša. Da onda sve

što iz nas izlazi bude blagoslovljeno, radosno i sveto, puno ljubavi, jer u svemu kopiramo i živimo kao Isus Krist“ potaknuo je križevački biskup Stipić, ohrabrivši vjernike: „Ne bojte se! Ono što je u Božjim rukama, prepustimo Njemu. Kaže se, tko u strahu živi, taj umire svaki dan. Neka nas ne zarobi strah. Što nam Bog dadne, hrabro ćemo nositi i predati Njemu u ruke. Sve je moguće kad je Bog uz nas“.

Na treću korizmenu nedjelju u bizantskom obredu klanja se Svetom križu kao kad se u zapadnom obredu na Veliki petak klanja križu, pa su se nakon liturgije vjernici poklonili pred križem uz pjevanje ‘Križu tvome, klanjam se, Vladaru i sveto uskrsnuće tvoje slavimo’.

U tjednu između treće i četvrte korizmene nedjelje grkokatolici se svaki dan klanjavu pred križem koji se postavi u središtu grkokatoličke crkve i bude okićen cvijećem, uz svijeće.

Sljedeće bogoslužje u Zadru na Uskrsni ponedjeljak

Na liturgiju u Zadru rado su došli i rimokatolici, a podršku su izrazili i vjernici iz Jastrebarskog. Rimokatolik Hrvoje Agostini iz Jastrebarskog aktivno je sudjelovao u obredu te je rekao: „Jako volim staroslavenski obred, to pjevanje. I kćer mi se udala za grkokatolika. Sv. Ivan Pavao II. je rekao da je to bogatstvo Katoličke Crkve i da ga treba očuvati“.

Biskup Stipić rekao je da je kao nekadašnji župnik mijenjao župnike na zadarskim otocima, Zadar mu je blizak i njegova rođena sestra je imala duhovno iskustvo u samostanu sv. Marije kod zadarskih benediktinki. Vladika je zahvalio i članicama Marijine legije iz smiljevačke župe, pjevačima iz Zadra i Jastrebarskog i zadarskoj skupini Kantalice. Pozdravio je i nazočnost članova Ukrajinsko – hrvatskog društva u Zadru, Društva Rusina i Ukrajinaca u RH, podružnice Zadar.

Sljedeće grkokatoličko bogoslužje u Zadru je na Uskrsni ponedjeljak s početkom u 18,00 sati.

Križevačka eparhija obuhvaća teritorij Hrvatske, BiH i Slovenije i pripadaju joj katolici istočnog obreda iz tih područja. U Hrvatskoj živi oko 22 000 grkokatolika Hrvata, Rusina i

Ukrajinaca čiji je korpus vjernika najbrojniji, Slovaka, Makedonaca, a 4 000 grkokatolika živi u BiH.

Križevačka eparhija u Hrvatskoj ima 40 župa. Biskup Stipić je potaknuo vjernike na razmjenu prijateljskih odnosa, pažnje, bratstva i se-strinstva, „kako prava Crkva mora biti i kako je Krist zapovjedio“.

ZADAR: Molitva inicijative '40 dana za život' ispred Opće bolnice Zadar

Molitelji inicijative '40 dana za život' okupljuju se u sklopu korizmene proljetne kampanje molitve za nerođene ispred Opće bolnice Zadar svakog dana od 7 do 19 sati. Obogaćenje i osobitost ovogodišnje molitve ispred zadarske bolnice je i dolazak požrtvovnih paških molitelja iz Novalje, članova novaljske podružnice udruge 'Hrvatska za život' koji sa zadarskim moliteljima mole ispred bolnice svakog utorka.

Petra Uskok, članica zadarske inicijative '40 dana za život' studentica je Teološko – katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru. To joj je bio dodatni poticaj da se pridruži inicijativi, da netko od studenata bude predstavnik i glas za najmanje koji nemaju pravo glasa. „Osjetila sam poticaj Duha Svetoga da molim zadnju godinu ispred bolnice. Mlada sam osoba, mislim da mladi ljudi imaju pravo govoriti, svjedočiti, to sam ja učinila ovim korizmenim postom ispred bolnice. U početku mi je bilo neugodno moliti ispred bolnice, razmišljaš o pogledima drugih. Ali Duh Sveti djeluje. Duh Sveti čini da samo razmišljaš o majkama koje su u potrebi, o ženama koje razmišljaju o po-baćaju, da si ti njihov glas, svjedok, svjedočanstvo, da ima netko tko može pomoći. Pro-laznici kažu 'Dođi, dođi sljedeći put', to mi je bio dodatni poticaj. To je molitva 40 dana dok traje kampanja, mislim da svi možemo izdvajati od 15 minuta do sat vremena da molimo ispred bolnice“ kaže Petra Uskok.

Četvrtu godinu ispred zadarske Opće bolnice tijekom kampanje moli i bračni par, Helena i Marin Nekić iz Zadra. „Privlači nas ova molitvena akcija, jača našu vjeru u našim problemima i naše zajedništvo, nas kao bračni par. Kad se okupimo ispred bolnice, vidim i iskusim ono kad Isus kaže, gdje se skupi dvoje ili više ljudi,

da je i On tu. Onda imam osjećaj da je tu sâm Krist s nama. Kad pogledam u bolnicu, tu je dosta ljudi koji su u patnji, možda su i sami, ostavljeni, i ova molitva je upućena i njima, a pomoć je i nama“ kaže Marin, u želji da drugi ljudi u svojim kućama i u crkvi prate molitelje inicijative svojom molitvom, da mole za ljude koji mole ispred bolnica, da podrže osobe koje planiraju pobačaj da to ne učine; da im Bog te misli odagna i da se odluče na roditeljstvo.

„Život je od začeća. Poznajem gospodu koja je davno učinila pobačaj i ima traumu cijeli život. Osobe koje zagovaraju pobačaj ne gledaju koje su posljedice toga, da je to velika trauma za cijeli život. Molim pogotovo za osobe koje su učinile pobačaj. Bog je uz njih, Isus ih ljubi, ne trebaju se bojati života. Teško je u brizi oko djece, ali i uz toliku djecu vidim da su djeca blagoslov. Je teško, ali je blagoslov“ poručuje Marin Nekić.

Marinova supruga Helena imala je spontani pobačaj s prvim djetetom. „Bol koju sam osjetila dodatno me potaknula da se uključim u '40 dana', molim Boga da to nitko ne osjeti. To nije prirodno čovjeku. Iza prvog djeteta koje je na nebu imamo još šestero djece. Nas je Bog stvarno darovao i mi znamo što je život, što imamo u kući i koja je to borba. Borba je s djecom osobito u ovom vremenu da ih se odgoji i izvede na pravi put, ali uz Božju pomoć sve ide lakše. Ovako moleći, Bog nam bolje pokazuje put i usmjerava nas. Stojeci ispred bolnice želim pokazati pripadnost Isusu. Kad žene prolaze pokraj nas, da vide da smo im podrška. Ne prijetnja, nego podrška, da ih ojačamo. Da ima netko tko se moli za njih u njihovim teškoćama, ako im treba pomoći, tu smo, u molitvi, djelima i u čemu treba“ ističe Helena.

Dolaskom na molitvu zajedno kao bračni par pokazuju kako u svom roditeljstvu imaju vremena da se mogu organizirati još i to činiti, uz šestero djece. „To je samo Božja providnost i pomoć. Imamo obaveze i kao neokatekume-ni. Sastajemo se u molitvi i Bog uvijek providi, djeca budu dobra, onda su baš najbolja, kad se idemo negdje moliti, tako da nikad nismo imali problema. Hvala dragom Bogu za to“

kaže Marin.

„Nekad čak dođemo sa starijom djecom i oni se pridruže u molitvi. Kad se s nama pomole, budu sretni, izmole deseticu. Želim od srca ženama da uzmu dijete na ruke i da vide to nebo koje osjećaju, kad vide dijete. Djeca su radost na svijetu, cijeli život je muka i borba, ali u borbi s Isusom, u borbi u molitvi, u povjerenju u Boga da nam Bog daje što možemo nositi. Bog nas ljubi i preko djece koju imamo vidimo Božju ljubav“ poručuje Helena Nekić.

Molitelji novaljskog ogranka Udruge ‘Hrvatska za život’ ujedinjeni su u molitvi za nerođene s ljudima iz cijele Hrvatske, prate molitvom i postom sve kampanje inicijative ’40 dana za život’.

„U Novalji nema bolnice, ali svi mi s otoka Paga uglavnom rađamo u Općoj bolnici Zadar. Mi smo vezani za zadarsku bolnicu i veselje je za svaki novi život koji je tu u bolnici rođen. Članovi naše udruge podržavaju kampanje 40 dana molitvom i postom, i naši bolesnici u Novalji s krunicom u rukama mole za život i nerođene. Zvali su nas iz zadarske inicijative i pitali želimo li im se priključiti. Naše članstvo to je rado podržalo“ kaže Lidija Vrtodušić, predsjednica novaljskog ogranka udruge ‘Hrvatska za život’.

Novalja je prilično udaljena od Zadra, no Novaljce to ne smeta. „Ovo je premalena žrtva za ono što treba učiniti u zaštiti života od začeća do prirodne smrti. Stvarno dolazimo radosni i vjerujemo da će po našim molitvama i žrtvama biti plodova. Roditelji smo četvero djece i znam da je svako dijete veliki blagoslov za obitelj. Ne mogu shvatiti kako neki olako pušte život, to mi je jako teško. Najvažnije je da žene znaju da imaju podršku. Ako nemaju obitelji, mi smo im druga obitelj i uvijek možemo dati podršku, duhovnu i materijalnu. Povezani smo s Pokretom za život i udrugom Betlehem i finansijski pomažemo“ kaže Lidija.

Lidijin suprug Mario ističe: „Svaki čovjek ima pravo na život od začeća do prirodne smrti. Ne citirajući nikakve zakone ili ustave, to je jednostavno tako po prirodnim i Božjim zakonima. Toj činjenici ne može se suprotstaviti. Ne možemo zatomljivati i zatupljivati vlastitu

savjest i gledati stalno kako se život uništava. Ako se tako nastavi, navika će postati realnost. Život je radost koja nam je darovana od Boga. U ovoj inicijativi nema nikakvog osuđivanja. Uključio sam se da se s tom molitvom izmoli nakana, da se doprije do srdaca ljudi i da kvaliteta života koju nam je darovao Bog dođe do srca, pogotovo onih koji se dvoume što učiniti, da li pobaciti“ ističe Mario Vrtodušić.

Novaljku Mariju Denona na molitvu potiče zajednica u kojoj djeluje. „Naš narod nestaje. U Hrvatskoj umire puno ljudi, malo se rađa i dragi Bog nam daje, poziva nas na život. Uključila sam se u to iz ljubavi prema životu. Život je dar. Mislim na mlade ljude koji su u neizvjesnosti, nemaju posla, dogodi im se dijete, nadu se u panici, nemaju podršku, boje se. Drago mi je da postoji zajednica koja ih prima, kojoj se mogu obratiti i onda se svi zajedno uključimo. Dogodi se nešto prekrasno kad se čovjek odluči da to dijete dođe na svijet. Ženama koje su pobacile poručujem: niste osuđeni, Bog vas voli, uvijek imate priliku u životu, za još jedno dijete. Uključite se ako ste prošli te rane, budeću svjedoci drugim ženama“ potiče Marija Denona.

Kad je Blanka Šonje Veličan iz Novalje čula za inicijativu 40 dana, „odmah joj se to dotaknulo uho“. „Najprije sam molila sama, kasnije smo se organizirali u Pokretu za život i molili smo kući, podupirali smo molitvom i postom. Ja sam trebala biti abortirano dijete. Moja majka bila je malo starija, bolesna i doktor je rekao da ja neću biti normalna, da je najbolje da ona mene ne rodi. Moja mama je došla u bolnicu u Zadar i u sobi gdje se trebala skinuti, da me pobaci, ona se obukla, izašla iz te prostorije i rekla: ‘Ja neću abortirati, ja ću roditi ovo dijete, pa što Bog da, da’.

Kad me rodila, najprije je pitala doktoricu, ‘Kako vam se čini?’. Doktorica je rekla, ‘Živa je, zdrava je, super je, bit će odlično’. I to sam ja sada. Eto, da je ona mene abortirala, mene sada ne bi bilo, ni moje djece ni dalje drugih odnosa. Stvarno se zalažem za to da život počinje začećem, da je Bog Gospodar i da se mi ljudi ne trebamo pačati u tu stvoriteljsku snagu i moć, ni što se tiče rođenja, ni što se tiče

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

smrti“ poručuje Blanka.

U Novalji puno ljudi sudjeluje u molitvi za ne-rođene. „Mi smo prilično homogena sredina, ima puno praktičnih vjernika, dobra smo župa, ima puno molitelja. Naši starci koji su nemoćni, u krevetima, oni svi mole i imaju krunicu u ruci. Mislim da je to veliki blagoslov za nas. Župa Novalja je dala puno svećenika, časnih sestara i stvarno mislim da imamo posebne Božje milosti koje se slivaju na nas i preko nas. Dosada smo podupirali inicijativu 40 dana iz Novalje, na našim sastancima i susretima imali smo molitvu, sad smo se rado odazvali i došli u Zadar.

Imam prijateljicu koja je rodila troje djece, jedno za drugim u nekoliko godina. Pokraj nje je prošao jedan gospodin koji nije bio vjernik i pitao je: ‘Zašto si toliko puta rodila?’. Ona je njemu rekla: ‘A koje bi ti da od ovih nema?’. Ubiti dijete i ne dopustiti da se rodi, da se razvije, to je stvarno najgore što majka može učiniti. Nemojte to raditi“ poručuje Blanka Šo-
nje Veličan.

Četvrtkom ispred Opće bolnice Zadar bude i Straža sv. Josipa, kad muškarci mole od 17 do 18 sati. Tada se okupljaju muškarci koji mole za sve žene i muškarce, da budu stup obite-lji. Nekad ih sudjeluje i dvadesetak u molitvi i odaziv je izvrstan.

ZADAR: Završen mural volonterskog projekta '72 sata bez kompromisa'

S ciljem senzibiliziranja javnosti za volonterski maraton '72 sata bez kompromisa' koji godinama okuplja tisuće mlađih u cijeloj Hrvatskoj, mural '72 sata bez kompromisa', što je inicijativa mlađih iz Organizacijskog tima '72 sata bez kompromisa' Zadar, završen je nakon svoga četveromjesečnog nastajanja. Autor murala je muralist Jure Lisak, a nalazi se na pročelju stambene zgrade u ulici Stjepana Radića u Zadru, na lokaciji iznad mosta i Branimirove obale.

Mural je izazvao oduševljenje

volontera koji su poželjeli imati trajni, vidljivi znak svoje prepoznatljivosti i prisutnosti u gradu, ali i zadarske javnosti, što svakodnevno potvrđuju reakcije prolaznika na tom vrlo frekventnom mjestu. Ljudi budu iznenadeni tim prizorom, zastanu, uslikaju mural svojim mobitelom.

Zadarski mladi iz organizacijskog tima '72 sata bez kompromisa' Zadar pojašnavaju simboliku toga jedinstvenog projekta, što mural prikazuje i koja je njegova poruka.

„Neizmjerno smo sretni da naš grad, Zadar, ima takav mural koji je drugačiji od drugih. Taj mural je svojevrsni spomenik kojeg smo podigli projektu '72 sata bez kompromisa', ali je spomenik ne samo zadarskom projektu, nego općenito projektu '72 sata bez kompromisa' u cijeloj Hrvatskoj. Zato su na muralu zastupljeni motivi katedrala većih hrvatskih gradova u kojima se maraton održava. Poruka je da projekt nije bio samo u Zadru, nego se održava u cijeloj Hrvatskoj“ ističe Marijana Mašić, koordinatorica volonterskog projekta '72 sata bez kompromisa' za Zadarsku nadbiskupiju.

Zadarski mladi iz organizacije '72 sata' htjeli su da mural prikazuje ruke, stablo i da bude napisan citat 'Blago vama, mlađi, jer imate vreme-na činiti dobro' sv. Filipa Nerija. U razgovoru s autorom Lisakom predstavili su duh volonterskog projekta te je muralist Jure osmislio kako to prikazati kompozicijski te cjelokupni izgled murala.

Mural je svojim živim bojama vedra pojava u prostoru. „Mural šalje poruku i to smo htjeli postići. Boje murala umiruju, šarenilo boja obraduje, odiše mladošću i ocrtava što je projekt '72 sata bez kompromisa'. Prizor ruku predstavlja ruke volontera. Iz ruku volontera izlazi stablo, znak kako se volonteri daju za društvo, za okoliš. Zelena boja je živa, podsjetnik da treba čuvati prirodu. Svatko može interpretirati mural na svoj način i u tome je njegova dodatna ljepota. Poruka mladima je da trebaju svoju mladost koristiti za dobro. Htjeli smo poslati poruku mladima i našem gradu, onima koji ne znaju što je projekt '72 sata', kad prolaze pokraj murala, mogu se zapitati što je to. Naša želja je da volontiranje postane mладима dio svakodnevice. Toliko je ljudi u potrebi, svatko može povremeno pomoći nekome. Budimo senzibilizirani za potrebne, ljudi do nas“ potiče Mašić.

Mural izaziva pažnju i pozornost prolaznika. Citat sv. Filipa Nerija napisan je u polukružnom obliku, a oblik slova je takav da na prvu nije lako pročitati što piše. Ljudi dodatno zastanu u želji da pročitaju citat Nerija. „Baš je koncipiran da privuče pogled. Ne možete baš na brzinu odmah pročitati što piše na muralu. Morate zastati i gledati, aha, tu piše: Blago vama mлади... Boje privuku, a kada trebaš pročitati što piše, baš trebaš zastati da bi upio sve ono što se nalazi na muralu“ kaže Mašić.

Oko stabla i ruku je rub kružnice koja asocira na aureolu, na čijem je vrhu u središtu okomita linija zlatne boje. Tako mali detalj zlatne linije, po vještini muraslita Lisaka, naznačuje i dojam sakralnosti, svetosti, što Mašić smatra dodatnim znakom kako je projekt izrade murala pratilo nadahnuće i vodstvo Duha Svetoga te odiše naznakom posvećenosti, što požrtvovne volonterske akcije u pomaganju ljudima i čuvanju okoliša zaista predstavljaju.

„Plodovi murala će se vidjeti ove godine, kad krene šesti po redu volonterski maraton '72 sata' u Zadru. Onda ćemo vidjeti po prijavama i broju volontera koliko je i mural doprinio da se za volontersku akciju više čulo, a sigurno će doprinijeti. Pastoral mlađih Zadarske nadbiskupije neizmjerno je zahvalan Juri Lisaku

na crtanjumu koji osvaja na prvi pogled. Zadnje dvije godine vidi se da je poraslo zanimanje za '72 sata' u Zadru. Projekt je još više procvjetao, došao do većeg broja ljudi, mlađih. Uspjeli smo u senzibiliziranju javnosti za akcije koje provodimo“ poručuje Mašić.

„S muralom imamo veću prisutnost u gradu, može se vidjeti da mlađi nešto rade, da možemo privući što više mlađih za buduće akcije. Dojmljiv mi je osobito prikaz simbola drugih hrvatskih gradova. Time se pokazuje ujedinjenost svih gradova i cijele Hrvatske u volonterskom projektu, iako se mural nalazi u Zadru. Pokazuje zajedništvo koje mlađima treba. Mlađi od svugdje trebaju se uključiti u taj projekt. Vjerujem da će mural biti u funkciji privlačenja novih volontera. Mlađih u Zadru ima i potreban je poticaj. Kad se mlađe potakne, naprave se čuda, to je pokazala i prošlogodišnja akcija '72 sata'. Mlađi, pridružite nam se, jer svaka akcija donosi nove plodove, nova poznanstva, nova druženja. Možete samo dobiti, ništa izgubiti“ poručuje Marin Modrić.

Sabrina Pintar kaže: „Mural je podsjetnik i uspomena na svih pet godina održavanja akcije '72 sata' u Zadru, i kao neka odlična reklama za sljedeću godinu i ubuduće. Predivno je, baš oduzima dah. Zelena krošnja stabla je predivna jer je tako realna, kao stvarna, a jednostavna. Isto kao i akcija. Sve su te volonterske akcije spoj malih, jednostavnih, bezazlenih akcija, ali kad se to sve skupa spoji, kao u ruku, kako ruka na muralu i drži krošnju – to je takvo bogatstvo, silina. Tako iz volonterskog maratona '72 sata' izraste lijepa krošnja dobrih djela. Želim dati svoje vrijeme za nešto dobro. Imamo ruke, s rukama možemo puno toga. Imamo srce, naše srce se sve više otvara, kao i srca ljudi na koje nailazimo. Ljudi su sve više voljni otvarati svoja srca jedni drugima. Potičemo jedni druge na veliko zajedništvo i širimo lanac dobrote. U akcijama ljudi dožive dobar provod, čine puno dobrih djela, mogu iskusiti upoznavanje sebe i puno drugih ljudi. Akcija '72 sata bez kompromisa' je izvlačenje nečega što imate u sebi, a da niste ni znali da imate“.

Muralom su zadovoljni i stanari stambene zgrade na kojem se mural nalazi. Mlađi za-

hvaljuju stanarima za dozvolu i otvorenost tom projektu koji kraljiču tu dinamičnu gradsku lokaciju, a svojom vedrinom mural ljudi ozari i potakne na misao o ljepoti, vrijednosti i radosti života.

ZADAR: Zadarski nadbiskup Puljić primio u posjet veleposlanika Republike Austrije

Zadarski nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, mons. dr. Želimir Puljić, primio je u radni posjet dr. Josefa Markusa Wuketicha, veleposlanika Austrije, u Nadbiskupskom domu u Zadru u četvrtak 11. ožujka.

U srdačnom razgovoru nadbiskup i veleposlanik osvrnuli su se na aktualnu situaciju obilježenu pandemijom Covid-19 i potresima u Hrvatskoj. Veleposlanik je izrazio podršku nadbiskupu zbog angažmana Crkve u ovom zahtjevnom trenutku povijesti u kojem Crkva ima posebnu zadaću.

‘SVETI JOSIP – skromni stolar i Marijin zaručnik koji izvršava volju Božju’ – RAZMATRANJE nadbiskupa Želimira Puljića o sv. Josipu u GODINI SV. JOSIPA (1)

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, povodom Godine sv. Josipa priredio je osam prigodnih razmatranja o svetom Josipu, u kojima će s različitih aspekata prikazati sv. Josipa i aktualizirati njegov primjer za nasljedovanje i u našem vremenu.

Sljedećih šest razmatranja o sv. Josipu IKA i Zadarski list će objaviti nadolazećih šest srijeda, koja je dan sv. Josipa, a zaključno razmatranje će biti u subotu 1. svibnja, na blagdan sv. Josipa radnika. Razmatranja će se prema tom rasporedu emitirati i u eteru HKR-a.

Objavljujemo prvo razmatranje

nadbiskupa Puljića o sv. Josipu naslovljeno ‘Sveti Josip – skromni stolar i Marijin zaručnik koji izvršava volju Božju’.

Na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2020., papa Franjo uputio je Apostolsko pismo „Očevim srcem“ (Patris corde) i otvorio „Godinu svetog Josipa“ povodom 150. obljetnice proglašenja sv. Josipa „zaštitnikom Crkve“, što je učinio papa Pio IX. (1870.).

Godina svetog Josipa trajat će do 8. prosinca 2021. Budući da je Apostolska pokorničar-

na objavila i mogućnost dobivanja potpunog oprosta od vremenitih kazni tijekom cijele godine, valja to iskoristiti, kako osobnom molitvom i pobožnošću u čast svetom Josipu, tako i zajedničkom molitvom u obitelji. Osobita je prigoda što se može svakoga dana crpsti zasluge blagoslova i oprosta iz bogate riznice blaga koje nam je Krist zaslužio, a s njime toliki osobiti Božji ugodnici i zasluzni sveci poput sv. Josipa koji je bio je „skromni stolar, Marijin zaštitnik, čovjek pravedan i uvijek spremam vršiti volju Božju“ (papa Franjo).

Neka nam ne prođe dan a da ne zaslužimo tu milost oprosta od vremenitih kazni, kako za sebe i svoje, tako i za pokojne koji su nam bliži i dragi. Posebice za duše u čistilištu kojih se nitko nema spomenuti.

Nakon Majke Božje, nijedan svetac toliko se ne spominje u papinskom Učiteljstvu, kao Josip. Papa Pio IX. (1846.-1878.) proglašio ga je „zaštitnikom Katoličke Crkve“, Pio XII. (1939.-1958.) predstavio ga je „zaštitnikom radnika“, a sveti Ivan Pavao II. (1978.-2005.) pisao je o njemu kao o „čuvaru Otkupitelja Isusa“.

Božji puk zaziva ga i časti kao „zaštitnika sretne smrti“. Papa Franjo piše da je „sv. Josip izvanredna osoba koja je toliko bliska našem ljudskom iskustvu“. I dodaje kako ga je na pisanje o sv. Josipu „potaknula dodatno i pandemija“ tijekom koje smo „usred krize iskusili dobrotu tolikih ljudi“, kao npr. liječnika, medicinskih sestara i tehničara, zaposlenika u trgovinama, kao i onih koji su pružali osnovne usluge poput „volontera, svećenika, redovnika i mnogih drugih. Oni su svakog dana pokazivali strpljivost, ulijevali nadu i pazili da ne šire paniku, nego suodgovornost“.

Posebice je Papa spomenuo „očeve, majke, djedove, bake i učitelje“ koji su svojim „malim i svakodnevnim gestama pokazivali djeci kako se suočavati i nositi s krizom“. A u svetom Josipu, „koji je bio čovjek diskretnе i skrovite prisutnosti“, svatko može „naći zagovornika, vodiča i oslonac u vremenima teškoća i problema“. Stoga, njemu koji je proglašen „zaštitnikom Crkve“, kao i svima koji su nam bili blizu u kušnjama, dugujemo riječi priznanja i zahvalnosti.

Nakon rođenja, djetetu je potrebna briga njegovih roditelja. Potrebna mu je pažnja drugih kako bi postao svoj i pripremio se za život na zemlji i za život u vječnosti. U tom procesu odgoja i rasta sudjeluju osobito otac i majka koji nikako ne smiju „prepustiti“ odgojnu zadaću drugima ili sudbini. Ili pak samo majci, kao da otac s time ne bi imao ništa.

Naprotiv, zajednička i glavna zadaća i briga oca i majke je pomoći djeci da odrastu i „postanu svoji“ te da budu dobri i zauzeti kršćani, sposobni „preuzeti u društvu ulogu zrelih muškaraca i žena“.

Biti dobar kršćanin i poduzetan građanin dvije su zadaće koje se međusobno ne isključuju, niti suprotstavljaju. Dapače, zreo i odgovoran kršćanin bit će uvijek odgovoran i poduzetan građanin u zajednici i u društvu. Odgoj djece u obitelji događa se posebice preko uvjerenja i stavova koje roditelji svjesno ili nesvjesno prenose na svoju djecu.

Veliku odgovornost u odgoju imaju posebice očevi koji su djeci potrebni kao čvrsti oslonac i autoritet. Ako djeca to ne nađu kod kuće, tražit će ga na drugom mjestu, u „televizijskim serijama“ ili „u društvu koje ih okružuje“. No, ako očev autoritet ne prati velikodušna ljubav, već sebični ciljevi obilježeni isključivo „negativnim nabojem zapovijedi i zabrana“, ubrzo će se razotkriti kako su takvom ocu djeca zapravo „stranci u vlastitom domu“.

U takvim okolnostima djeca će strahovati pri svakom njegovu dolasku kući. I ne daj Bože, „priželjkivati da otac barem privremeno ode“ iz kuće kako bi mogli „živjeti malo slobodnije“. Stoga, mudar i strpljiv otac zna da djeca još nemaju punu snagu razuma, pa će pozitivnim pristupom usmjeravati i poučavati svoju djecu. I pritom imati na umu da su „pohvale zbog dobrih stvari i ponašanja“ potrebne djeci kao hrana svagdanja.

Budući da djeca u svojim očevima vide „kućnoga heroja“, očevi će poput vitezova iz starih vremena i po primjeru velikih svetaca voditi računa da svojoj djeci objasne kako sve dobro na ovom svijetu dolazi od „Onoga koji vodi povijest pojedinaca i naroda“.

Svoj pak odnos s djecom će temeljiti isključivo na ljubavi. Božja zapovijed da se poštuju roditelji zapravo je zahtjev i zapovijed roditeljima da žive i vrše svoj autoritet na način koji će ih u očima djeteta „učiniti vrijednim poštovanja i ljubavi“.

Neka sveti Josip pomogne današnjim roditeljima, posebice očevima, otkrivati u njemu uzor vjernika, primjer dobrog radnika i nadasve izvrsnog Božjeg suradnika koji je svim svojim bićem vršio volju Božju.

Budući da je imao milost preminuti u društvu Isusa i Marije, puk Božji moli se i zaziva sv. Josipa kao zaštitnika sretne smrti: „Dobre smrti zaštitniče, moja duša tebi viče, moleć“ za tvoj zagovor. Ti na mojoj smrtnom času, s Majkom blagom reci Spasu, da me primi u svoj dvor“.

Sveti Josipe, moli za nas.

OBROVAC: Blagoslov hrvatskom narodu o. Donald Callowaya, svećenika koji je doprinio da papa Franjo proglaši Godinu sv. Josipa

O. Donald H. Calloway, MIC, autor knjige ‘Posveta Svetom Josipu – Čuda našega duhovnog oca’ predstavljene u Kulturnom domu u Obrovcu u srijedu, 17. ožujka, uključio se na promociju knjige putem video veze iz SAD-a gdje živi kao član Kongregacije marijanskih otaca Bezgrešnog Začeća. Provincijal je i povjerenik za zvanja za Provinciju Majke Milosrđa u SAD-u.

Idejni inicijator prevođenja te knjige na hrvatski jezik je don Krešo Ćirak, župnik župe sv. Josipa u Obrovcu koja je najstarija župna crkva posvećena sv. Josipu u hrvatskom narodu.

O. Donald uputio je pozdrav riječima „Dragi moji prijatelji u Hrvatskoj“ te je posvjedočio kako je bio sredstvo Božje providnosti u poticaju papi Franji da proglaši Godinu sv. Josipa na razini sveopće Crkve, što je učinjeno prvi put u povijesti kršćanstva i Katoličke Crkve.

O. Donald je obraćenik na katoličanstvo od svoje 21. godine života. Svećenik je 18 godina. Prije obraćenja vodio je nemoralan život, u konzumaciji droge, alkohola i drugim nečistoćama.

„Ali, kad sam se obratio, zaljubio sam se u Isusa, s Marijom i Josipom. Budući da sam muškarac, shvatio sam da sam zaista učinio nered u mojoj muževnosti. Počeo sam duhovni odnos sa sv. Josipom. Molio sam sv. Josipa da mi pomogne odvratiti se od grijeha i postati krepstan. I sv. Josip mi je toliko puno pomogao u mom obraćenju, na bogosloviji i pomaže mi sada kao svećeniku“ istaknuo je o. Donald.

Rekao je da mu svakodnevno dolaze ljudi i žale se na probleme u braku i obitelji. „U SAD-u, možda i drugdje u svijetu, imamo osobiti problem – ljudi nastoje odstraniti ulogu oca u obitelji i društvu. U SAD-u 25 % djece ne žive s ocem u obitelji. U SAD-u više od polovice brakova završi rastavom. Na televizijskim programima oca prikazuju kao idiota, da izgleda budala. Možemo reći da se u društvu događa patricid – ubijanje očeva! Prije četiri godine sve to stavio sam u molitvu. I počeo sam moliti Duha Svetoga: ‘Što hoćeš od mene da učinim? Kako hoćeš da pomognem ljudima?’ Vjerujem da je Duh Sveti govorio mom srcu i rekao mi je da odvedem ljude sv. Josipu, da približim ljudima sv. Josipa“ rekao je o. Donald, naglasivši kako iz osobnog iskustva zna da kad čovjek ima rane, probleme, ako ide sv. Josipu, Josip će

osobi pomoći.

O. Donald je tri godine putovao svijetom, istraživao crkvenu povijest i tradicije mnogih naroda u čašćenju sv. Josipa, kako bi prikupio informacije i napisao knjigu o Posveti sv. Josipu, slično knjizi Posveta Blaženoj Djevici Mariji, sv. Ljudevita Marija Grignon de Montforta. Čin osobne posvete sv. Josipu posebnost je te knjige koja pojašnjava što to znači, kako naslijedovati sv. Josipa. Knjiga donosi brojne citate, što su sve tijekom povijesti Crkve o sv. Josipu govorili crkvenioci, Pape i sveci.

O. Donald raspitivao se diljem svijeta postoji li već takva knjiga o sv. Josipu. „Bio sam jako iznenađen kad sam saznao da nitko u 2000 godine kršćanstva nije napisao takvu knjigu o sv. Josipu. Dok sam istraživao o sv. Josipu, otkrio sam također nešto čudesno – Katolička Crkva nikad u povijesti nije proglašila Godinu sv. Josipa za cijelu Crkvu! To je bilo veliko iznenađenje za mene. Jer, imali smo Marijinu godinu, Godinu milosrđa, Godine mnogih naslova i povlastica. Ali, nikad prije, za cijelu Crkvu diljem svijeta, nije proglašena Godina koja bi slavila sv. Josipa“ istaknuo je o. Donald.

Prije nego je knjiga objavljena na engleskom 1. siječnja 2020. g., Calloway je u svibnju 2019. g. napisao Pismo papi Franji koje je subrat svećenik preveo na španjolski. To je Pismo jedan biskup iz Argentine koji je bio u Rimu osobno dao papi Franji te su argentinski biskup i Papa razgovarali o sadržaju Pisma o. Donalda.

„U tom Pismu zamolio sam papu Franju da proglaši Godinu sv. Josipa za cijelu Crkvu! Imamo slike Pape i toga biskupa na kojima se vidi kako razgovaraju o mom Pismu. I onda, 8. prosinca 2020. godine, što se dogodilo? Godina sv. Josipa! Papa Franjo je proglašio Godinu sv. Josipa! Čudesno, zar ne!? To nisam ja, naravno. To je Duh Sveti! To je djelo Duha Svetoga“ istaknuo je o. Donald, istaknuvši kako je „divno Pismo pape Franje ‘Očevim srcem’ o sv. Josipu i očinstvu. To je točno ono što je Duh Sveti stavio na moje srce, da kažem cijelom svijetu!“ poručio je o. Donald.

Kad je papa Franjo proglašio Godinu sv. Josipa, knjiga je bila objavljena skoro godinu dana i ljudi iz cijelog svijeta tražili su je u želji

da je pročitaju.

Knjiga je prevedena na 15 jezika. U SAD-u knjiga o. sv. Josipu prodana je u 600 000 primjeraka. „Događaju se čuda u životima ljudi! Brakovi zacjeljuju, mnogi muškarci ozdravljaju od ovisnosti o pornografiji“ rekao je o. Donald.

Calloway je zahvalio „priateljima Hrvatima“ što je njegova knjiga prevedena na hrvatski jezik. Poželio je da se poruka o važnosti sv. Josipa proširi „u cijeloj lijepoj zemlji Hrvatskoj“. Rekao je da će moliti za nas i poželio Božji blagoslov hrvatskom narodu.

Prevoditeljica knjige Nedjeljka Batinović zahvalila je o. Donaldu što je napisao tu knjigu. „Pišu mi mladi iz Hrvatske da su pročitali knjigu na engleskom i da su sretni što je knjiga objavljena na hrvatskom. Knjiga je čudesna. U Hrvatskoj je puno crkava posvećenih sv. Josipu. Sretni smo što ste napisali tako divnu knjigu i što ste nam dali tako veliki dar. Hrvatski narod je vrlo pobožan sv. Josipu a ta knjiga je veliko obogaćenje“ rekla je izdavačica Batinović.

Knjiga o. Donalda Callowaya ‘Posveta Svetom Josipu – čuda našega duhovnog oca’ objavljena je u izdanju izdavačke kuće ‘Naklada Benedikta’ iz Velike Gorice. Urednici knjige su obrovački župnik Krešo Ćirak, ujedno i autor Predgovora i Andžina Markić, direktorica knjižare ‘Naklada Benedikta’ u Zadru gdje se knjiga može nabaviti.

OBROVAC: Predstavljena knjiga o. Donalda H. Callowaya ‘Posveta svetom Josipu – Čuda našega duhovnog oca’

Knjigu „Posveta svetom Josipu – Čuda našega duhovnog oca“ čiji je autor o. Donald H. Calloway, MIC (Kongregacija marijanskih otaca Bezgrešnog začeća), predstavili su u srijedu 17. ožujka u Domu kulture u župi sv. Josipa u Obrovcu fra Bojan Rizvan, župnik zadarske župe Presvetog Srca Isusova i don Krešo Ćirak, obrovački župnik. Ćirak je inicijator prevođenja te knjige na hrvatski, autor Predgovora i urednik knjige.

Ta je „po mnogočemu osobita“ knjiga „vodič kroz hodočašće u naslijedovanju sv. Josipa i

cilj tog hodočašća je da se s njega ne vratimo isti. Moram priznati da sam ovakav cjeleviti duhovno-molitveni priručnik rijetko imao pri-like susresti“ istaknuo je fra Bojan. Cilj strukture knjige je „upoznati lik sv. Josipa, vidjeti njegov značaj u životu Krista i Crkve, uočiti njegovu vjernu blizinu Mariji“ te kako autor više puta napominje, „zaljubiti se u sv. Josipa“. „Zaljubljenost prožima osobnost, pokreće život, otvara prostor domišljatosti, zahvaća snage, prepoznaje znakove koji svjedoče o pri-padnosti, traži zajedništvo privrženosti i živi radost blizine voljenoga. S takvim iskustvom zaljubljenost prelazi u ljubav čija dubina, u ovom slučaju, dodiruje nebo“ rekao je Rizvan.

„Svako poglavlje govori o jednom segmentu života sv. Josipa prenoseći sklad i ljepotu tesara iz Nazareta koji se dao istesati Božjom rukom. Zbog toga, kroz molitvu i razmatranje, autor predlaže knjigu kao priručnik u duhovnom vodstvu usvajanja riječi Božje po uzoru na sv. Josipa. Taj zadatak oblikuje zrelu pobožnost koja izvor pronalazi u liturgiji Crkve“ rekao je fra Bojan, istaknuvši da u slavlju otajstva rođenja Isusovog života, osobito djetinjstva, liturgija često spominje Josipovu ulogu.

Osobitost knjige je što o. Donald pojašnjava značenje i kako učiniti osobnu Posvetu svetom Josipu. „Na početku Posvete sv. Josipu autor traži da se kreće u tridesettrodnevnu pripravu. Ona se odvija u razmatranju pojedinih zaziva litanija sv. Josipa u kojima se oslikava lik sveca koji je suradnjom s milošću postao odjek i tumačenje Božje riječi“ naglasio je fra Bojan.

U drugom dijelu knjige, Čuda našega duhovnog oca, za koji autor kaže da je ‘knjiga u knjizi’, opisuje se deset čuda sv. Josipa. To nisu samo čuda kao plod zagovora sv. Josipa, „nego se ističu karakterne (herojske) crte svetosti sv. Josipa koje smo pozvani naslijedovati. Time autor obznanjuje da se naša vjera ne temelji na izvanrednim događajima, spektaklima koje nazivamo čudima, nego da naše zajedništvo s Bogom od našeg života čini pravo Božje čudo. Najveće čudo sv. Josipa je upravo on sam koji je dopustio da dodir Božje milosti mijenja njegovu povijest. Zato čuda u našem životu ne

nastaju kad se ispune naši životni snovi ili očekivanja, nego čudo se događa kad prihvativimo Božji san o nama! Sv. Josip to je zorno pokazao u trenucima kad svoje snove i svoje naume izlaže Božjem pogledu te, bez obzira na svoja očekivanja, ‘učini kako mu naredi andeo Gospodnji’“ rekao je fra Bojan. Stoga je onima koji mole Posvetu sv. Josipu izazov „biti Božje čudo u svijetu, kako je to kreposnim životom bio i sv. Josip“.

Knjiga je pisana pitkim, dinamičnim stilom. „Autor slikovitim i doživljajnim izričajima prenosi studiozan pristup cjelevitom prikazu sv. Josipa. Valja pohvaliti niz izričaja Učiteljstva Crkve i bogato potkrjepljivanje hagiografskom tradicijom koja nam pomaže vidjeti lik sv. Josipa u svojoj šarolikosti i ogromnom značaju za život Crkve“ rekao je fra Bojan. Prepoznajući znakove vremena, o. Donald ističe da je upravo ovo naše vrijeme „vrijeme sv. Josipa“.

Calloway u knjizi donosi misli i doprinose pobožnosti sv. Josipa papa kroz povijest. Znakovita je i povezanost između pape Franje i sv. Josipa. Papa uvodi ime sv. Josipa u ostale euharistijske molitve „kao odjek i ispunjenje namjera pape emeritusa Benedikta XVI.“, posvećuje Vatikan sv. Josipu i početak pontifikata pape Franje obilježen je svetkovinom sv. Josipa. „Tada, 19. ožujka 2013., papa Franjo je rekao da je služba sv. Josipa služba čuvara Marije, Isusa i Crkve. Josip vrši to čuvanje, rekao je Papa, „diskretno, ponizno, u tišini, ali sa stalnom prisutnošću i punom vjernošću, i onda kada ne razumije. U stalnoj pozornosti prema Bogu, otvoren njegovim znakovima, raspoloživ ne toliko za vlastite planove koliko za njegov naum“ citirao je fra Bojan papu Franju iz njegove homilijeuz početak papinske službe, rekavši da je time izrazio i načela svog pontifikata.

Papa Franjo je češće pozivao obitelji na molitvu sv. Josipu, osobito za vrijeme Susreta s obiteljima u Manili 2015. g. kada je rekao: „Htio bih vam reći nešto vrlo osobno. Jako volim sv. Josipa jer je on čovjek tištine i snage. Na svom stolu imam kip sv. Josipa kako spava. Premda spava, on brine za Crkvu. Da! Znamo da on to može, pa kada imam problem, nekakvu poteš-

koću, napišem malu poruku na papirić i stavim je ispod sv. Josipa kako bi on mogao o tome sanjati. Drugim riječima, govorim mu: ‘Zagovaraj me, moli za rješenje ovoga problema!’. „Čudesno je to djetinje pouzdanje pape Franje u zagovor sv. Josipa koje je sigurno doprinijelo i otvaranju Godine sv. Josipa“ istaknuo je Rizvan.

U trećem dijelu knjige ‘Molitve svetom Josipu’ različiti su molitveni zazivi kojima se osoba otvara Božjem djelovanju gdje naglasak nije na mnoštvu riječi, nego na snazi prisutnosti i pozornosti koju upućujemo Božjoj blizini. Tu su i dodatci kojima se Posveta sv. Josipu može moliti i u različitim skupinama s prigodnim pitanjima za produbljivanje iskustva molitve.

Rizvan je naglasio da „knjiga dolazi u vrijeme pandemije koja je u krilu Crkve pokazala određenu kriju poslušnosti. Sv. Josip primjer je i uzor svake poslušnosti! Svoj Josipovski karakter službe u vremenu pandemije morali su očitovati i naši biskupi predvođeni papom Franjom. Moj je dojam da je bolno zatvaranje bogoslužnih prostora od prije godinu kao prijeporna točka za naše poglavare bio znak i pokazatelj Josipovske zrelosti njihove službe. Pred nepoznavanjem različitih činjenica i opasnošću za život vjernika, odluka je bila razborita, kao što je bila i razborita odluka sv. Josipa o bijegu u Egipat. Josipov bijeg bio je u zaštiti Krista pred zlobom Heroda. Ako ćemo cijelovito postaviti stvari, možemo se pitati kako je Josip smio otići negdje gdje neće moći biti dinonikom bogoslužnih slavlja Izabranog naroda? Zar je i on koji je bio ‘muž pravedan’ prekršio Zakon? Zar nije morao sudjelovati svake sulte u bogoslužju? Pa kako je onda to činio u Egiptu. Josip, kao odgojitelj Isusa, sigurno je prenio Kristu i svoj odnos prema Zakonu koji je bio sve samo ne slobodarski. Josip je imao ispravan odnos prema Zakonu“ poručio je fra Bojan.

Rizvan je poželio da se približimo naslijedovanju sv. Josipa i po „učvršćivanju naše poslušnosti prema mjerodavnoj crkvenoj vlasti koja vjerodostojno tumači Božju riječ i donosi odluke koje nam ponekad i nisu razumljive. A kao da je Josipu sve bilo jasno?! Ljubav živi od

povjerenja, a ne od razumijevanja“ rekao je fra Bojan, poželjevši da nam knjiga pomogne „da sadržaj života sv. Josipa oblikuje naš život te posvetu njemu učinimo tako što ćemo se s čvrstinom Josipove ljubavi, pažljivošću njegove poslušnosti i snagom njegove šutljivosti, posvećivati našoj svakodnevici i osobama koje su nam stavljenе na put života“.

U desetak dana kako je knjiga izdana, don Krešo Ćirak prima povratne reakcije zahvalnih čitatelja „jer su čitanjem te knjige i osobnom molitvom jasnije otkrili ulogu sv. Josipa u životu Crkve te našli bliskog pomoćnika na putu posvećenja u svakodnevnom životu“. Ćirak je istaknuo Josipovu krepost poslušnosti kao uzor poslušnom Božjem narodu, napomenuvši da „u vrijeme pandemije nije bilo lako slušati“.

Posvećeni sv. Josipu idemo na put kojim je već netko prije nas prošao u svom životu, rekao je don Krešo istakнуvši primjere iz povijesti čašćenja sv. Josipa u hrvatskom narodu.

„Ove godine navršava se 350 godina od smrti Zrinskih i Frankopana. Njihova smrt oplodila je početke štovanja sv. Josipa u našem narodu. Istočem i odluku Hrvatskog sabora o proglašenju sv. Josipa zaštitnikom našeg naroda. Dvije plemenite velikaške obitelji nestale su s pozornice ljudske povijesti, kao i hrvatsko kraljevstvo koje je stavljeno pod zaštitu sv. Josipa. Osrvt naših biskupa 1972. g. „da je odluka Hrvatskog sabora iz 1687. g. i sada na snazi, jer Sabor nije imao u vidu apstraktno hrvatsko kraljevstvo, nego hrvatski narod“, ukazuje da posveta sv. Josipu nadilazi ljudsku smrt i društveno-političke promjene“ rekao je don Krešo.

„Posveta sv. Josipu koji se stavio u službu cijelokupnog plana spasenja, pred nas stavlja vječnoga Oca kao gospodara ljudske povijesti i Onoga koji ima moć života. Posveta nas poziva na neprolazne vrijednosti, pogotovo u današnjem svijetu diktature relativizma. Nije nam se bojati nego, unatoč svemu, poput sv. Josipa, ustrajati“ potaknuo je Ćirak.

„Povijest s nama nije počela i nadam se da neće s nama završiti. To je bitno naglasiti, jer smo svjedoci da se po svijetu ruše stoljetni spomenici kršćanske vjere i kulture, a današnji moćnici donose političke odluke ne računaju-

ći da vrijeme protresa svaku ljudsku odluku kroz sito i rešeto istine i pravednosti“ poručio je don Krešo.

O. Donald u knjizi spominje i mostarskog biskupa Petra Čulu smatrujući da su njegove riječi „Crkva je višestruko dužna svetom patrijarhu Josipu koji je othranio božanskog Otkupitelja pa sada štiti Crkvu kao njen nebeski zaštitnik“ proizašle iz trpljenja vjernika. „Svjeđočeći mukama nevinih pravednika, pred sebe je stavio sv. Josipa, koji je, kao dar Božje providnosti svijetu, primjer postojanosti u nevoljama i kao vjerni sluga, odan Božjoj riječi koja jedina ima moć života“ rekao je don Krešo.

Istaknuo je da “suvremeni Josipi, unatoč progona medija, neistomišljenika i uskraćenim pravima na pošten rad i zaslужenu plaću, ne odstupaju s puta pravednosti kojim je kročio sv. Josip. Bog će uvijek providjeti da pravedan život opstane i da se, unatoč progonstvu i smrti, pravednost na sljedeće generacije prenese“.

Naglasivši Josipovu ulogu Isusovog braniča i hranitelja, don Krešo je rekao da nam knjiga o. Donalda dolazi kao odgovor Božje providnosti na pitanje što dalje s obiteljima, s očevima i majkama koji imaju teškoće kako prenijeti vjeru djeci. „Ta je knjiga oruđe za mogućnost obraditi njive duša bližnjih na koju je palo sjeme Božje riječi. Zato s nadom i radošću gledam na plodove koji dolaze“ ohrabrio je don Krešo.

Zahvalio je velikogoričkoj izdavačkoj kući knjige ‘Naklada Benedikta’ i direktorici Nđeljki Batinović „koja je prevođenjem i objavljanjem te knjige na hrvatskom omogućila umnažanje pobožnosti sv. Josipu“ te Andjini Markić, uz Ćirka urednici knjige i direktorici knjižare ‘Naklada Benedikta’ u Zadru gdje se knjiga može nabaviti. Knjiga je izdana 2019. g. u SAD-u, oko godinu dana prije nego je papa Franjo proglašio Godinu sv. Josipa.

Prisutnima na predstavljanju knjige, putem video veze iz Amerike gdje živi, obratio se autor Calloway koji je pojasnio kontekst nastajanja knjige i proglaša Godine sv. Josipa.

Prigodnu riječ uputio je i nekadašnji obrovački župnik don Igor Ikić, vikar za pastoral Zadarske nadbiskupije. Kao izaslanik zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, prenio je pozdrave i čestitke don Kreši rekavši: „Drago mi je da don Krešo izgrađuje živu Crkvu“.

„Lijepo je doći opet u Obrovac i susresti se s kamenom, Zrmanjom i predivnim ljepotama koje je Bog dao gradu Obrovcu. Na stijeni koju sam kao župnik nekada opjevao temelj je svetište, još prije stare Koprivine, kako se nekad zvao stari Obrovac. Tu je jedan svetac. Mi svi odlazimo, vraćamo se, prolazimo, a sv. Josip je tu, na čvrstoj hridi. Poručuje nam što je vječno, u što bismo se trebali pouzdati i što je bitno za hrvatski narod, našu kulturu“ rekao je don Igor, istakнуvši da je Obrovac od vremena hrvatskih knezova koji su boravili na tom području stjecište svjetova, stjecište Bukovice, Like, Ravnih Kotara i Podgorja.

„Naši pametni, mudri i stari Hrvati dobro su znali na što će osloniti svoju povijest, svoje domove, vjersku i kulturnu baštinu. A to je sv. Josip. Obrovac ima vrlo važnu poruku za naš narod i Crkvu. On je na križištu svjetova važna karika koju nikad ne smijemo zaboraviti. Kad je nevrijeme, kad puše olujna bura i kad je zaustavljen promet, jedino kuda možemo proći je stara cesta kroz Obrovac. To je obilaznica u povezivanju kontinentalne Hrvatske i južnog dijela domovine. Ne zaboravimo tu staru cestu! Ako hoćemo opstati, i dalje prolaziti i imati žilu kucavicu u našem narodu i Crkvi, vratimo se sv. Josipu“ potaknuo je Ikić, rekavši da mu je krivo da je Obrovac ponekad ostavljen sa strane.

„Obrovac ne smije biti sa strane. On mora dobiti važnu poziciju koja mu pripada i koju je imao u našem narodu i Crkvi kroz povijest. Ne zaboravimo sv. Josipa ni njegov zalog. Ako hoćemo imati zalog budućnosti, onda je to naš povratak sv. Josipu koji je zaštitnik obitelji. Obitelj je osnovna jezgra ljudskog roda. To sv. Josip čuva. Čuva i naš hrvatski narod, Sabor, obitelj, djedove, bake, majke, očeve. Ako to uništimo i zaboravimo, Zrmanja će teći kao skrivena ljepotica, a nas neće biti. Molim te, sv. Josipe, da nas čuvaš, braniš i očuvaš“ zaključio

je don Igor Ikić.

Željko Modrić, voditelj promocije, istaknuo je da će don Krešo ove godine obilježiti desetu godišnjicu da je župnik u Obrovcu. „Od samog dolaska promišljaо je kako župljanima približiti sv. Josipa, samozatajnog i najvećeg sveca nakon Marije, pa je 2013. počeo s molitvom Velike devetnice uoči blagdana sv. Josipa, a 2016. počele su molitve krunice u obrovačkim obiteljima s kipom sv. Josipa u Velikoj devetnici sv. Josipu“ rekao je Modrić.

PLOVANIJA, Zadar: Nadbiskup Puljić na svetkovini sv. Josipa: „Sv. Josip sve kreativno i stvaralački rješava“

Na svetkovinu sv. Josipa u petak 19. ožujka u župi sv. Josipa na Plovaniji u Zadru, concelebrirano večernje misno slavlje u župnoj crkvi sv. Josipa predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Nadbiskup Puljić čestitao je blagdan sv. Josipa osobito očevima. „Čestitam očevima jer to je i vaš dan. Josipovo je poznato kao Dan očeva. Očinstvo je poziv, žrtva i vještina“ poručio je mons. Puljić te je u kontekstu „toga velikog sveca, zaštitnika Crkve, domovine, obitelji i očeva“ govorio o ulozi oca u obitelji, o važnosti koju sv. Josip pruža, o važnosti očinstva u Crkvi i društvu.

Poželjevši „da osjetimo koju veličinu nam je Bog darovao preko sv. Josipa“, nadbiskup je podsjetio da papa Franjo u svom Pismu ‘Očevim srcem’ o sv. Josipu, kaže da je taj Božji ugodnik „voljeni otac, nježan i pun ljubavi, prihvaća stvarnost kreativno i hrabro, poslušan otac“.

Evangelje opisuje kako sv. Josip na glas andela, sluša. „Ne shvaća i teško mu je to prihvatići, ali kaže, to je volja Božja i prihvaća. Prihvaća uzeti za ženu Mariju, majku Isusovu. Josipova izvanredna osobnost toliko je bliska našem ljudskog iskustvu, pa ne čudi da nam je Josip drag“ istaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je govorio o važnosti oca i temeljem stručnog članka španjolske profesorice prava Marije Calvo, naslovljenog „Djeca trebaju očeve da ne postanu problem društva“.

„Pred poraznim podacima kako raste broj obitelji u kojima nema oca, profesorica prava Marija Calvo sa Sveučilišta Karla III. u Madridu, tvrdi kako „izostankom oca djeca bivaju znatno oštećena, a to ima negativne posljedice po čitavo društvo“. Navodi da su u Americi 90% mlađih koji su završili u zatvoru, odrasli bez oca. Prof. Calvo zaključuje da je „nedostatak oca u korijenu većine društvenih problema: nasilja, zloupotrebe droga, maloljetničkih trudnoća, akademskog neuspjeha, bježanja od kuće i dr.““ prenio je Calvine zaključke mons. Puljić, istaknuvši kako se prije smatralo da je uzrok tomu siromaštvo.

„No, profesorica Calvo smatra da je to jer nedostaju očevi u obitelji. Ona kaže, „radi se o odsutnosti oca u obitelji“. Stoga, Calvo se ne umara ponavljati da je od „osobite važnosti za obitelj nazočnost oca između treće i pete godine života djeteta“. Djeci je tada potreban „uzor muževnosti“. Profesorici Calvo zabrinjava i „rastući mentalitet onih koji govore da se dječa jednako dobro mogu razviti i bez oca. To ne stoji. Djeca bez muškog uzora često su vođena stereotipima koji ih usmjeravaju prema nasilničkom ponašanju“ kaže prof. Calvo“ citira je mons. Puljić.

U potrebi za očinskom figurom, prof. Calvo navodi primjer ‘nihilističkog filozofa’ Alberta Camusa koji je odrastao bez oca, a neposredno prije smrti napisao je knjigu ‘Prvi čovjek’ koja je poslije njegove smrti objavljena. Camus je na marginama te svoje zadnje knjige zapisaо: “Trebam nekoga da me vodi. Trebam nekoga da me pohvali, da me kazni, ali ne svojom moći, nego autoritetom. Trebam svoga oca”.

„Bio je to vapaj Alberta Camusa koji je život proživio bez oca i osjetio što znači ne imati tu osobu kraj sebe. Španjolska pravnica Marija Calvo zaključuje da „djeca dobivaju najbolji odgoj kada su u njihovom rastu prisutna oba roditelja, jer oboje su ključni za djetetov razvoj“. Ako nekoga od njih zbog nekih razloga nema, valja naći načina kako ‘kompenzirati roditelja koji nedostaje“ rekao je nadbiskup.

Prije pet godina Ured za život i obitelj HBK objavio je katehetski materijal „Očinstvo i majčinstvo – dva su lica roditeljskog poslanja“.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Budući da neki očevi odgovorno skrbe oko djeteta, u onome što se nekad smatralo da je tradicionalno pridržano samo ženama, poput mijenjanja pelena, hranjenja djeteta, nadbiskup je rekao da temeljem takve prakse dr. Pavao Brajša govori o „svremenoj reviziji očinstva“. Ona donosi drukčiji pogled na oca koje bi se moglo „nazvati otac-majka“ i drukčiji pogled na majku koju bi se moglo nazvati „majka-otac“. „To dvoje ide zajedno, nadopunjaju se. Jedno i drugo uživaju ravnopravni i suodgovorni položaj u obitelji i u društvu. Njihova djeca, zaključuje dr. Brajša, neće imati kompleks „isključivoga majčinstva“, da dijete samo vidi, prepoznaće majku, s „udaljenim ocem, negdje u tuđini“, da je otac daleko od kuće“ rekao je mons. Puljić.

U isticanju onoga što se traži i očekuje od oca, nadbiskup je potaknuo da pritom „zaboravimo filmske i umjetničke prizore s televizije, kazališta ili iz kino dvorana gdje se likove oca najčešće prikazuju kao sebične alkoholičare, lijencine, nasilnike, zavodnike ili grubijane. Takvi i ne zaslužuju nositi naziv oca, jer pravo očinstvo je nešto drugo. Očinstvo je plemenito, veliko i sveto, upućuje nas na nebeskog Oca koji je sve stvorio i utemeljio obitelj“ poručio je mons. Puljić, naglasivši: „Bog je poslao svo-

ga Sina da nam objavi lice Oca, da upoznamo kakav je naš Otac, da ispričavaju parabolu o izgubljenom sinu, a trebalo bi je zvati parabola o milosrdnom ocu. Tu je pokazao kakvo je očevi srce, tko je naš Otac nebeski kojega bi očevi trebali naslijedovati.“

Nadbiskup je karakter sv. Josipa u posluhu Božjoj volji u neizvjesnim okolnostima usporedio s praocem naroda Abrahama kojega je Bog potaknuo: Abrahame, spremi stvari i idi. Idi kamo te šaljem. „Što mislite da je bilo lako krenuti? Ostaviti mjesto gdje si živio, rodbinu, posao i ići u nepoznato? Abraham je to učinio. Ali bio je siguran – Bog koji me zove, neće me ostaviti! On ima planove. Evo me, idem! Tako i sv. Josip“ poručio je mons. Puljić.

Veličinu Josipove osobnosti mons. Puljić opisao je i Josipovim načinom postupanja u teškoćama. „Josip je odlučio živjeti s Marijom u djevičanstvu, no nakon par mjeseci Marija je trudna. Iznenaden, odlučuje potajno je otpustiti, da ne osramoti Mariju. Kakva veličina čovjeka? Ali onda se javlja andeo i kaže: ‘Ne boj se, Josipe, uzeti k sebi Mariju, ženu svoju, jer to dijete je od Duha Svetoga’. I Josip sluša. Neće proći dugo, u Betlehemu nema mjesta u

svratištu. Josip je uredio štalu, da dočeka Sina Božjega. Sve prihvata, sve razumije i sve stvarački rješava! Nakon rođenja, drugi glas, u snu mu kaže: 'Josipe, uzmi ženu i dijete i bježi u Egipat. Herod je odlučio pobiti svu djecu do dvije godine'. Kao da je bilo lako krenuti? Putem Abrahama, i on kreće. Nije lako bilo ni na putu, boriti se da prehrani ženu i dijete. Kad je došao u tuđu zemlju, Josip sve to prihvata i kreativno rješava: 'Ostani tamo dok te ne pozovem, do skončanja Herodova'. Divan si, sveti Josipe! Pravi si otac! Zato te štujemo, zato ti se molimo i zato te volimo" poručio je nadbiskup Puljić.

„Kao što je Isus glava Crkve, tako je i otac glava obitelji. Dok u korizmenom vremenu gledamo Kristovu glavu koja je okrunjena trnjem, razmišljamo o patnji koja nas posvećuje, o kršćanskom pozivu oca koje je zapravo poziv na trpljenje, žrtvu i samoprijegor. Očinstvo je spremnost svoj život položiti za drugoga, za svoju ženu i djecu, za obitelj. Očinstvo nije lako, ali je prekrasno iskustvo koje obogaćuje obitelji, Crkvu i društvo" poručio je nadbiskup, upozorivši na suvremene izazove kojima očevi

podliježu.

„Današnjim očevima nije nimalo lako hrvati se s krizama koje susreću. Neki podlegnu kušnjama. U tim krizama, nažalost, neki su napustili Crkvu jer je nisu dovoljno upoznali i zavoljeli. Druge zbuni medijska promidžba protiv Boga koji je sve stvorio, Crkve i zagrobnog života. Trećima je u procesu otuđenja od vjere i morala pomogla suvremena postmoderna kultura koja ne vidi probleme u kontracepciji, promiskuitetu, pobačaju, pornografiji i drugim seksualnim perverzijama s kojima se susreće suvremeno društvo. Neki pod utjecajem javnog mnijenja podržavaju pravo na razvod i preljub, sklapanje neprirodnih zajednica, legalizaciju opojnih droga i rodnu ideologiju za koju je papa Franjo u više navrata rekao da je 'atentat na obitelj'. Doda li se tome i sve prisutnija vulgarnost u medijima, bijeg iz prirode u virtualnu stvarnost, pohlepni materializam, beskrupulozno iskorištavanje okoliša i česta disfunkcija političkog i pravnog sustava, nismo daleko od tvrdnje da je naše 'postmoderni društvo dobro oboljelo'. Oboljelo je od mnogih bolesti i potrebni su mu lijekovi i liječnici, terapeuti i

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

svećenici, potrebna mu je pomoć“ poručio je nadbiskup Puljić, naglasivši: „Bog je utemeljio Crkvu u kojoj će ostati dovjeka, dao nam je sredstva i pomoć kako se možemo ostvariti i kako možemo Božji plan ostvariti, kako je učinio i sv. Josip“.

„Traže se muškarci koji su se zaljubili u istinu, pravdu, ljepotu i dobrotu, u Krista koji je Put, Istina i Život, pa se trude povratiti radost i mir u svoj dom, po Isusu koji to jedini može darovati. On se za to i rodio, čovjekom postao i svoju Crkvu osnovao, u kojoj je ostavio silna sredstva za spasenje, pomoć i ozdravljenje. Današnjem svijetu potrebni su muškarci-apostoli koji su shvatili vrijednost blagoslova koji Krist daruje i vrijednost Crkve u kojoj on prebiva i svoju milost dijeli. Potrebni su predani i duhom Božjim zahvaćeni muškarci koji će poput sv. Josipa biti na braniku zaštite obitelji i života. U srazu s današnjom kulturom koja ignorira, omalovažava i prezire duhovno i kulturno nasljeđe Katoličke Crkve, kršćanski očevi i muževi pozvani su pokazati svoju uzvišenu zadaću i obvezu koju su po sakramentu braka primili: biti u ulozi zaštitnika, svjedoka i branitelja svoje obitelji“ poručio je mons. Puljić, rekavši: „Blago obitelji u kojoj očevi postaju toga sve više svjesni. Blago obitelji u kojoj žene smatraju muževe takvima i žele da budu takvi. Da zajedno rade, zajedno mole, zajedno se muče i trpe. Blago obitelji u kojoj njih dvoje nastoje izvršiti ono što je Bog odvijeka usadio u njihova srca.“.

Svjetu su potrebni muškarci koji će govoriti istinu o čovjeku, svjedočiti istinu o obitelji. „Poput svećenika u Crkvi, i otac obitelji treba predvoditi svoju obitelj, štititi, braniti i predvoditi obiteljsku molitvu, proročki nastupati pred perverzijama suvremene kulture u obrani istine o čovjeku, obitelji, Kristu i Crkvi. Da bi to mogli uspješno činiti, potrebno je da se vjerničke obitelji povezuju i druže s onima koji slično misle, isto slave i vjeruju – da u obitelji otac i majka s djecom osjećaju veliko otajstvo koje im je Bog darovao u tom sakramentu. Da se druže i s drugim obiteljima, okupljeni oko oltara, pod zaštitom sv. Josipa koji je zaštitnik obitelji. Molimo sv. Josipa koji je pokrovitelj Crkve, zaštitnik očeva, obitelji i radnika, neka bude što više muževa postojanih u nauku apo-

stolskom, zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama“ poručio je mons. Puljić.

Nadbiskup Puljić prijepodne na svetkovinu sv. Josipa 19. ožujka, svečano misno slavlje predvodio je i u župnoj crkvi sv. Josipa u Obrovcu.

OBROVAC: Don Krešo Ćirak predstavio sadržaj Krunice sa sv. Josipom

Duhovno značenje Krunice sa sv. Josipom predstavio je u srijedu 17. ožujka u Domu kulture u Obrovcu obrovački župnik don Krešo Ćirak, idejni pokretač izrade toga nabožnog predmeta, osobito prikladnog u Godini sv. Josipa.

Don Krešo je govorio o Krunici sa sv. Josipom kao jednom od plodova posvete sv. Josipu u širenju pobožnosti sv. Josipa, što je cilj i knjige ‘Posveta svetom Josipu – Čuda našega duhovnog oca’ o. Donaldu H. Callowaya, za vrijeme čijeg predstavljanja je Ćirak predstavio i Krunicu sa sv. Josipom.

Uz tu krunicu kao nabožni predmet dobije se i knjižica čiji je autor Ćirak. U knjižici don Krešo donosi meditacije uz razmatranje pet otajstava i koncizno sabrane podatke iz povijesti čašćenja sv. Josipa u hrvatskom narodu.

„Prijateljstvo sv. Josipa i Hrvatskog sabora traje 333 godine. To je toliko snažno prijateljstvo, da se nije moglo dijeliti na svjetovno i duhovno. Saborski zastupnici bili su vjernici. Nebo je računalo sa zemljom, zemљa je gledala u Nebo. Što je iz onog vremena potrebno nama danas i što postoji danas čega bismo se jučer sramili“ upitao je don Krešo, istaknuvši da sv. Josipa i Hrvatski sabor, koji je na prijedlog zagrebačkog nadbiskupa Martina Borkovića 1687. g. odredio sv. Josipa za zaštitnika hrvatskog kra-

ljevstva, povezuju riječi 'glava' i 'kontinuitet'.

„Hrvatski sabor glavar je hrvatske državotvornosti, kao što je sv. Josip glavar Svetе Obitelji. Riječ 'glava' u sebi krije plemenitost po odgovornosti za vlastite riječi i djela. Biti glavar znači imati plemeniti obraz. Takva plemenitost ne stari niti joj je trajanje ograničeno, nije podložna populističkim shvaćanjima. Svjesna je da ljudi prolaze, ali njihova plemenita djela, riječi i čistoća obraza ne poznaju zalaza“ rekao je don Krešo, istaknuvši da je uloga saborskih zastupnika donositi zakone „koji pred izazovima današnjeg vremena pomažu njihovim državljanima te im pokazuju vlastitim primjerom kako se snose posljedice neodgovornih postupaka“.

Pojašnjavajući smisao riječi 'kontinuitet', don Krešo je rekao da je Hrvatski sabor vidljivi znak saborovanja hrvatskog naroda tijekom njegove povijesti, u kojemu se donose odluke za hrvatske državljanе. „Pogled na pročelje Hrvatskog sabora jest pogled na mjesto gdje su odgovorni ljudi plemenita obrazu donosili odluke koje su bile na opće dobro njihovih državljanа. Kad god bi bila donesena odluka u korist pojedinačnih interesa, a bilo je i takvih odluka, stradavao bi cijeli narod. Stoga, imati široke poglede i donositi cjelovite odluke jest srž saborovanja“ poručio je Ćirak, upozorivši: „Bolno je doživljavati i proživljavati odluke koje vrijede od danas do sutra. Bolno je živjeti u državi koja ne želi prihvati svoje korijene ili se odriče naraštaja koji kao da nisu ni postojali. Kontinuitet uključuje ponos i stid, oprost i kajanje, prihvatanje čovjeka i osuđivanje njegovog zla. Kontinuitet ne poznaje falsificiranje

nego ljekovitu istinu koja stvara život u međusobnom poštovanju“.

Govoreći o kontinuitetu kod sv. Josipa, don Krešo je rekao kako ga Sвето Pismo potvrđuje riječima da on dolazi iz loze Davidove. „No, srž Josipovog kontinuiteta je govor o njemu kao veleposlaniku Božjem očinstva na zemlji. Veleposlanik u stranoj zemlji predstavlja svog vladara. Tako je i sv. Josip, ispunjen Duhom Svetim, prihvatio dar očinstva. Očinstvo se sastojalo od spremnosti na zaštitu života po cijenu vlastitog života“ istaknuo je don Krešo, naglasivši da „Sv. Josip u svojim razmišljanjima i odlukama djeluje imajući pred očima izvor svakog očinstva – Božje očinstvo. Samo je Bog Otac kadar otkriti smisao postojanja – služiti u ljubavi bližnjemu po cijenu života“ rekao je don Krešo.

„Biti glavar i nositi u mislima kontinuitet očinstva i državotvornosti – kako li je to bremena i odgovorna zadaća. Ona traži mudrost i razboritost, Božju providnost i ljudsku odvažnost. Zato, moleći krunicu, molimo zagovor za naše saborske zastupnike. Duh Božji donosi zajedništvo i povezanost našeg naroda raspršenog po cijelom svijetu. Plod Duha je i kreativna snaga u obitelji. Molimo zagovor sv. Josipa za obilje roda na mladicama našeg naroda“ potaknuo je don Krešo.

Dok je pripremao tu knjižicu, naišao je na podatak da se 2021. g. navršava 500 godina kako je Dubrovačka republika pozvala svoje sugrađane da osobito svečano 19. ožujka slave sv. Josipa. Tekst toga dopisa naveden je u knjižici. Taj dopis je i danas vrlo aktualan, rekao je don Krešo.

Pojasnio je i značenje Krbavskog križa koji se nalazi na početku krunice i dubokog je značenja. „Na tom križu nalazi se pet točaka koje simboliziraju pet Kristovih rana. Kad je blagopokojni gospičko – senjski biskup Mile Bošović stavljao Krbavski križ na Crkvu hrvatskih mučenika u Udbini, stavio ga je kao simbol, kao znak rana koje nosi hrvatski narod. Ali taj križ uzeo je i kao nadu, kao znak obnove, povratak raseljene Hrvatske doma. Kad god taj križ imamo u rukama, možemo se sjetiti toga i što piše u Svetom Pismu, da nas Kristove rane

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

iscijeliše. Rane nisu tu da nas unište, nego Bog nas po svojim svetim ranama privodi u svoje slavno Kraljevstvo“ ohrabrio je don Krešo.

Znakovito u Krunici sa sv. Josipom je i njeno raskrižje. „U središtu krunice je medaljica na kojoj je s jedne strane kip sv. Josipa iz nacionalnog svetišta sv. Josipa u Karlovcu, za kojega smatram da predstavlja krunu pobožnosti sv. Josipa u hrvatskom narodu. Svaki dolazak u nacionalno svetište sv. Josipu u Karlovac, pogotovo nama koji smo posvećeni sv. Josipu je kao povratak doma. Dolazak u Karlovac je i sjećanje na blagopokojnog kardinala Franju Kuharića i na njegovog predčasnika, bl. Alojzija Stepinca za kojega smatram da je ‘Josip 21. stoljeća’ hrvatskog naroda, po svojim plodovima služenja i živoj svijesti naroda o njemu. Što je Josip bio u povijesti spasenja za Svetu Obitelj, slično je bl. Alojzije bio kad je u pitanju sadašnjost i budućnost hrvatskog naroda“ nglasio je don Krešo.

Sličica Stepinčevog kipa u Obrovcu nalazi se na drugoj strani medaljice na raskrižju te Krunice. Don Krešo je sabrao poveznice između sv. Josipa i bl. Alojzija. „Ljubav prema sv. Josipu mladi Alojzije primio je u obiteljskom domu od oca Jože i majke Barbare. Oni su na pročelju obiteljske kuće imali kip Svetе obitelji. Bl. Alojzije izvjestio je 1940. g. vjernike kako Sveti Stolica udovoljava mnogim molbama kataličkih vjernika da se blagdan sv. Josipa podigne na zapovjedani blagdan za sve biskupije ondašnje države“ rekao je don Krešo.

Bl. Alojzije napisao je propovijedi prema Litanijsama sv. Josipu, osobno je donirao za crkvu sv. Josipa u Sarajevu, bio je upisan u ‘Udruženje za sretnu smrt pod zaštitom sv. Josipa’. U vrijeme velike krize, bl. Alojzije je osnovao 14 župa i izgradio njihove crkve pouzdajući se u zagovor sv. Josipa, a jednu crkvu je i posvetio sv. Josipu. „Iz zatvorskih dana ostao je Kardinalov osobni Misal u kojem je nadpisano ime sv. Josipa u Kanonu svete mise prije nego je to Crkva službeno odobrila, što otkriva ljubav bl. Alojzija prema sv. Josipu“ istaknuo je don Krešo.

Podsjetio je da je Bog u svojoj Providnosti izabrao patrijarha Josipa kako bi spasio židovski

narod od gladi i smrti. „Tijekom i poslije Drugog svjetskog rata, otpor bl. Alojzija ‘Herodima’ tadašnjeg vremena u likovima totalitarnih ideologija i jasnoća crkvenog suočljenja među klerom i vjernicima bila je presudna za očuvanje našeg identiteta kao naroda i vjernika. Očajnima je nadu vraćao, gladne hranio, raspršene okupljao, nevine spašavao i sužnjima oslobođenje naviještalo. Sv. Josip i bl. Alojzije su pokrovitelji koji nas štite i zagovaraju kako bismo rastjerali maglu sadašnjosti i uzletjeli u nastojanju vršenja volje Božje“ rekao je don Krešo.

Citirao je poticaj mons. Jurja Batelje o jednoj svetkovini sv. Josipa: „Idite sv. Josipu! Idite blaženom Alojziju! Oni će vam pokazati put do Isusa, do Boga. A Bog jamči, iz koje god nevolje budu povikali k meni, uslišat će ih i bit će uvijek njihov zaštitnik. Neka Božja zaštita bude jamac našeg zemaljskog putovanja prema slavi Neba, jer na zemlji sve prestaje, a Nebo ostaje“.

„Kroz te misli šetamo Lijepom našom, od samostana sv. Josipa u Đakovačkoj Breznici, od sjeveroistoka Lijepe naše i zahvaljujemo Gospodinu na časnim sestrarama karmeličankama. Sjećamo se tih divnih osoba koje svakodnevno mole Boga za naše spasenje, svaki dan, cijeli život. Samostan sv. Josipa u Đakovačkoj Breznici je duhovna oaza hrvatskog naroda. Kao što one mole za nas, dok molimo Krunicu sa sv. Josipom, i mi ćemo se sjećati svećenika, redovnika i redovnica, svih koji su se na poseban način posvetili za svoj vlastiti narod, iz ljubavi prema Bogu“ rekao je don Krešo.

Na medaljicama krunice nalaze se i dvije sličice grba Zrinskih i Frankopana uz koje je vezan početak štovanja sv. Josipa u hrvatskom narodu. „Spominju se i dvojica biskupa, mostarski biskup Petar Čule koji je međunarodno zaslužan za štovanje sv. Josipa na razini cijele Crkve svijeta, a vrhbosanski nadbiskup Josip Stadler pokrenuo je Glasnik sv. Josipa i puno učinio u štovanju sv. Josipa u hrvatskom narodu. Spomen njih dvojice je znak raseljene Hrvatske koja nas poziva da se povežemo u duhu kao narod, bez obzira gdje živjeli. Krunica sv. Josipa bi nas trebala povezivati. Spominjem i

svetište na riječkom Trsatu, naš hrvatski Nazaret, gdje je bila smještena Nazaretska kućica. U krunici spominjemo i Obrovac kao najstariju župu posvećenu sv. Josipu u hrvatskom narodu. Dobro je imati svoje početke. Dobro je otkrivati svoje korijenje, jer iz tih korijenja niču nove mladice koje bi trebale biti svježije, jače i snažnije“ poručio je don Krešo Ćirak.

‘SVETI JOSIP i očinstvo danas – uloga oca u obitelji’ – RAZMATRANJE nadbiskupa Želimira Puljića o sv. Josipu u GODINI SV. JOSIPA (2)

U Godini sv. Josipa, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, priredio je osam prigodnih razmatranja o sv. Josipu koje će IKA, HKR i Zadarski list objavljivati na Josipov dan, srijedom, do blagdana sv. Josipa radnika 1. svibnja. Donosimo drugo prigodno razmatranje nadbiskupa Puljića o sv. Josipu.

Nerijetko se pitamo čime je sveti Josip zaslужio biti zaštitnikom Crkve i našega naroda te kako to da mu se ljudi utječu u svojim nevoljama? Njegova je veličina u tome što je, ne okljevajući, izvršio volju Božju i s povjerenjem prihvatio i izvršio Božji naum.

Uzeo je Djesticu Mariju kao svoju zakonitu zaručnicu, a Isusa našega Otkupitelja prihvatio kao svoga sina. Njih oboje, Josip i Marija, imali su među sobom puno povjerenja, ljubavi i istinske brige za njihovog sina Isusa. Način odgoja koji je sv. Josip pružio Isusu uzor je svim očevima koji svojoj djeci pružaju zaštitu, brigu, sigurnost i ljubav.

Josip je to pokazao odmah na početku kada je s tek rođenim Isusom i zaručnicom Marijom morao bježati u Egipat kako bi kao glavar slavne svete Obitelji zaštitio Isusa od Heroda. Zbog svega toga, sveti Josip simbol je obiteljskoga zajedništva, tj. Svetе Obitelji zajedno s Marijom i Isusom. U današnjem društvu važno je da se otac što ranije uključi u odgoj djeteta, a to onda utječe ne samo na kvalitetu odnosa u obitelji, već i na razvoj djeteta. A zadaća oca je ne samo biti zaštitnik i skrbnik obitelji, već i učitelj, odgojitelj, liturg i duhovni vođa.

1. Sveti Josip je uzor očevima

Otat ima važnu ulogu u formiranju djeteta, te je poput nebeskoga Oca pozvan biti zaštitni, branitelj i hranitelj svoje obitelji. U očevom stavu, ponašanju i ulozi, dijete otkriva „autoritet, glavu i čvrstu ruku“ koja pronalazi rješenje u spornim okolnostima i pravu riječ u teškim trenucima.

Iako su u dječjim očima i njihovoj mašti očevi „ponekad strogi“ pa im se dive sa strahopštovanjem, nakon više godina shvaćaju pravo značenje i vrijednost onoga koliko im je otac pomogao u životu. Njegovi savjeti kao i zabrane koje im se nisu svidale, bile su zaštita i pomoć u njihovom uzrastu.

Nekada su se očevi uglavnom brinuli o materijalnoj sigurnosti obitelji. Kao „glava kuće“ smatralo ih se autoritetima koji osiguravaju i provode kućni red i disciplinu te se brinu o materijalnoj i financijskoj sigurnosti, kao i o njihovom moralnom ugledu u društvu.

Poznavatelji ljudske psihe kažu da djeca, u čijem su uzrastu uključeni očevi od najranijih dana, stječu vrlo velike intelektualne vještine. Ova je godina posvećena osobitom svecu i velikom biblijskom liku, svetom Josipu. Njemu je Providnost povjerila voditi brigu o Svetoj Obitelji, pa nam pruža prigodu bolje upoznati svetog Josipa o kojem u evanđeljima nema zapisane ni jedne njegove izgovorene riječi. To, međutim, ne umanjuje veličinu ovog „šutljivog sveca“ koji je bio čovjek „od riječi i djela“, a Bog mu povjerio zadaću da vodi brigu o njegovom Sinu.

Uz vrlo oskudne informacije, evanđelist Matej nam otkriva podatak da je „Isus sin Josipov“ te da je Josip kao zakoniti Isusov zemaljski otac bio „pravedan, krepstan i sveti muž Blažene Djevice Marije“. U zvanju tesara marljivo je i predano vodio brigu o obitelji. Papa Pio IX. proglašio ga je zaštitnikom sveopće Crkve (1870.), a dva stoljeća prije toga (1687.) Hrvatski sabor ga je odabrao i proglašio zaštitnikom hrvatskoga naroda.

2. Uloga oca vjernika u obitelji

Očinstvo i majčinstvo smatraju se najtežim, ali i najljepšim roditeljskim iskustvom. Može ih se uspoređivati s pozivom i zvanjem u ko-

jem kao roditelji zalažu vlastiti život i izgaraju za svoju obitelj. U kontekstu Godine svetoga Josipa, koji je bio po zakonu Isusov zemaljski otac, pogledajmo u kratkim crtama ulogu oca u obitelji.

Gledano kroz prizmu katoličkog nauka, otac je pozvan zahvaljivati Bogu za milosni dar vjere, života i obitelji, pa shodno tomu svjedočiti i poučavati svoju djecu. Riječima Katekizma, rekli bismo da otac ima „liturgijsku, učiteljsku i pastoralnu zadaću“ u svojoj obitelji. Blago obiteljima u kojima su očevi svjesni tih svojih zadaća pa u kući predvode molitvu i primjerom vjerničkoga života i vlastitom riječju potiču djecu neka upoznaju Svetu pismo, Isusa Krista, Crkvu i istine naše svete vjere.

Neka istraživanja koja su provedena u Švicarskoj (2002.), a objavljena u Engleskoj (New Directions, 2004.) pokazuju da je najjači čimbenik prihvaćanja vjerskoga života upravo vjera i život njihovih očeva. Time se nikako ne umanjuje uloga i važnost majki. Djeci su, naime, potrebni majčinska i očinska potpora i ljubav, kako bi mogli postati i biti istinski vjernici. Preporučimo sve naše obitelji da po uzoru Nazzaretske obitelji, Marije, Josipa i Isusa, budu prožete radom, molitvom i svitim obiteljskim zajedništvom.

Josipe, o milo ime, Spasiteljev poočime,
kom na brizi Bog bi sam.
Vječnog Oca zastupniče,
Majke Božje zaručnice,
svim te srcem pozdravljam!

VRČEVO, GORICA – RAŠTANE: Križni put na brdo Vrčevo

Pobožnost Križnog puta na brdo Vrčevo u župi sv. Ivana Krstitelja Gorica – Raštane održana je na petu korizmenu nedjelju 21. ožujka. Molitvu Križnog puta predvodio je don Tomislav Končurat, župnik Gorica – Raštane.

Od podnožja lokacije Glavica do vrha brda gdje su župljeni podigli Gospinu kapelu, strmi uspon kamenom – stjenovitim uskim prohodnim putem do vrha brda dug je 800 m, tijekom kojega su vjernici putem molili krunicu, uz prigodna razmatranja uz postaje.

„S obzirom na Isusovu muku, što je to nama, da se malo potrudimo, da i mi malo protrpi-mo. Molili smo za našu domovinu, za obitelji, za obranu od pandemije, za hrvatske branitelje i za nerodene, da ima tko nastaviti što smo započeli mi i naši preci. Svaki sudionik uključuje svoje nakane, svatko ima osobne i obiteljske teškoće i križeve koje treba donijeti. Zajedno s Marijom s kojom smo križni put molili, trebamo predati sve Isusu i on će biti Šimun Cirenac svakome od nas“ rekao je don Tomislav.

Toga dana bilo je i vjetrovito, osobito na vrhu brda, no to nije omelo ministrante koji su putem nosili križ i uljanice na drvu čiji plamen ni vjetar nije ugasio. U pobožnosti su sudjelovali i roditelji s djecom, što je osobito lijepi prizor odgojnog primjera i požrtvovnosti. „Djeca vole dolaziti tu, to je priroda, svježi zrak. Djeca su stvorena za život, za polet, za otvorenost“ rekao je don Tomislav.

Župljeni Gorica – Raštane u korizmi organizirano kao zajednica sudjeluju u pobožnosti Križnog puta sa župnikom na Vrčevo. Inače, svake prve nedjelje u mjesecu, tko od župljenja želi, uspinje se na brdo Vrčevo u molitvenom hodu do Gospine kapele, kada putem mole krunicu za Crkvu i domovinu.

Župljanin Željko Števanja inicijator je postavljanja Križnog puta na Vrčevo, što je ostvareno 2008. g. Željko i još devetorica župljana 1. listopada 2008. g. pješice su krenuli u Međugorje gdje su kupili Gospin kip. Kip su pješice nosili desetorica župljana, hrvatskih branitelja, u pratnji jednog kombija, od Međugorja do Gorice – Raštane i donijeli ga na brdo Vrčevo.

Hodočasnici su prešli put od 300 km u jednom smjeru, sveukupno 600 km do Međugorja i natrag. Dnevno su hodali 40 km, po dva branitelja su se izmjenjivala u nošenju Gospinog kipa sedam dana. Koliko ih je Majka Božja pratila, providnosno pokazuje da su, iako to uopće nisu planirali, iz Međugorja stigli na Vrčevo 7. listopada, baš na blagdan Kraljice krunice, kada su na vrh brda uznijeli Gospin kip u pobožnosti u kojoj je sudjelovalo tisuću i pol vjernika koji su ih dočekali sa župnikom.

„Osjetio sam poziv da u našu župu na Vrčevo treba doći Gospin kip. I kip Kraljice mira je tu, Majci Božjoj u zahvalu. Molim za župljane, za našu zemlju Hrvatsku, da je Bog dragi čuva u ovim teškim vremenima. Kip Kraljice mira pješice smo donijeli u sedam dana iz Međugorja do Vrčeva, u znak velike zahvalnosti za Majku Božiju koja nas čuva, koja nas je čuvala kroz ratove, u mirnodopsko vrijeme i koja će nas čuvati u budućnosti. Gospa nas je puno puta sačuvala pa će i sada“ poručio je Željko Števanja.

Mladići i Uprava iz Nogometnog kluba Vrčevo predvodili su te 2008. g. izgradnju Gospine kapele od kamena, za što su svojim rukama i na svojim leđima nosili građevinski materijal uzduž brda. Kapela se nalazi na vrhu brda odakle se pruža prostrani pogled na ravnicu i oranice plodnih Ravnih Kotara.

Šime Batur jedan od desetorice branitelja koji je hodočastio u Međugorje i donio kip Majke Božje. Župljani su posadili i drvo masline uz svaku postaju Križnoga puta koja je označena u prirodi. Zvonko Ikić isklesao je mramorne ploče kojima su označene postaje Križnog puta na brdu.

Batur je sedam godina nosio po dvije kante vode u ruci i redovito se uspinjao do vrha brda kako bi okopavao i zalijevao svako stablo masline uz postaju i održavao uređeni Križni put. „Činio sam to iz ljubavi, iz duše, a po žrtvi iz ljubavi dolazi radost. Svaku godinu za Badnju večer na vrhu brda Vrčevo palio sam badnjak oko 18,00 sati, onda bismo išli na polnoću u župnu crkvu. Uvijek je bilo lijepo doći na Vrčevo – izaći u prirodu, to je predivan pogled, Božji prizor. Bog je dao sve te vrhove, da ljudi izadu u prirodu, da izadu gore, da vide više toga, nego da su u dolini. U molitvi, u poniznosti je visina. Tko čini ponizni korak pred Bogom, tko se u dolasku pred Krista daje ponizno, iz ljubavi, dobiva milost, osjeti radost. Svi smo poslani davati se u životu“ potaknuo je Batur. U ovogodišnjem Križnom putu savladavao je uzvisine i kamene stijene unatoč hodanju uz pomoć štakе. „Nije to meni teško. Uskoro ću imati drugu operaciju kuka, od 2014. g. Ne može me to omesti. To je meni ra-

dost i drugome može biti poticaj. Neka vide i drugi, kad pomisle, ‘ovaj ne može’, pa će se i drugi pokrenuti, učiniti više i bolje“ potaknuo je Šime Batur.

„Potrebno je i važno da molimo, i to što više, posebno u ovim turobnim vremenima. Moj prijatelj bi rekao, ‘Moramo pojačati molitvu maksimalno’, osobito u ovim vremenima. Uzdam se u molitve i u naše nakane, osobito po molitvi Križnoga puta, da će na kraju završiti na dobro. Bitno je zahvaljivati Majci Božjoj, prvenstveno zahvaljivati Majci i njenom Sinu Isusu“ rekao je sudionik Križnog puta Petar Strmota.

U povezanosti Međugorja i župe Gorica Raštane, župljani su poručili: „Od Međugorja do Ravnih Kotara, nosimo te, mila Majko draga, za ljubav tebi, Sinu tvome i puku hrvatskome“.

ZADAR, KATEDRALA SV. STOŠIJE – Misno slavlje na CVJETNICU predvudio nadbiskup Puljić

Na Cvjetnicu, nedjelju Muke Gospodnje 28. ožujka, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvudio je misno slavlje u katedrali Sv. Stošije u Zadru, na početku kojega je blagoslovio maslinove grančice u katedrali te je poškropio maslinove grančice i na Trgu sv. Stošije ispred katedrale gdje se nalazio puk.

„Krist prikovan na križu najpotresnija je objava Božje ljubavi. I što je još čudnije, Isus na križu moli za nas, za svoja stvorenja i žeda za ljubavlju svakog od nas te sa žudnjom čeka naš pristanak da mu dopustimo opet nas zagrliti i privući k sebi. Obećao je, naime, ‘kad bude uzdignut sa zemlje, da će sve privući’“ poručio je nadbiskup Puljić, rekavši kako „ne možemo ostati hladni na navještaj Muke našega Gospodina Isusa Krista“.

„Potresa nas bol, muka koju će Isus podnijeti i hladnoća ljudi, ubojica koji su odlučili uništiti ga. Potresa nas i hladnoća Isusovih učenika – Jude koji Isusa prodaje, Petra koji ga izdaje, drugih apostola koji se razbjježaše. Potresa nas sve što su evangelisti zabilježili“ naglasio je mons. Puljić, poručivši: „Hvala vam, dragi evangelisti, da ste te detalje zapisali. Da ste nam ih ostavili kao divno svjedočanstvo velike

Božje ljubavi koju je Isus pokazao prema nama i koju pokazuje i danas. Istom onom ljubavlju, istom onom spremnošću, Isus i danas trpi. I danas je spremam za nas umrijeti, i danas je spremam oprostiti nam, biti s nama, pomoći nam da svoje križeve i mi nosimo“.

Dok slušamo Muku, odjekuje nam i Isusov vapaj ‘Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?’. „To je rečenica koju i mi često ponavljamo kada zdvajamo, kada se osjećamo samima, napuštenima, kada nas problemi toliko pritišću da smo izgubljeni. Neka nam Isusova muka bude bliza i neka nam bude svjetlo u tajnim trenucima“ ohrabrio je mons. Puljić.

Nadbiskup je rekao da nas Cvjetnica uvodi u misterij Isusove smrti na križu po drami „koja nas vodi od Maslinskog vrta, preko Kajfinog i Pilatovog dvora do Golgote, gdje će u petak poslijepodne Sin Božji ispustiti dušu. Osjetili smo na kraju te drame čudnu tišinu koja je zavladala na Golgoti. Tijekom teške muke i boli na križu, Isus je izgovorio nekoliko riječi koje pokazuju redoslijed njegove ljubavi i naklonosti. Isus se najprije zauzeo za neprijatelje i za njih usrdno molio svoga Oca neka im „oprosti, jer ne znaju što čine“. Zatim se obratio razbojniku s desne strane koji ga je zamolio „Sjeti me se, Gospodine, kada dođeš u svoje kraljevstvo“ i obećao mu da će „još danas biti s njim u raju“. Na kraju se zauzeo i za svoju svetu Majku kad joj je povjerio učenika Ivana koji je bio s njom, koji je jedini ustrajao na putu do Golgote i rekao mu ‘Ivane, evo ti majke’“ naveo je mons. Puljić, istaknuvši: „Dakle: neprijatelji, grešnici pa sveci jest redoslijed kojim ljubi božansko Srce Isusovo“.

„U kontekstu otajstva Kristove muke i ljubavi, moramo priznati da upravo u kontekstu toga redoslijeda malo i slabo poznajemo dimenzije Božanskog Srca. Valja nam, stoga, mijenjati neke krive slike o Bogu Ocu i njegovom Sinu, jedinom Spasitelju čovjeka. Valja otkriti i odstraniti pogubne viruse s naših duševnih računala“ rekao je mons. Puljić, dodavši da „primjer obraćenog razbojnika Dizme pokazuje koliko je Isusu stalo do našeg spasenja i spasenja svih ljudi. Pritom Isus ne gleda na naša bezakonja, nego na srce raskajano i ponizno koje neće prezreti. Pred tom činjenicom valja nam stati, povući se u tišinu ovih svetih dana Velikog tjedna i razmišljati, kako bismo čuli nutarnji govor uz pomoć naših duhovnih antena“ potaknuo je nadbiskup. U toj šutnji čujemo glas Svevišnjega i jeku naše savjesti.

„Stoga, ovih dana tražimo prostore tišine u crkvama gdje imamo prigodu susresti milosrdno srce Oca u sakramantu svete isповijedi. Nepodnošljiva buka oko nas često nam ne dopušta čuti glas svoje duše i nutrine. Potrebno je imati hrabrosti pa ugasiti sve što nas rastresa, što nas odvaja od tišine, svetosti, poput televizora, mobitela, radija, kako bismo potražili i našli mjesto tišine, spokoja i mira. U duhovnoj oazi mira može se prepoznati i osjetiti nevidljive silnice našeg duha koje su vječne i neponovljive. Mi hodamo zemljom i stalno gledamo u zemlju, ali nismo za zemlju stvoreni. Naša duša je stvorena za let prema nebu“ naglasio je nadbiskup, istaknuvši da je „Korizma, osobito Velik Tjedan, prikladno vrijeme učiti s Marijom i s ljubljenim Isusovim učenikom Ivanom biti uz Krista, raspetoga Krista, umirućega, Krista koji pati, koji je napušten a prinio je žrtvu vlastitog života za ljudsko spasenje, za svakog od nas“.

„Od samih početaka čovjek je zaveden lažima Zloga. Često se zatvara u iluziji samodostatnosti kada misli, što će mi drugi, što će mi Bog, ja mogu sve sam. Tako se udaljava od izvora života, od izvora snage, istine, dobrote. Bog se, međutim, nikad nije udaljavao od čovjeka. U otajstvu križa kojemu ćemo na Veliki Petak iskazati osobito poštovanje, objavljena je punina milosrđa nebeskog Oca koji je, da bi ponovo zadobio ljubav svoga stvorenja, nas oholica

i jadnika, prihvatio platiti najvišu cijenu, a to je krv njegovog Jedinorođenog Sina“ poručio je mons. Puljić, istaknuvši: „Smrt, koja je za Adama bila znak krajnje samoće i nemoći, preobrazila se na križu u čin ljubavi i slobode novoga Adama, Isusa Krista“.

„Vrijeme Svetoga Tjedna je razdoblje da prihvatimo Isusovu ljubav i naučimo u toj ljubavi razmatrati o Onomu koga su proboli. Iskustvo Božje ljubavi potiče nas iznova darivati se bližnjima, osobito onima koji trpe i koji su u potrebi. Zahvalni Isusu za muku, ljubav i praštanje, zahvaljujemo i za trenutke darovane tištine. Molimo neka nam kroz tišinu Gospodin pomogne upoznati naše slabosti, padove i grijehu i potakne nas po sakramantu svete isповijedi tražiti njegovo kraljevstvo“ potaknuo je nadbiskup Puljić.

ZADAR: Učenici OŠ Kistanje i Srednje Medicinske škole Ante Kuzmanića pobednici Vjeronaučne olimpijade za Zadarsku nadbiskupiju

Županijsko natjecanje iz vjeronauka u Zadarskoj nadbiskupiji za učenike osnovnih i srednjih škola o temi ‘Biblij – pisana Božja riječ’ održano je u utorak 23. ožujka u matičnim školama učenika pozvanih na tu razinu natjecanja.

Zbog epidemioloških mjera, ovogodišnje natjecanje sastojalo se samo od pisanog testa, a ne kao inače od tri dijela provjere znanja: pisan test, tombola i milijunak. Na natjecanju je sudjelovalo osam osnovnih i pet srednjih škola iz Zadarske nadbiskupije.

Prvo mjesto među osmoškolcima osvojili su učenici OŠ Kistanje iz Kistanja pod vodstvom mentorice s. Marijane Delonga. Drugo mjesto osvojila je ekipa OŠ Smiljevac iz Zadra (mentorica Anica Galešić), a treće mjesto OŠ Bartula Kašića iz Zadra (Jolida Klarić i Ana Kajić).

Ljestvica poretka sudionika vjeronaučne olimpijade Zadarske nadbiskupije za osnovne škole od četvrtog do osmog mjeseca: Zemunik, Jasenice, Benkovac, Posedarje, Biograd n/m.

Prvo mjesto među srednjoškolcima osvojili su učenici Medicinske škole Ante Kuzmanića iz Zadra (mentorica s. Danijela Kovačević), drugo mjesto SŠ Kneza Branimira iz Benkovca (Hr-

voje Oštrić), a treće mjesto Klasična gimnazija Ivana Pavla II. iz Zadra (Ružica Anušić). Četvrto mjesto osvojila je Gimnazija Jurja Barakovića, Zadar, a peto mjesto Pomorska škola, Zadar.

ZADAR, BELAFUŽA: Blagoslovljen križ u prezbiteriju župne crkve Uznesenja BDM na Belafuži

Novi križ s prikazom Raspetoga koji je postavljen u prezbiteriju župne crkve Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru, blagoslovio je u petak 26. ožujka don Dario Tičić, župnik te župe čija se crkva nalazi u belafuškom svetištu Gospe maslinske.

Don Dario je blagoslovio križ za vrijeme misnog slavlja koje je predvodio nakon pobožnosti Križnog puta u župnoj crkvi. Skupocjeni križ darovao je pobožni belafuški župljani Šime Oštrić, samozatajni mladi pomorac koji je već prije darovao važne dijelove crkvenog inventara za belafušku župnu crkvu, no on osobno ne voli se isticati niti govoriti o dobročinstvima kojima daruje župni liturgijski prostor. Za vrijeme blagoslova Oštrić je samozatajno stajao na vratima župne crkve, a po dolasku u crkvu prije Križnog puta pobožno je molio krunicu prebirući zrnca s pogledom prema križu kojega je rado darovao cijeloj župi.

„Bila mi je želja da križ kod vjernika pobuđuje pobožnost. Kad dođemo pred njega, da imamo osjećaj i u svom srcu otvorenost prema Kristu Gospodinu koji se za nas žrtvuje. Ako križ ili bilo koji umjetnički kip u crkvi ne budi na pobožnost, smatram da nije uspio. Križ će biti na ponos, ali najvažnije je da u nama pobuđuje pobožnost, nagnuće prema Isusu Kristu“ rekao je don Dario, istaknuvši da i taj križ vrši ulogu koju križ svojim značenjem ima u liturgijskom prostoru, a to je da uprisutnjuje Krista.

„Kad slavimo misu pod tim križem, sjetimo se da je svaki oltar žrtvenik i kalvarija. Isus Krist koji je za nas umro i uskrsnuo, on je naša snaga. Zato mi je bila želja da se lik Isusa prikaže u proslavljenom obliku. Da rane nisu toliko izražajne, Isus je otvorenih očiju, proslavljen, u slavi, ali na križu, raspet. Križ je izrađen u Ortiseiju u Italiji, u poznatoj i priznatoj radionici Filipa Stuflessera. To je drveni križ, od javora, težak 150 kg, tri metra visine, na kojemu je

tijelo Krista u prirodnoj veličini. Impozantan je, impesivan, stoji na jakom željeznom nosaču iznad oltara, da bi svojim oblikom i izgledom uprisutnio kalvariju. Na oltaru se događa žrtva, na oltaru postaje i ostaje Kristova trajna prisutnost po njegovoј žrtvi, smrti i uskrsnuću“ rekao je don Dario, istaknuvši da je taj križ dodatno doprinio ljepoti sakralnosti nove belafuške župne crkve posvećene prije 22 godine.

„Želio sam da križ bude po uzoru na srednjovjekovne križeve, da unesemo više sakralnosti u prostor župne crkve. Da nas više podsjeća na ono što je izvan našega svakidašnjega. Bila mi je želja da Krist bude živ. Na glavi nema trnovu krunu, nego zlatnu aureolu koja je znak Isusovog božanstva. Da živi Isus na križu govori da je on pobjednik nad grijehom i smrću. Ovakav prikaz Isusa na križu možemo nazvati proslavljeni raspeti Krist, što je i cilj našeg štovanja. Kada častimo križ, štujemo znak Isusove pobjede, Kristov slavni križ“ poručio je don Dario u propovijedi mise pojašnavajući vjernicima odabir takvog izgleda križa.

„Isus je za nas na križu podnio smrt, raširio

svoje probodene ruke, za nas je na križu predao svoju dušu nebeskom i našem Ocu. Po tome, križ prima posebnu snagu i ima posebnu moć, da nas prati kroz naš život. Mi kršćani i u svom imenu nosimo obilježje svetoga križa, da postanemo Kristu slični, da mu se suobličejuemo“ potaknuo je Tičić.

Don Dario je rekao kako su mnogi župljanici u pogledu na križ komentirali znak lubanje koja se nalazi u dnu križa. Župnik je pojasnio zašto je na križ stavljena i taj znak. „Zato što je Isus raspet na mjestu zvanom Golgota, Lubansko mjesto. Predaja je da je Kristov križ bio usađen na mjesto Adamovog groba. U starijim prikazima križa, često se vidi kako Isusova krv pada na Adamovu lubanju. Adam je prvi čovjek, a Isus je novi Adam, kao što je Blažena Djevica Marija nova Eva. Novi Adam i nova Eva su rodozačetnici novog čovječanstva, onih koji prihvataju Krista, koji žele da Isus bude snaga njihovog života. Zato lubanja – da nas podsjeća na mjesto Isusove smrti“ rekao je don Dario, dodavši da je lubanja u ikonografiji simbol smrti, stradanja. „Ali, iznad suhe, beživotne

lubanje stoji Isus Krist, raspet, ali s otvorenim očima i sa svojim blagim pogledom želi nas usmjeriti na sebe živoga, uskrsloga, koji je u nebeskoj slavi. Taj križ, naše zajedništvo i Crkva u svijetu govore da Isus nije mrtav, nego živ. Isus Krist je snaga našeg života, on je jedini naš oslonac, jedini put i svjetlo. Isus svojim raširenim rukama, probodenim nogama, svojim blagim pogledom, svojom žrtvom, smrću, svojim uskrsnućem, želi zagrliti svakoga od nas“ poručio je don Dario, istaknuvši da se klanjam križu našega Gospodina jer je radi Isusove smrti cijelom svijetu došlo spasenje.

U propovijedi je don Dario podsjetio i da je u staro doba, na petak pred Cvjetnicu, Crkva štovala Gospu žalosnu. „Isus ide ususret svojoj smrti. Navještena Božja riječ priprema nas na taj Isusov čin. U Knjizi proroka Izajije piše kako je Božji sluga izvrgnut ruglu, sramoti i ide svjesno u smrt. On zna da je smrt njegov usud, ali i da ta smrt nije vječna, zato što umire radi Gospodina. Isus ulazi u sukob i raspravu sa svojim sunarodnjacima Židovima. Oni se s njim prepiru, prozivaju ga da huli, da sebe pravi Bogom i to će biti uzrok njegove smrti te će ga iz religijsko – političkog razloga dati strancima u ruke, da ga razapnu“ rekao je don Dario, naglasivši da Isus kao Židov nije podnio smrt kamenovanjem, što je bio židovski način ubijanja, nego je bio razapet na križ. Rimljani su taj način mučenja i ubijanja preuzeli od Egipćana.

„Ako je čovjek bio mlad i zdrav, a uglavnom su osuđenici bili takvi, umirali bi na križu dani. Isus je sebe predao za naše spasenje. Od te njegove smrti, svaka naša smrt ima svoj smisao i svaki naš životni križ ima svoju nagradu. Za nas koji štujemo Kristov križ, on nije znak smrti i mučenja, nego znak proslave. Zato Crkva od najranijih vremena časti Kristov križ koji je vjernicima najdraži znak, simbol. Odmalena smo naučili učiniti znak križa. U znaku križa živimo, u znaku križa obilježavamo svoj život“ rekao je don Dario, podsjetivši da na belafuškoj župnoj crkvi stoji križ „kao da želi obasjati župu, cijeli grad i domovinu. Isus nas svojim raširenim rukama želi sve prihvati. Zato, kad vjernici časte križ, časte Isusa Krista proslavljenoga“ poručio je don Dario, zaključivši propovijed korizmenim pripjevom

pobožnosti Križnog puta: Klanjam ti se Kriste i blagoslivljam te, jer si po svome svetom križu svijet otkupio.

Don Dario je zahvalio Oštriću koji je križ darovaо, „koji je od svoga odvojio, dao pozamašnu svotu da se taj križ podigne“ te župljanima za podršku u nastojanju da župa ne živi i ne raste samo materijalno, nego i da duhovno jačaju i hode zajedno, „da križ, koji je više od nabožnog predmeta, bude na porast pobožnosti, vjere i ljubavi prema raspetom Isusu Kristu“.

Za vrijeme obreda blagoslova križa, Tićić je molio da „blagoslivljam Gospodina što je s drveta koje je čovjeku nekad donijelo pad, providio spasonosni lijek. Isus je dragovoljno uzašao na drvo križa i učinio ga je prijestoljem svoje slave, žrtvenikom svoje žrtve, učiteljskom stolicom istine. Na križu je, uzdignut nad zemljom, pobijedio neprijatelja i samilosno je sve privukao sebi. Neka vjernici časte taj znak spasenja i ubiru plodove otkupljenja koje nam je Isus zasluzio svojom mukom“ rekao je don Dario, potaknuvši da vjernici na križ pribiju svoje grijeha, raspnu svoju oholost i da iz križa u tjeskobama svoga života crpe utjehu.

Nakon blagoslova, župnik i vjernici kleknuli su, nekoliko trenutaka klanjali se križu te zapjevali pjesmu u čast svetom križu.

USKRSNA ČESTITKA zadarskog nadbiskupskog Šelimira Puljića

1. Ove godine na prvu nedjelju mjeseca travnja, na samom početku proljeća, slušat ćemo izvješća o događaju Kristovoga Uskrsnuća. Tako apostol Petar nakon Duhova veli da su „Isusa, koji je prošao zemljom čineći dobro... smakli i razapeli... Ali, Bog ga je uskrisio u posljednji dan. Mi smo tome svjedoci“. A to se dogodilo „u prvi dan tjedna, u ranu zoru“. Događaj Uskrsnuća bio je toliko značajan i važan da se već od samog početka Crkva sabirala na taj dan blagovati Euharistiju i slaviti događaj spasenja.

Tog jutra, naime, dogodilo se nešto još nezabilježeno u ljudskoj povijesti: Raspeti i pokopani Krist je uskrsnuo. To nije samo predmet povijesne autentičnosti, nego i čin vjere koji nadilazi ljudske moći shvaćanja i razumijevanja. Ono

je zahvat samoga Boga u zemaljsku stvarnost. Zato, Uskrsnuće Isusa Krista postaje kamenom temeljcem apostolskog naviještanja, pa će apostol Pavao uskliknuti: „Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludno je naše propovijedanje“ (1 Kor 15, 14).

2. Već 14 stoljeća odliježe ovim našim podnebljem uskrsna pjesma: Kraljice neba, raduj se, jer je uskrsnuo Gospodin, aleluja! Nije nepoznato što se sve događalo na ovom prostoru prošlih stoljeća. Brojne su i različite vojske prolazile ovim krajevima, a da ne spominjemo sve zasjede koje su postavljane po krševitom kamenjaru i poljima ovoga podneblja. Cilj i namjera bila je kako oslabiti ili zatrati vjeru te izbrisati narodna obilježja i spomen prošlosti. Bogu smo zahvalni što se naši očevi nisu dali pokolebiti, nego su s vjerom u Uskrsloga ustrajali u svim burama i olujama. Ostali su vjerni Kristu, Crkvi i svom narodnom imenu. A zavodnik i neprijatelj križa i evanđelja „kao ričući lav“ prolazio je prostorima Lijepa Naše, zavodio i odvodio, plašio i progonio.

Ispunjeni uskrsnom vjerom, naši su očevi u najtežim trenucima znali da će „minuti bol i nestati jad“ i da će ih iza oluje uvijek ogrijati nebesko sunce s visina. Tom vjerom u Gospodina stvarali su vjersko i kulturno ozrače ovoga kraja čime se i danas ponosimo i zahvaljujemo. Na početku trećeg tisućljeća Crkva zadarska, Ecclesia Iadertina, svjedoči i propovijeda istu radosnu vijest našega spasenja: Uskrsnuo je kako je rekao, aleluja! Njezini članovi, nošeni snagom Duha Svetoga, upiru svoj pogled prema nebu pjevajući usrdno i žarko: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine. Pobjedniče, Kralju divan, budi nama milostivan“.

3. S tom vjerom i uskrsnim raspoloženjem, od srca sve pozdravljam i želim sretne blagoslovljene uskrsne blagdane! Svoju čestitku i pozdrav upućujem predstavnicima građanske vlasti, kulturnim i javnim djelatnicima, ratarima i pomorcima, profesorima, učiteljima i odgojiteljima mlađih naraštaja, liječnicima i bolničkom osoblju, ucviljenim obiteljima, starima i posebice od COVID-a 19 oboljelima. Svim aktivnim djelatnicima-laicima po našim župama, pjevačima, ministrantima, članovima župnih ekonomskih i pastoralnih vijeća, katoličkih društava te djelatnicima obavijesnih sredstava želim blagoslovljene uskrsne blagdane!

Otajstvom Kristovog uskrsnuća započelo je doba novog stvaranja. A Uskrsnuli je pokazao da je On naše svjetlo, Put, Istina i Život. On je središte i smisao svega. I nema, uistinu, pod nebom drugog imena danog ljudima po kojemu se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista. U toj vjeri, sve od srca pozdravljam s uskrsnim poklikom: Uskrsnuo je Gospodin, doista, alleluia, alleluia!

BIBINJE: Kršteno osmo i četvrto dijete u obiteljima Zuanović i Lukić u Bibinjama

U župi sv. Roka u Bibinjama don Zdenko Milić, bibinjski župnik, krstio je dvoje djece iz brojnih obitelji u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Bibinjama za vrijeme Uskrsnog bdjenja na Veliku subotu, 3. travnja. Kršteni su osmomjesečna Stošija iz obitelji Zuanović koja je osmo dijete u svojoj obitelji i četveromjesečni Šimun koji je četvrto dijete u svojoj obitelji.

Tomislav (44) i Andela (40) su 17 godina u braku i roditelji su osmero djece. To su: Jakov (16), Agneza (14), Rita (11), Ante (10), Grgo (8), Marija (4), Jerolim (2) i Stošija (8 mjeseci).

Tomislav je profesionalni vozač, Andela je odgajateljica i sa svojim roditeljima povratnica je iz Australije 1995. godine u Bibinje. „Svako dijete nosi ispod pazuha komad kruha. Vidjeli smo kako Bog provida, blagoslivlja i daje. U svemu ovome nikad nas nije napustio“ istaknuo je Tomislav.

„Koliko ćemo imati djece, to smo ostavili i prepustili Bogu. Prihvaćamo kada Bog daje i kako daje. Znači, kada Bog daje, to je najbolje

za nas. Sa svakim novim životom je veći blagoslov, veća radost. Radost se umnaža sa svakim djetetom. Svaka nova trudnoća je veća ljubav, veća radost. Nikad nismo osjetili prazne ruke. Mi znamo da su oči drugih uperene u nas. I mi trebamo biti znak. To nisu naše snage, naše sposobnosti. Stvarno vidim da se Bog proslavlja preko nas. Sve je to Božja ruka, ne naša slava, nego Božja slava“ istaknula je Andjela koja je imala i pet spontanih pobačaja.

„To mi je bila velika duhovna borba, mogla sam posustati, zatvoriti vrata Bogu i svemu i reći ‘Ja to više ne želim’. Ali, uvijek je u meni kopkalo – prepusti Bogu, sve što od njega dolazi je dobro. I ta djeca koja su na nebu su milost, jer to su andđeli koji mole za nas. Bog svaku patnju blagoslivlja i okreće na dobro“ ohrabrla je Andjela. Imaju potporu roditelja, Božja providnost prati ih i preko župnika Milića i časnih sestara Karmeličanki Božanskog Srca Isusova koje djeluju u Bibinjama.

„U ovome čovjek nema svoje snage. U našem slučaju Božja prisutnost je velika. Božji prst je u svemu ovome. Kreator koji nam je dao život,

taj isti Kreator i dalje daje život. Ali od nas traži da kažemo Bogu ‘Da’. To vam je – krenete u život, maknete se od rive, idete na otvoreno more. Imate veće valove, manje valove, imate bonacu, takav vam je život. Ali uz Božju pomoć, Božju snagu, ide se naprijed“ ohrabrio je Tomislav Zuanović.

Obitelj Lukić

Ivan (38) i Angela (27) Lukić u braku su šest godina i roditelji su četvorice sinova. To su Rafael (6), Ivano (5), Toni (3) i Šimun (4 mjeseca). „Djeca su najveće bogatstvo. Nema većeg bogatstva nego što su djeca. Nekad je malo naporno, teško, ali sve se to prebrodi. Vjera u Boga nas jača, tako i djecu odgajamo. Nikad se nisam bojao materijalne oskudice, i suprugu ohrabrujem kad se nekad zbog toga zabrine. I dalje smo otvoreni životu“ poručio je Ivan Lukić.

Župa Bibinje ima oko 4000 stanovnika. Bibinjsku Osnovnu školu pohađa oko 400 djece, u svakoj generaciji je oko 50 djece. „U Bibinjama se uvijek cijenio život, volio život, uvijek su tu živjele obitelji s više djece. Tako je i danas, ima

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

takvih obitelji. Svake godine u župi je više rođenih nego umrlih, natalitet je veći od mortaliteta“ rekao je župnik Milić, istaknuvši da je „brojna obitelj znak u vremenu kada ljudi žele biti komotni, kada imaju manje djece jer su neki zahtjevi ljudi veći nego u prijašnjim vremenima“.

„Djeci se želi osigurati da imaju sve materijalno. Ali treba više misliti na duhovno, kako djeci usaditi duhovne vrijednosti, jer bez toga sve materijalno može pasti u vodu. Svugdje, u svakoj obitelji ima teškoča i problema, ali s Božjom pomoću treba ići naprijed. Život je najvažniji, ne treba se bojati života. Mnogi se boje kako će prehraniti djecu, kako će im dati što je potrebno za život. Život treba staviti na prvo mjesto. Najvrjednije i najvažnije je život. Ne bojati se prihvatići Božji dar, život“ poručio je bibinjski župnik don Zdenko Milić.

Izrazi sućuti nadbiskupa Ž. Puljića povodom smrti hrvatskog povjesničara prof. dr. Stipe Obada

Istaknuti hrvatski znanstveni, sveučilišni i kulturni djelatnik, povjesničar prof. dr. Stipe Obad, dugogodišnji predavač na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru, preminuo je u četvrtak 8. travnja u 92. godini života u Zadru.

Povodom smrti toga zauzetog i uzornog vjernika laika koji je bio uvaženi sugovornik i suradnik u životu Zadarske nadbiskupije, zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je izraze sućuti prof. Mariji Obad, supruzi poštovanog profesora dr. Stipe Obada.

Brzojav sućuti nadbiskupa Puljića glasi:

Šetajući zadnjih dana zadarskom Rivom, pitao sam se zašto ne gori svjetlo u sobi u kojoj je radio Vaš muž Stijepo. S prozora te sobe znao mi je često mahnuti rukama i upitati za zdravlje.

Kada sam pročitao vijest sa Sveučilišta u Zadru o smrti cijenjenog prof. dr. sc. Stipe Obada, bilo mi je jasno zašto prošle večeri nije gorjelo svjetlo u njegovoj radnoj sobi. No, svjetlo znanosti toga dugogodišnjeg djelatnika na Odsjeku za povijest na Sveučilištu u Zadru gorjet će u dušama brojnih studenata koje je poučavao i kolega s kojima je djelovao. Jer, sadašnji Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru mnogo duguje

u svom formiranju i oblikovanju upravo profesoru Obadu koji je uložio u njega najvažnije i najbolje godine svoga života.

Svidjelo se Gospodaru povijesti i ljudskih zbiranja da profesor Obad završi ovozemni hod u tjednu kada kršćani slave Uskrsnuće Gospodinovo. Siguran sam kako je i Stijepo kao njegov odani učenik čuo Kristov utješni glas: „Slugo dobri i vjerni, uđi u veselje Gospodara svoga!“.

Povodom smrti Vašeg cijenjenog supruga Stijepa, koji je dugi niz godina poučavao i odgajao brojne generacije studenata ne samo u Zadru, već i u drugim dijelovima Lijepe naše, primite, poštovana gospodo Marijo, izraze iskrenoga suosjećanja.

U molitvenom zajedništvu s Vama i Vašom obitelji, s rođinom i prijateljima od Zadra do Konavla i Dubrovnika, zahvaljujemo Bogu za njegovu očitovanu ljubav prema narodu, Domovini i Crkvi. Njega, koji je s vjerom odano živio i neumorno radio, preporučujemo Božjem milosrđu. Pomogle mu naše molitve da ga Sveti mogući pridruži uskrsnuću Krista Gospodina, a sve koji su pogodeni njegovom smrću neka ispunji uskrsnom nadom i utjehom.

Uz preporuku za dušu pokojnoga prof. Stipe Obada, molimo neka ga Gospodin licem svojim obasja i milostiv neka mu bude. Neka mu očituje svoju blagost i prepozna njegovo ime koje je prije 91 godinu „urezao u dlanove svoje ruke“ (Iz 49, 16). Primio ga Gospodin u prostранstva nebeskoga Hrama.

S izrazima iskrenoga suosjećanja i molitvenog zajedništva,

Mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup

ZADAR: Projekt ‘Suzbijanje siromaštva’ iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije u provedbi Caritasa Zadarske nadbiskupije

Caritas Zadarske nadbiskupije počeo je s provedbom nove faze projekta “Suzbijanje siromaštva u Zadarskoj županiji podjelom hrane i osnovne materijalne pomoći – faza III” finansiranog iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije.

Planirano trajanje projekta je godinu dana

te će njegova provedba završiti 13. listopada 2021. godine.

Vrijednost projekta Caritasa Zadarske nadbiskupije je 4.156.610,99 kn. Od toga iznosa, 3.549.040,99 kn odnosi se na Materijalnu deprivaciju tipa 1 (MD1) ili nedostatak hrane, 449.570,00 kn na Materijalnu deprivaciju tipa 2 (MD2) ili osnovnu materijalnu pomoć te 158.000,00 kn na Tehničku pomoć.

Projekt se financira 85% iznosom iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije, a preostali dio od 15 % osigurava Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

Sredstvima odobrenima kroz MD1 će se osigurati paketi hrane koji će se korisnicima dijeliti u Socijalnoj samoposluži sv. Frane te gotovi obroci koji se pripremaju u Pučkoj kuhinji sv. Vinko Paulski u Zadru te Pučkoj kuhinji sv. Ante u Benkovcu. Za osobe koje neće biti u mogućnosti osobno preuzeti pakete s hranom ili gotova jela, osigurana su sredstva za dostavu u njihove domove.

Gotove obroke primat će svakodnevno 300 osoba, dok će još 270 obitelji ili oko 1 700 osoba jednom mjesečno primati pakete s hranom. Ciljanu skupinu čine samci i obitelji koji žive u siromaštvo ili su u riziku od siromaštva. To su višečlane obitelji, samohrani roditelji, umirovljenici bez podrške obitelji, samci čiji mjesečni prihodi nisu dostatni za podmirenje svih potreba i obveza. Dio njih je nezaposlen, a pomoć koju primaju nije dostatna za sve mjesečne potrebe. Dio ciljane skupine čine i zaposlene osobe koje za svoj rad ne primaju plaću, plaću primaju neredovito ili je ona nedostatna za uzdržavanje obitelji.

Mirovine umirovljenika mnogima su toliko niske da jedva pokrivaju režije pa se umirovljenici, ukoliko nemaju podršku ostatka obitelji, moraju snalaziti za pokrivanje troškova hrane i za ostale troškove. Pri odabiru ciljane skupine prioritet se daje osobama koje nisu obuhvaćene sustavom socijalne pomoći, a žive u teškim uvjetima.

Sredstvima odobrenima kroz MD2 će se osigurati paketi pelena i vlažnih maramica, školske torbe, školski pribor, sportska oprema

(koja uključuje odjeću i obuću za nastavu tjelesne kulture) te higijenski proizvodi: četkice i pasta za zube, gelovi za tuširanje, šampon za kosu, sapuni, pribor za brijanje, deterdženti i sl. Sve to će se dijeliti u Socijalnoj samoposluži te je također moguća dostava za korisnike koji ne mogu osobno doći po pakete pomoći.

Pedeset obitelji s malom djecom jednom mjesечно će primati pakete s pelenama i vlažnim maramicama. Sto djece školske dobi će dobiti anatomske školske torbe ili ruksake, školski pribor te sportsku opremu. Šezdeset obitelji koje broje oko 320 osoba dva puta će primiti pakete s higijenskim proizvodima.

Po provedenoj nabavi za svu navedenu pomoć došlo je do određenih ušteda te je moguće uključiti dodatni broj korisnika. Za to je Caritas Zadarske nadbiskupije zatražio sučasnost resornog Ministarstva te će, ukoliko njihov odgovor bude pozitivan, u podjelu pomoći biti uključeno još korisnika koji ispunjavaju navedene uvjete.

Sredstvima osiguranima kroz Tehničku pomoć Caritas će nabaviti vozilo koje će se koristiti za dostavu pomoći korisnicima koji nisu u mogućnosti doći po pomoć u prostorije Caritasa.

Planiranje popratnih mjer bio je jedan od uvjeta da projekt bude odobren za financiranje. Kako bi se utjecalo na suzbijanje siromaštva, osim podjele pomoći čime se utječe na suzbijanje posljedica siromaštva, potrebno je potražiti uzroke siromaštva te na njih pokušati djelovati.

Stoga su angažirane socijalna radnica i finansijska savjetnica koje će individualnim pristupom sa svakim korisnikom pokušati djelovati na rješavanju problema. One će za korisnike Caritasa organizirati grupne ili individualne susrete, tom prilikom će pokušati doći do uzroka problema te vidjeti koja su moguća rješenja.

Kod provedbe popratne mjeru u okviru MD2 naglasak je na obrazovanju. Stoga će Caritas za učenike organizirati edukativni izlet. Na tom izletu djeca će se upoznati s određenom kulturnom ili znanstvenom baštinom na području Hrvatske.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

socijalnu politiku RH u travnju 2020. godine objavilo je otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga pod nazivom „Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza III“.

Caritasov projekt uspješno je prošao sve faze ocjenjivanja te je provedba počela 14. listopada 2020. godine potpisivanjem Ugovora o dođeli bespovratnih sredstava za projekte koji se financiraju iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije 2014.-2020. s Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Financijska sredstva Ministarstvo povlači iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije država članica EU (FEAD) kroz Operativni program za hranu i/ili osnovnu materijalnu pomoć.

BIBINJE: 25. obljetnica djelovanja Karmelićanki Božanskog Srca Isusova u Zadarskoj nadbiskupiji – Svečano misno slavlje predvodio nadbiskup Puljić

Povodom proslave 25. godišnjice dolaska sestara Karmelićanki Božanskog Srca Isusova u župu sv. Roka u Bibinjama, svečano misno slavlje u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Bibinjama u petak 16. travnja predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

U proslavi vrijednog srebrnog jubileja sa zajednicom od šest redovnica koliko ih sada živi u samostanskoj kući u Bibinjama koja se nalazi pokraj bibinjske župne crkve, sudjelovale su karmelićanke pristigle iz samostana Karmelićanki BSI iz Hrvatske. To su mjesta: zagrebački Vrhovec i Hrvatski Leskovac, Strmec (Sveta Nedjelja), Poredje (Hrvatsko zagorje), Slavonski Brod, Gabela polje u BiH, a sestre još imaju samostane u Splitu i u Puntu na Krku.

U proslavi je sudjelovala i s. Kristina Pišković, provincijalna poglavarica Hrvatske provincije sv. Male Terezije Karmelićanki Božanskog Srca Isusova, koja je na kraju mise uputila i prigodnu zahvalnu riječ.

„Kada se slavi neki jubilej u obitelji, zajednici, narodu, onda se prije toga ljudi nastoje negdje malo sabrati, malo razmišljati, Bogu zahvaljivati. I mi smo došli Bogu zahvaliti za taj jubilej,

za prisutnost sestara u Bibinjama i za karizmu utemeljiteljice bl. Marije Terezije od sv. Josipa, koja je prije stotinu godinu došla u našu domovinu Hrvatsku, a prije 25 godina u Bibinje. Zahvalni smo Bogu za taj zahvat. Euharistijsko slavlje je najviši vid zahvale Bogu za 25 godina prisutnosti sestara karmelićanki u Zadarskoj nadbiskupiji“ rekao je nadbiskup Puljić, podsjetivši da je upravo s karmelićankama u Bibinjama imao jedan od prvih pastirskih susreta kada je kao nadbiskup preuzeo katedru zadarskih nadbiskupova.

„Kad sam prije jedanaest godina stigao u Zadar, 12. rujna 2010. g. blagoslovio sam novoizgrađeni samostan ‘Sv. Obitelji karmelićanki Božanskog Srca Isusova’ u Bibinjama, na spomen Imena Marijina i Gospe od hrvatskog krsnog zavjeta“ rekao je mons. Puljić. U sklopu samostana karmelićanki u Bibinjama nalazi se dječji vrtić Svete Male Terezije kojega u velikom broju pohađaju brojna bibinjska djeca, roditelja zahvalnih za taj dar i služenje sestara u Bibinjama koje kralji veliki natalitet i obitelji s više djece.

Nadbiskup je u propovijedi predstavio prisutnost Karmelićanki BSI u svijetu. „Sestre te Družbe bave se odgojem mlađeži i djelima milosrđa, a prisutne su na tri kontinenta: na američkom kontinentu: Brazil, Kanada, Nikaragva, SAD, Venezuela, u Africi: Kamerun i Nigerija te u Europi: Austrija, Njemačka, Island, Italija, Nizozemska, Rusija, Mađarska i Hrvatska. Zanimljiv je podatak iz života bl. Marije Terezije od sv. Josipa, utemeljiteljice karmelićanski BSI, koja je za boravku u Americi 1913. g. opisala svoj susret sa siromašnim doseljenicima iz Europe, među kojima i s Hrvatima.

U pismu zagrebačkom nadbiskupu Antunu Baueru s kojim je imala korespondenciju, kaže kako se žele „milosrdno zauzeti za te iseljenike“ i dodaje kako ih je „prema zahtjevima zvana sabrala Božja Providnost iz različitih narađa tako da se u Družbi govori 11 jezika. Samo nam još nedostaju sestre Hrvatice“.

Na kraju pisma dodaje kako „nema riječi kojima bi opisala svoju čežnju za jednom kućom u Zagrebu“ podsjetio je nadbiskup Puljić, rekavši kako su sestre u Bibinjama na svetkovini Presvetog Trojstva, 11. lipnja 2017., iskazale zahvalnost Bogu za 100. obljetnicu dolaska Karmelićanki BSI u Hrvatsku.

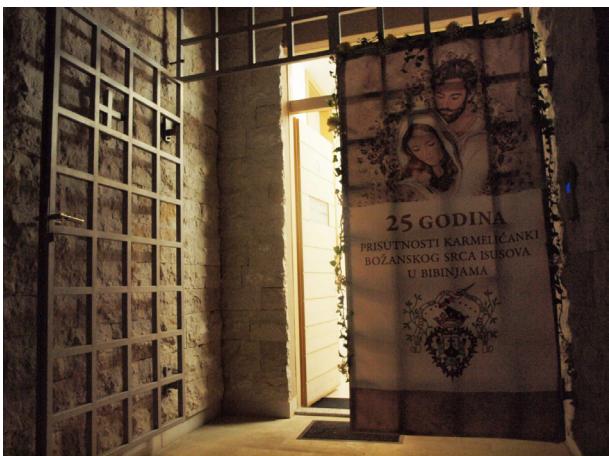
Sestre su došle u Hrvatsku iz Beča 1917. g. te su se u dogovoru s nadbiskupom Bauerom privremeno bile smjestile na zagrebačkom Ksaveru, a onda u Hrvatskom Leskovcu pokraj Zagreba.

„U tu visoku 100. obljetnicu nazočnosti sestra Karmelićanki BSI u Hrvatskoj, umrežuje se i srebrni jubilej 25 godina dolaska sestara karmelićanki u Bibinje 1996. g., kada je u Bibinjama župnik bio don Andelko Buljat“ rekao

je mons. Puljić, dodavši kako je „za razumijevanje duha Karmela važno spomenuti dvije biblijske osobe: prva je starozavjetni prorok Ilij koji je živio u Božjoj prisutnosti na gori Karmelu, odatle i naziv karmelićani te je gorljivo revnovao za Božju slavu. Druga osoba je osoba Novoga zavjeta, Marija, uzor žene koja moli, sluša i prima Božju Riječ, žrtvuje se i prinosi te u svom srcu duboko proživljava otajstvo spasenja i o njemu razmišlja. To je taj kontemplativni vid i usmjerenje Karmela i svih koji se odusjevljavaju karmelskom karizmom“ istaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je pojasnio i poruku navještenog evanđelja o čudu umnažanja kruha i riba koje opisuju sva četvorica evanđelista. „To je jedino čudo, od 44 pojedinačno opisana čuda, koja su sva četiri evanđelista potanko prikazala, svaki na svoj način“ istaknuo je mons. Puljić.

Tumačeći kako je simbolika toga Isusovog čina, umnažanja kruha, primjenjiva i prepoznatljiva i u životu karmelićanki BSI, nadbiskup Puljić je poručio: Djelovanje karmelićanki BSI je „svremeno čudo umnažanja kruhova u dvadeset-

tom stoljeću povijesti Crkve“.

„Ivan je zabilježio kako Isus vidi silan svijet, pa upita Filipa, jednog od učenika: „Gdje kupiti kruha da ovi blaguju?“. Zanimljivo je osjetiti u toj prispodobi kako se Isus želi osloniti na svoje suradnike i angažira ih, pita ih, kaže im: Podite, donesite kruha i ribu. Bog koji može sve učiniti, neće bez nas ljudi. Hoće našu ruku, naše oči, naše srce, našu dušu. Bog hoće nas, da mu pomognemo kako nahraniti ljude Božjom riječju i njegovim otajstvima“ istaknuo je mons. Puljić.

„Filip je Isusu odgovorio: „Za dvjesto denara kruha ne bi bilo dosta da svaki nešto malo dobije“. Andrija je rekao da se tu nalazi dječak koji ima pet ječmenih kruhova i dvije ribice. Ali što je to za tolike?“. Reče Isus: „Neka ljudi posjedaju“, bilo je puno trave na tom mjestu. Poslije božanskih riječi Isus prelazi na božansko djelo umnažanja kruha za tisuće ljudi. Isus je uzeo pet kruhova i dvije ribe, pogleda na nebo, izreče blagoslov pa razlomi kruhove i davaše učenicima da posluže ljudi. Isus opet angažira učenike da posluže ljudi. Ne može bez njih. Želi našu pomoć: Budite mi pomoć, s vama želim biti blizu ljudima, s vama želim činiti ono što je Otac planirao po meni, da nastavite dalje“ rekao je nadbiskup, naglasivši kako „Isus traži angažiranje učenika, njihovo brojenje. Budi u njima nadu. Traži od njih suradnju da nešto učine, da odu i vide. Ne dopušta im ljenčariti i kukati. Najlakše je kukati, a pogotovo ljenčariti, i onda je netko treći kriv“ upozorio je mons. Puljić.

Učenici su se razočarali jer su imali samo pet kruhova i dvije ribe, a velik je broj ljudi. „Isus

ih sokoli neka se ne predaju, neka vjeruju. I neka donesu što imaju, pet kruhova i dvije ribice. Isus zna što će od toga učiniti. Isus stavlja kruhove i ribice preda se. Podiže ruke i pogled prema Ocu nebeskom i moli ga za blagoslov: „Blagoslovljen da si, Gospodine Bože svega svijeta, od tvoje darežljivosti primismo kruh i ribe što ti ih prinosimo. Ovaj plod zemlje, mora i rada ruku čovječjih postat će nam kruhom života“. Sve kao u prikaznoj misnoj molitvi za oltarom“ rekao je nadbiskup.

Pojasnio je i simboličko značenje pet kruhova i dvije ribe za naš život. „Pet kruhova je pet tjelesnih talenata, a dvije ribice su dvije duhovne sposobnosti. Gospodin uzima pet ljudskih davora: vid, sluh, govor, hod i pokret i dvije duhovne moći: razum i slobodu, pa šalje apostole neka to razdijele okupljenim tisućama koje su došle slušati svoga Učitelja. Važno je uočiti da se Isus služi isključivo apostolima da prenesu njegov kruh ljudima: Budite moji posrednici, budite moji apostoli, suradnici. Bez vas ne mogu učiniti. Isus i sve u društvu želi angažirati kako bi se pomoglo onima kojima treba pomoći. Isus ne može bez apostola, a apostoli pogotovo ne mogu bez Isusa. Tako smo u srcu Crkve koja nas uči da se ne možemo vinuti do Boga bez konkretne Crkve koja je znak i oruđe jedinstva s Bogom. Ljudi trebaju Božju blizinu, a Bog treba ljudsko srce i ruke“ poručio je nadbiskup Puljić, istaknuvši: „Kako je važno imati taj osjećaj – ne mogu sam. Potreban mi je otac, majka, brat, sestra, susjed, svećenik, časna sestra, biskup. Potrebni su mi drugi. Trudimo se zajedno ploviti i pomozimo jedni drugima da se spasimo. Ljudi trebaju Božju blizinu, a Bog treba naše ljudsko srce i naše ruke“ potaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je rekao da je družba Karmelićanki BSI prije petnaest godina imala 454 redovnice u 53 samostana, od čega deset u Hrvatskoj gdje je Družba prisutna od 1917. g.

Usporedio s tim pohvalio je i djelovanje sestara Misionarki ljubavi, koje su još za života svoje utemeljiteljice sv. Majke Terezije vodile 456 centara u više od stotinu zemalja, hranile oko 500 000 obitelji, liječile 90 000 gubavih, 20 000 djece iz sirotinjskih četvrti pohađalo je

njihove škole, a 17 000 odbačenih primalo je pomoći i njegu u svojim domovima.

„Od male Agneze Bojadžiju koja se rodila u Skopju 1910., od njenih ‘pet tjelesnih darova i dvije duhovne ribice’, namnožilo se 5 230 sestara u 766 samostana diljem svijeta. Nije čudo da je sv. Ivan Pavao II. 2002. g. proglašio Majku Terezu blaženom, a da nije prošlo ni šest godina od njezine smrti 1997. g.

Djelo bl. Marije Terezije od sv. Josipa i djelo Majke Terezije, misionarke ljubavi prava su djela milosrđa prema ljudima u dvadesetom stoljeću povijesti Crkve. Isus nastavlja činiti svoja čuda. Čuda umnažanja kruha i riba, čuda pomoći, čuda spasenja, otajstvena čuda koja se događaju u njegovoj Crkvi, da se svi zajedno spasimo. Ona su, uz brojna djela drugih utemeljitelja posvećenog života, pravo ‘svremenog čuda umnažanja kruhova’“ poručio je mons. Puljić.

„Dok se prisjećamo srebrnog jubileja nazočnosti sestara karmeličanki u župi sv. Roka u Bibinjama, Bogu zahvaljujemo za to „kafarnaumsko umnažanje kruhova“ u današnjem svijetu po Bogu posvećenim osobama po kojima Isus i danas nastavlja činiti svoje čudo milosrđa i dobrote“ poručio je mons. Puljić. Podsjetio je na riječi pape Franje iz njegove pobudnice ‘Radost evanđelja’ koju je uputio svim kršćanima, pa nas poziva i potiče: „Ne dopustimo da nam se ukrademisijski zanos i radost evangelizacije“.

„Svi smo na to pozvani, na radost prijenosa onoga što smo primili, na radost zbog milosti koju smo dobili, radost koju nam je Gospodin darovao. To nije naša zasluga, naše privatno vlasništvo. Sve što imamo, milost da smo dječa Božja i članovi Crkve, sve je to Božji dar. Taj dar dužni smo čuvati i dijeliti, pomagati drugima da osjete što znači Božji dar i Božje kraljevstvo. Neka poštovanim sestrama karmeličankama i svim vjernicima, bl. Marija Terezija od sv. Josipa pomogne ostvarivati ideale misijskog zanosa i evangelizacije, bratske ljubavi i zajedništva u našem izazovnom vremenu“ poželio je nadbiskup Puljić.

U misi su suslavili generalni vikar Zadarske nadbiskupije mons. Josip Lenkić, rodom Bibi-

njac i još dvojica bibinjskih svećenika rodom: Mario Sikirić i Stipe Mustapić, don Andelko Buljat, nekadašnji bibinjski župnik i don Damir Šehić, tajnik zadarskog nadbiskupa.

Bibinjski župnik don Zdenko Milić u prigodnom obraćanju na početku mise čestitao je karmeličankama srebrni jubilej njihovog dje-lovanja u župi Bibinje.

„Vaš rad na slavu Božju i na spas duša duboko je utkan u život naše župe te vam od srca zahvaljujem za sve što ste učinili i činite u našoj župi sv. Roka. Bibinje su velika i zahtjevna župa i traži puno suradnika koji će zauzeto raditi na njivi Gospodnjoj. Prilike koje su bile prije 25 godina nisu iste kao danas. Svako vrijeme ima svoje izazove. No, u svakom vremenu pozvani smo širiti Kristovu radosnu vijest molitvom, djelom i riječju“ potaknuo je don Zdenko, rekavši da je Bog sestre karmeličanke pozvao da daju svoj doprinos rastu Kraljevstva Božjeg u zadarskoj sredini, u starodrevnoj bibinjskoj župi.

„Neka vas i dalje vodi geslo vaše blažene ute-meljiteljice Marije Terezije od sv. Josipa: ‘Boga u svima gledati, Bogu u svima služiti, Boga u svima ljubiti’. U ovoj Godini sv. Josipa i Godini obitelji pratio vas zagovor vaše blažene ute-meljiteljice, sv. Roka, bl. Alojzija Stepinca i Sve-te Nazaretske obitelji“ poručio je don Zdenko karmeličankama BSI.

Župljanima Bibinja zahvalio je za molitvenu i materijalnu podršku koju oduvijek pružaju karmeličankama „u njihovom odgovornom i savjesnom radu s djecom, mladima i odraslima u vrtiću, u katehizaciji, liturgijskom pjevanju, susretu s bolesnicima te u raznim drugim dje-latnostima. Budimo i dalje međusobno pove-zani, kako bismo s Božjom pomoću i u ovom izazovnom vremenu doprinijeli da Isus Krist, naš jedini Spasitelj, bude prisutniji u ovom svijetu“ poručio je bibinjski župnik don Zdenko Milić.

Misu je pjevanjem obogatio bibinjski župni sastav mlađih Magnificat pod vodstvom Ivice Kere. Prije mise održana je Akademija za vri-jeme koje je s. Andreja Petravić, predstojnica bibinjskog samostana karmeličanki BSI, pred-stavila povijesni razvoj 25-godišnjeg pastoral-

no bogatog i raznovrsnog djelovanja sestara karmelićanki u Bibinjama.

BIBINJE: Svečana akademija o 25 godina djelovanja Karmelićanki Božanskog Srca Isusova u Bibinjama

Karmelićanke Božanskog Srca Isusova djeluju u župi sv. Roka u Bibinjama 25 godina (1996.-2021.). Svečana akademija proslave toga srebrnog jubileja, na kojoj je prikazano kako se plodno razvijalo djelovanje te redovničke zajednice u Bibinjama, održana je u petak 16. travnja u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Bibinjama.

U Bibinjama se neposredno uz župnu crkvu Uznesenja BDM nalazi Samostan Svetе obitelji, jedan od 11 samostana Hrvatske provincije sv. Male Terezije Karmelićanki Božanskog Srca Isusova koja obuhvaća Hrvatsku, BiH, Nigeriju i Rusiju.

U sklopu bibinjskog samostana nalazi se suvremeno opremljeni dječji vrtić Svetе Male Terezije kojega svakodnevno pohađaju dvije grupe od 25 djece. Samostanska kuća u Bibinjama služi i za odmor sestara Karmelićanki BSI iz svih njihovih zajednica i ujedno je ljetno odmorište za djecu iz dva dječja doma za nezbrinutu djecu koje te redovnice vode u Zagrebu i Hrvatskom Leskovcu. Sestre na ljetni odmor u Bibinje dovedu djecu o kojoj skrbe u domovima, što mališane osobito raduje i daruje u doživljaju morskih radosti, među kojima je mnogima to prvi dolazak na more.

Providonosno je da se srebrni jubilej djelovanja Karmelićanki BSI u Bibinjama podudara s proglašima pape Franje koji je za sveopću Crkvu odredio proslave Godine sv. Josipa i Godine obitelji, jer su upravo sv. Josip i obitelj sastavni dio karizme zajednice Karmelićanki BSI.

Naime, Sv. Josipa uz svoje je ime stavila utemeljiteljica Karmelićanki BSI, bl. Marija Terezija od sv. Josipa, koja je karizmu svoje redovničke zajednice i sestre dovela u Hrvatsku prije 104 godine, 1917. g., a obitelj, sve njene generacije, osobito djeca i mladi, u središtu su apostolata Karmelićanki BSI.

„Upravo providonosno podudara se naš srebrni jubilej s Godinom sv. Josipa i Godinom obitelji. Tu vidimo znakovitost i poticaj da još dublje ostvarujemo našu prisutnost kroz djela apostolata koja su pridržana našoj karizmi“ poručila je u svom zahvalnom govoru s. Kristina Pišković, provincialna poglavarica Hrvatske provincije sv. Male Terezije Karmelićanki BSI.

Uz projekcije fotografija na projektoru koje su prikazale njihov apostolat u pastoralu župe, s. Andreja Petracić, predstojnica samostana Svetе Obitelji u Bibinjama opisala je “tijek kljanja sjemena Karmela posijanog u župi Bibinje prije srebrnih 25 godina”, a plod je pastirskog htijenja i vizionarskog osjećaja potreba na terenu blagopokojnog zadarskog nadbiskupa Marijana Oblaka i učvršćenja odluke da sestre moraju

izgraditi samostan u Bibinjama shodno potrebama te župe bogate djecom, po biskupskom poticaju i podršci zadarskog nadbiskupa Ivana Prendę.

Djelovanje karmelićanki BSI u Bibinjama je i svjedočanstvo skladne suradnje, uzajamne pomoći, podrške i ljubavi koju te redovnice razmjenjuju u odnosima i apostolatu s bibinjskim župljanima koji su zahvalni za prisutnost i služenje sestara u njihovoј župi.

Inicijator dolaska Karmeli-

ćanki BSI 1996. g. u Bibinje je tadašnji zadarski nadbiskup Marijan Oblak koji je u svom dopisu od 16. listopada 1994. g. napisao: "Župa je velikih mogućnosti: mnogo vjernika, mnogo djece, mnogo pastoralnih zadataka..." .

„Provincijalna uprava i vrhovna poglavarica M. M. Katarina odazivaju se nadbiskupovom pozivu 13. rujna 1995. g. Tom prigodom nadbiskup daje vrlo iscrpan izvještaj o stanju Zadarske nadbiskupije u kojoj je trećina teritorija uništena ratom. Posebno je naglasio velike potrebe župe sv. Roka u Bibinjama koja je brojčano velika, s puno djece i mlađih te je ponovio vrhovnoj poglavarici molbu za otvaranje samostana u Bibinjama. Posebno su bili dirljivi trenuci prilikom posjeta ratom razorenog Škabrnji kada je M. M. Katarina, tada vrhovna poglavarica, pred ruševinom crkve u Škabrnji vidjela stvarnu potrebu Karmeličanki BSI u Zadarskoj nadbiskupiji gdje se sestrama pruža prilika dati zadovoljštinu Bogu za sva djela zla koja su učinjena. Jednom je bl. M. Marija Terezija rekla: „Sad mi je bilo jasno što Bog od mene želi: molitvu i zadovoljštinu! Isprositi milost za obraćenje grešnika“. Dopisom od 24. listopada 1995. g., vrhovna poglavarica daje Hrvatskoj provinciji karmeličanki BSI dopuštenje za novi osnutak samostana u Bibinjama“ opisala je s. Andreja početke dolaska u Bibinje.

Nakon umirovljenja nadbiskupa Oblaka, njegov naslijednik, nadbiskup Ivan Prenda, dopisom od 6. travnja 1996. g. odobrava otvaranje samostana u Bibinjama te je samostan blagoslovio na drugu vazmenu nedjelju, 14. travnja 1996. g.

Uoči svečanog otvorenja i blagoslova kuće, 13. travnja, potpisani je darovni ugovor između bibinjske župe sv. Roka i Hrvatske provincije sestara karmeličanki BSI o darovanju nekretnina. U veljači 1996. g. u Bibinje su došle s. Vjekoslava, s. Marija Andela i Pero Kordić, domar iz zagrebačkog samostana, kako bi uredili i pripremili prostor i kapelicu za useljenje prvih sestara u Bibinje.

„Dugogodišnji dogовори и molitve župljana da sestre dođu u župu ostvaruju se u travnju 1996. g. s dolaskom prve tri sestre. To su s. M. Paulina, s. Marija Lucija i s. Marija Ande-

la. Napokon može u Bibinjama zaživjeti pravi Karmel BSI koji svakodnevno uranja u molitvu kako bi tu molitvu unijeli u svoj apostolat. Sestre su se odmah uključile u pastoral djece i mlađih te prihvatile sviranje i vođenje pjevačkog zbara. Za vrijeme ljetnih praznika te 1996. g., u bibinjsku zajednicu dolaze na odmor djeca iz Doma sv. Terezije od Maloga Isusa iz Zagreba i Doma sv. Josipa iz Hrvatskoga Leskovca.

Sestre su doživjele radost djece koja po prvi put u životu dolaze na more, a iznenadili su ih ganuće i ljubav bibinjskog naroda prema djeци bez roditeljske skrbi. Svoju ljubav željeli su pokazati sa svime što su imali. Cijelo ljeto dječa su osjećala ljubav bibinjskog naroda koja su se duboko urezala u njihova ispaćena srca i do današnjeg dana nisu te ljude i njihovu ljubav zaboravili. Djeca su se uvijek osjećala kao da dolaze svojoj kući“ izrazila je s. Andreja priznanje gostoprivstvu bibinjskih župljana koje Bibinjci pokazuju prema djeci iz domova.

U kolovozu 1996. g. kućno vodstvo u samostanu preuzima s. Ana Marija Vincek, koja nakon boravka u Bibinjama odlazi u misije te kao misionarka djeluje u Nigeriji. Bibinjska grupa vjernica misionarki svoje vrijeme i talente daruje u izradi kreativnih rukotvorina te njihovom prodajom pomažu sestrama nahraniti gladnu djecu u misijskoj zemlji Nigeriji. Samostanskoj zajednici u kolovozu pridružuje se s. Svjetlana koja preuzima župni i dječji zbor.

„Kako su se ljudi sa sestrama sve više zbližavali, pokazala se kod njih želja i molba da nam povjere svoju djecu na brigu kroz otvaranje dječjeg vrtića. Nažalost, zbog prostora i stanja kuće nismo tada imali mogućnost ostvariti taj dio apostolata, koji nam je dan od naše bl. M. Marije Terezije. Ona je uvijek težila obiteljskom duhu u našim samostanima, a s otvaranjem vrtića smo u stanju pomoći mnogim obiteljima“ istaknula je s. Andreja.

Sestre su se izmjenjivale u službi tijekom godina u Bibinjama, a njihov apostolat postepeno se širio uz potrebe vremena. Nakon ponovnog dolaska bibinjske predstojnice s. Pauline Andlar, opet se otvara pitanje o boravku sestara u samostanu u kojem nedostaje grijanje, a jako

je vlažno. Nedostaje i prostor za apostolat s djecom predškolske dobi u vrtiću koji je obećan župljanima pri dolasku u Bibinje.

“Zbog tih razloga, provincijalna poglavariča s. M. Anastazija Vejić 30. kolovoza 2003. g. upućuje nadbiskupu Ivanu Prendi molbu za gradnju nove kuće, kako bi mogli ostvariti svoj apostolat i rad s djecom vrtičke dobi te organizirati razne sadržaje za mlade. Unatoč nepovoljnim uvjetima života i rada, sestre se s velikim marom posvećuju svojim apostolskim zadacima: katehezi djece i mladih te se sve više angažiraju u pastoralu bolesnih i starih ljudi” rekla je s. Andreja.

Unatoč trogodišnjom trudu, razne teškoće bile su onemogućile gradnju samostana u Bibinjama te je s. Paulina u šali bila izjavila: “Kad ne možemo graditi kuću, idemo izgraditi špilju!”.

“Svoju namjeru s. Paulina je ispričala župljanki Miri Šimunić iz Bibinja, a ona se ponudila nabaviti kip Gospe Lurdske. Kip koji su darovali Mira i Roko Šimunić blagoslovjen je na blagdan Karmelske Gospe 16. srpnja 2004. g. Gospa Lurdska pokazala se kao velika pomoćnica u svim našim kušnjama, a osobito u gradnji kuće. U molitvi krunice našle su sestre snagu za daljni hod” istaknula je s. Andreja.

U ožujku 2006. g., nadbiskup Prendić daje dopuštenje da se kuća u kojoj žive sestre preuredi i da je sestre dograde za potrebe svoga apostolata u duhu njihove karizme. “Taj prijedlog odluke potvrdilo je bibinjsko Župno vijeće na svojoj sjednici 24. ožujka 2006. g., a nadbiskup Prendić ugovor dostavlja 19. travnja 2006. g. na razmatranje Provincijalnoj upravi, koja takav ugovor i prihvata. Kamen temeljac za gradnju novog samostana položio je 19. rujna 2007. g. don Josip Radojica Pinčić, upravitelj župe sv. Roka u Bibinjama. Gradnja je počela uz pomoć glavnog donatora, Nizozemske provincije karmeličanki BSI i uz pomoć vrhovne poglavarice M. M. Angeline Finnell. Dobročinitelji su i Papinsko misijsko djelo Kindermanniz Aachen, zatim dobrotvorna ustanova Kirche in Not” opisala je s. Andreja.

Hrvatski dobročinitelji za gradnju samostana

bili su Općina Bibinje s načelnikom Ninom Šimunićem, sestre benediktinke sv. Marije iz Zadra te svi samostani Hrvatske provincije karmeličanki BSI.

“Unatoč gradnje i iseljenja iz samostana, sestre nisu željele napustiti Bibinje. Tako su Bibinje opet pokazale svoje veliko srce. Don Rade nije zaboravio svoje obećanje dano nadbiskupu Ivanu Prendiću, kad mu je nadbiskup rekao: “Ti se pobrini za stan sestara za vrijeme gradnje”. U dogovoru sa župnikom Pinčićem, sestre su pitale naše susjede, bračni par Rolu i Dragicu Šimunić za primitak, a oni su velikodušno otvorili svoja vrata kuće i srca. Tu smo doživjeli obiteljski duh o kojom je naša blaženica uviјek govorila. Tako se naša mala samostanska zajednica i bibinjska obitelj Šimunić ujedinila u zajedništvu i djeljenju svega što smo imali, kako bi jedni drugima bili radost” istaknula je s. Andreja.

“Sestre su tijekom gradnje dugo razmišljale kome bi samostan bio posvećen. Sestre su godinama promatrale bibinjske obitelji i u tome su našle nadahnuće da se samostan posveti Svetoj Obitelji. Time se željelo da sestre, uz pomoć Svetе Obitelji, u svoje molitve i žrtve uključe sve bibinjske obitelji i njihove potrebe” poručila je s. Andreja.

Novi bibinjski samostan Svetе Obitelji, kapelicu i dječji vrtić blagoslovio je 12. rujna 2010. g. zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Prva dječica krenula su u vrtić na blagdan sv. Nikole, 6. prosinca 2010. g., kada je upisano 25 djece čiji su roditelji iskazali veliko zadovoljstvo početkom rada vrtića. Zbog sve većih upita za upis u vrtić, nakon nekoliko godina sestre odlučuju otvoriti još jednu skupinu djece predškolskog uzrasta” rekla je s. Andreja.

“Novi samostanski prostori sada pružaju pravu mogućnost ostvarivanja karizme Karmela Božanskog Srca i to život u Božjoj prisutnosti, pod pogledom Božjim, kao što je rekla bl. Majka Marija Terezija: „Probudimo se u Bogu i mislimo, krećimo se, radimo i molimo u najtješnjem sjedinjenju s Njim. Sve što radimo, neka ima samo jednu svrhu – Njemu služiti! Da li neposredno ili posredno, sasvim je svejedno, jer u našim bližnjima služimo Bogu posredno

i ako radimo s dobrom nakanom, onda ćemo ga susresti“. Te riječi najljepše svjedoče o istinskom karmelskom duhu neprestane molitve koju je ona željela i u Karmelu u Bibinjama” poručila je s. Andreja.

U samostanskom prostoru održavaju se razni apostolati, susreti s prvočršćanicima, župne kateheze, tjedni susreti s mladima, duhovne obnove tijekom ljeta, dječji zbor, susreti za razne skupine vjernika, misijska grupa, individualni duhovni razgovori, Zajednica Karmelskih laika, Mladi KBSI, mali Škapularci, pripreme za primanje Škapulara, mjesечно klanjanje za zadovoljštinu Srca Isusova i osobne potrebe, posjeti obitelji i bolesnima.

Karmeličanke BSI zahvalile su Bogu, nadbiskupima Zadarske nadbiskupije, blakopokojnama Marijanu Oblaku i Ivanu Prendi te nadbiskupu Želimiru Puljiću, svim župnicima koji su služili tijekom 25 godina u Bibinjama. To su Andelko Buljat, Josip Radojica Pinčić, pokojni don Emil Bilaver, Roland Jelić i sadašnji župnik Zdenko Milić. Zahvalne su i načelnicima Općine Bibinje djelatnima kroz njihovih 25 godina boravka u Bibinjama. To su Šime Šimunić, Nino Šimunić i Bruno Bugarija.

“Također velika hvala našim vrhovnim poglavaricama, Majci M. Katarini, M. Angelini, M. Karli Mariji, svim našim provincijalkama tijekom 25 godina, posebno s. Kristini Pišković koja nas je zadnjih devet godina pratila. Hvala svim dragim dobročiniteljima i svima koji nas uključuju u svoje svakodnevne molitve, kako bismo mogli slijediti geslo naše bl. Marije Terezije: „Boga u svima gledati, Bogu u svima služiti, Boga u svima ljubiti!“.

Posebna hvala svim sestrama koje su služile u bibinjskoj zajednici slijedeći savjet bl. Marije Terezije: “Svaki osnutak zahtjeva svoje žrtve. Što više trpljenja i poteškoća treba podnijeti, to je on plodonosniji”. One su postavile temelj duhovnog rada kako bi se mi koje danas živimo u ovoj zajednici mogli nadograđivati na njihovom radu, muci i ljubavi. Danas možemo u Karmelu BSI u Bibinjama posvjedočiti iskušto naše Bl. Marije Terezije: „Vrijeme se mijenja, ali duh, ljubav i revnost u radu za spas duša ostaje uvijek ista””poručila je s. Andreja

Petravić, bibinjska predstojnica samostana.

S. Kristina Pišković, provincijalna poglavarica Hrvatske provincije sv. Male Terezije Karmeličanki BSI, u svom je prigodnom govoru na kraju misnog slavlja proslave srebrnog jubileja, zahvalila „Gospodinu na preobilju milosti kojima nas je obdarivao kroz proteklih 25 godina. Srcem prožetim radošću i zahvalnošću s Psalmistom želimo uskliknuti: „Ovo je dan što ga učini Gospodin: kličimo i radujmo se nju”.

Zahvalila je svima koji su došli „na zahvalno euharistijsko vrelo ljubavi“, u dan proslave jubileja koji je pokazao „kako je Krist, božanski Kormilar, malu lađicu Karmela BSI usmjerio da doplovi do Zadarske nadbiskupije i župe Bibinje“, dan koji je „spomen Božje providnosti što nas je poslao na plodno tlo opjevane i životodajne bibinjske župe. Ovaj jubilej je spomen vjere, nade i ljubavi jer nas povezuje s Bogom, a Bog ima svoje božanske naume za svaku osobu koju poziva u postojanje, za svoju Crkvu, za cijelo čovječanstvo.

Gospodinu najsrdičnije zahvaljujemo što smo mogli biti dionice drevne Zadarske nadbiskupije i Bibinje. Ponizno zahvaljujemo što smo prema želji Krista, Božanskog Kormilara, mogli bacati duhovne mreže molitve, apostolata i zadovoljštine.

Brojna lica i imena upisana su u duše sestara koje su u Bibinjama prinosile i prinose sebe i svoj Bogu posvećeni život za dobro Crkve i naroda. Istovremeno su i sestre obogaćene vjerom, dobrotom i dobročinstvima drugih. U susretu sa župljanima možemo otkriti njihovu sebedarnu ljubav i zauzetost za nas u različitim područjima“ rekla je provincijalka Pišković, istaknuvši da su sestre imale lijepu suradnju s Nadbiskupijom, s crkvenim, civilnim i općinskim vlastima, na čemu su zahvalne i Bogu i ljudima.

S. Kristina je zahvalila svima koji su bili uključeni u ostvarivanju proslave njihove 25. obljetnice. To su bibinjski župnik Zdenko Milić, crkveni zbor s orguljašicom Duškom Lisicu, zbor mlađih Magnificat s voditeljem Ivicom Kerom, dječji župni zbor i voditeljica s. Anica Marija. Provincijalka je zahvalila i sestrama sadašnje

zajednice u Bibinjama koju čini šest sestara sa s. Andrejom Petracić, predstojnicom bibinjskog samostana, za organizaciju i koordinaciju toga slavlja i svim sestrama koje su bile uključene.

„Posebnu zahvalnost dugujemo sestrama Kćeri milosrđa koje su u župi Bibinje bile prije nas i ostavile duboke zaorane brazde na njivi Gospodnjoj“ rekla je s. Kristina te je zahvalila i nadbiskupu Želimiru Puljiću koji je u bibinjskoj župnoj crkvi predvodio zahvalno misno slavlje nakon Akademije, na upućenoj pastirskoj i očinskoj riječi podrške, ohrabrenja i poziva da ne izgube radost i misijski duh.

„Neka nas i ovo slavlje potakne i ražari u nama gorljivost da po primjeru naše blažene Majke Uteteljice nastavimo Boga u svima gledati, ljubiti i služiti. Bl. M. Terezija od sv. Josipa je toliko voljela naš hrvatski narod. Na triptihu u bibinjskoj župnoj crkvi, zajedno s hrvatskim svećima, ona nas promatra sa sklopljenim rukama. Da, neka to čini. Dok s različitih strana pušu vjetrovi materijalizma, hedonizma, vjerske ravnodušnosti i posvjetovnjačenja, straha i bolesti, ona neka bdije nad vašim dušama svojim brižnim pogledom i moli za vjernost Bogu Bibinja i cijele Zadarske nadbiskupije“ poručila je provincijalka Kristina Pišković.

U proslavi srebrnog jubileja na Svečanoj akademiji i misnom slavlju sudjelovale su karmeličanke BSI pristigle u Bibinje iz njihovih samostana u Hrvatskoj i iz Gabela polja u BiH. Karmeličanke BSI djeluju u 18 zemalja na tri kontinenta gdje darove njihovog raznovrsnog služenja svakodnevno prima tisuće osoba i zajednica u potrebi, od djece u jaslicama do domova u kojima brinu o starima i nemoćnim.

„San o pozivu“ – Dani molitve za duhovna zvanja

U organizaciji zajednice sestara Presvetog Srca Isusova koje djeluju u župi sv. Ante Padovanskog na Smiljevcu u Zadru, od 17. do 19. travnja održana je trodnevna online molitva za nova duhovna zvanja. Molitva je organizirana u kontekstu Godine sv. Josipa (8. prosinca 2020. – 8. prosinca 2021.) i uoči početka tjedna molitve za duhovna zvanja koji se ove

godine zaključuje 25. travnja s proslavom 58. svjetskog dana molitve za zvanja.

Susrete su predvodili fra Bojan Rizvan, OFM i s. Marijana Mohorić, SCJ. Online molitveni susret održavao se od 17. do 19. travnja putem aplikacije Skype od 20 do 21 sat. Time je bilo omogućeno svima koji to žele i imaju mogućnosti uključenja sudjelovati u molitvi i promišljati o tri bitna obilježja života sv. Josipa, koje je u svojoj poruci za 58. svjetski dan molitve za zvanja na temu „Sveti Josip: san o pozivu“ u posebnoj godini posvećenoj sv. Josipu, zaštitniku sveopće Crkve i našeg hrvatskog naroda, na poseban način istaknuo papa Franjo. To su: san, služenje i vjernost. U okviru tih ključnih riječi svaki susret imao je svoj molitveno-meditativni tijek s naglaskom na aktualizaciji poruke za razlučivanje i življenje svojeg osobnog poziva po primjeru i zagovoru sv. Josipa. Osim duhovnog nagovora fra Bojana Rizvana koji je navedene teme vješto povezao sa evanđeoskim zavjetima poslušnosti (san), siromaštva (služenje) i čistoće (vjernost), susreti su se sastojali od trenutaka sabranosti i osobne molitve. Sudionicima je bilo omogućeno i uključenje u oblikovanje osobnih molitvenih nakana, te zajedničku molitvu Krunice sv. Josipu. Na poseban način u tom kontekstu podijeljeno je iskustvo uslišanja po zagovoru sv. Josipa u životu i djelovanju Službenice Božje Marije Krucifiske Kozulić (Rijeka, 1852. – 1922.) koja mu se dnevno utjecala u svim svojim životnim situacijama, napose u potrebama oko posluživanja najpotrebnijih, i kad god mu se utekla posvјedočila je: „Pomoć je stigla s neba!“ Potaknuti tim iskustvom, treći dan trodnevnice svi sudionici izmolili su Posvetu sv. Josipu, a kako bi je mogli što konkretnije provoditi u život za kraj su svim sudionicima podijeljena četiri duhova savjeta p. Louisa Lallemanda za duhovno uvježbavanje naslijedovanja puta krepsti po primjeru sv. Josipa.

Papa Franjo u spomenutoj poruci za 58. svjetski dan molitve za zvanja ističe kako sv. Josip: „Nije gubio vrijeme uzrujavajući se zato što su stvari krenule nizbrdo kako ne bi zanemarivao one koji su mu povjereni. Ta budna i brižna skrb znak je plodonosnog poziva. To je svjedočanstvo života dotaknutog Božjom ljubav-

lju. Kako samo lijep primjer kršćanskoga života dajemo kada ne težimo uporno ostvarenju vlastitih ambicija i kada ne dopuštamo da nas paralizira žal za nekim prošlim vremenima, nego posvećujemo brigu onomu što nam Gospodin, po Crkvi, povjerava! Tada Bog izljeva na nas svojega Duha, njegovu stvaralačku snagu, te čini divne stvari, kao u Josipu.“ Neka nam na tom putu pomogne svojim zagovorom sv. Josip koji je, kako je to često isticala Majka Marijan Krucifiksa „uvijek naš istiniti pomoćnik“.

KRUŠEVO: Blagdan sv. Jurja u župi sv. Jurja mučenika

Blagdan sv. Jurja svečano je proslavljen u župi sv. Jurja mučenika u Kruševu u petak 23. travnja misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi sv. Jurja predvodio kruševski župnik fra Ivan Nimac, OFM.

Kruševo je župa koja ima dugu tradiciju čašćenja sv. Jurja. Pobožnost sv. Juri toliko je snažna da se i jedan zaseok u Kruševu po njemu zove, da taj rod u korijenu svoga naziva ima Jure. To je prezime Jurjević koje je tipično kruševsko prezime.

Grad Obrovac kojemu Kruševo administrativno pripada, kruševskom je zaštitniku i naslovniku 2004. g. podigao veliki brončani kip sv. Jure, u tipičnom prikazu toga ranokršćanskog junaka na konjaniku, a nalazi se na proplanku ispred župne crkve. Na njegovom mramornom postolju piše: „Sveti Jure, moli za nas“.

Između toga kipa sv. Jure i njemu posvećene župne crkve nalazi se jarbol gdje se stalno na jakoj podvelebitskoj buri vijori hrvatski barjak. U tim motivima sažeta je poruka i duh toga mjesta koje je tijekom povijesti doživjelo brojna stradanja i pokušaje neprijateljskog osvajanja. To je mučeništvo dodatno potvrđeno tijekom Drugog svjetskog rata kada su partizani i komunisti ubijali franjevce Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja – Split, čijim je svećenicima povjerena služba župnika u Kruševu. U trajni, zahvalni spomen, likovnih svećenika mučenika nalaze se na vitrajima kruševske župne crkve sv. Jurja.

„Sv. Juraj živio je u vremenu borbe između

dobra i zla. Rođen je 280. g., a ubijen je za Dioklecijanovih progona 303. g. Bilo mu je 23 godine. Bio je vojnik, ali više se borio protiv zla u sebi i oko sebe, nego što se borio protiv drugih ljudi. Štovanje sv. Jure razvilo se u prvoj Crkvi na Istoku i na Zapadu. Sv. Jure postaje uzor hrabrosti kršćanima, da se ne prepuste silama zla“ rekao je fra Ivan u propovijedi, podsjetivši kako je jedan prijatelj iz Primorja u vremenu komunizma ljudima govorio: „A ča je Staljin? Bog samo ovako prstom učini“.

„Drugi su se na te njegove riječi podsmjehivali i govorili: ‘E, to je sila koja će svijetom zavladati’. A on je govorio: ‘Čekajte, čekajte samo’. Tako je i bilo. Neka nam sv. Jure pomogne da ostanemo vjerni Bogu u svim silnicama. One su uvijek iste. Danas nije teže biti kršćanin nego što je bilo 1940.-ih godina. Ne ubija se kao tada, ali ubijaju se duše ljudi. To je taj zmaj, demon, kojega kao simbol zla kopljem ubada sv. Jure, kako pokazuje ikonografija“ istaknuo je fra Ivan, upozorivši kako se i danas „hoće otuđiti djecu od roditelja, da im roditelji ne daju duhovni pravac, da nemaju utjecaja na djecu, nego da će drugi oblikovati djecu za ono što njima treba. To su sile zla protiv kojih se borio sv. Jure. Molimo ga da roditelji svoju djecu uprave pravim putem, da im sv. Jure bude uzor i zaštita. Neka blagdan sv. Jure unese u živote obitelji kreposti, vrline i značaj sveca Jure kao primjer hrabrosti“ potaknuo je župnik Nimac.

Fra Ivan je rekao da Crkva zahvaljuje Bogu na svetim ljudima poput sv. Jure. „Liturgija Crkve kaže da nam Bog u njihovom životu daje primjer kako sveci daju primjer života zajednici. Svetac okuplja zajednicu da slavi. Svetac je pomoć u nevolji, zagovornik. Naši stari su kod sv. Jure pronašli važne osobine koje su njima davale upute za život. Kruševo se nalazi na vjetrometini. Nije tu jaka samo bura, na tom području bile su stalne borbe opstanka za život. Tu su dolazile razne sile svijeta. Kad god su se u svijetu događali neki društveni potresi, imali su odjeka i na području Kruševa“ istaknuo je fra Ivan, poručivši: „Sv. Jure utjelovljuje u svom životu hrabrost koja ima svoje uporište u Božjoj snazi, da zlo nije jače od čovjeka. Spomen na nebeske zaštitnike ljudi je uvijek zbližavao.

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

Obitelji su u prošlosti više imale izražen duh služenja, a sv. Jure ih je poticao, pomagao, bio je zaštitnik, bio je s obiteljima. Obitelji su išle na misu, slavilo se, palila se svjeća u kući. To je bilo religiozno slavlje, drugovanje u zajednici. Sveci su okupljali zajednicu da slavi Boga i poštaju jedni druge. Bog po svetima pokazuje da ne nestaje dobro koje radimo u svijetu“.

Fra Ivan je podsjetio kako je u Kruševu „od pamтивјека bilo života, to dokazuje i arheologija. Stanovništvo je bilo vezano za stoku, tu je bilo vode, zato su se držali toga područja, iako se tu teško živjelo. A svi koji su dolazili sa strane, na neki način htjeli su nas progutati. Mučenička povijest obilježila je narod Kruševa, njihov način života i duhovnost. Trebalo je opstati, ne samo na toj buri i kamenu, nego i u svim društvenim previranjima, potresima koji su bili kroz povijest. To se odražavalo i na karakter ljudi, na njihovo pamćenje i duhovno oblikovanje“ rekao je fra Ivan, dodavši kako se u borbi sa silama zla u duhovnosti našeg naroda, puk osobito utjecao zagovoru sv. Mihovila i sv. Jure. Na to ukazuje i podatak da je u Zadarskoj nadbiskupiji najviše crkava, njih 50, podignuto u čast Gospe, sv. Anti i sv. Mihovilu posvećeno je devet crkava, a sv. Juri posvećeno je pet crkava u Zadarskoj nadbiskupiji. Fra Ivan je rekao da je sv. Jure toliko obilježio povijest Crkve i kršćanske duhovnosti te su po njemu naslovljena i neka mjesta, kao što su Sveti Juraj, Jurjevac, vrh Biokova se zove Sv. Jure. Sv. Juraj je i zaštitnik Katalonije te Engleske, Portugala, Armenije i Litve.

Župnu crkvu sv. Jurja u Kruševu, izgrađenu 1845. g., pobunjeni Srbi razorili su miniranjem u agresiji na Hrvatsku 1991. g. Zalaganjem nekadašnjeg kruševskog župnika fra Frane Samodola, uz donacije Kruševljana i dobročinitelja, crkva je ponovno izgrađena 1999. g. U vrijeme župnika fra Mladena Kovačevića, u prisutnosti brojnih svećenika i vjernika, obnovljenu župnu crkvu blagoslovio je blagopokojni zadarski nadbiskup Ivan Prenda na župni blagdan sv. Jurja, 23. travnja 2001. g.

Koliko je Kruševljima stalo do njihove crkve koja ih okuplja u zajedništvo, pokazuje i uzorna uređenost prostora i okoliša oko župne

crkve, kakva se ne vidi često u drugim mjestima i sredinama. Oko župne crkve uređen je redovito njegovani park živice, stabala maslina i čempresa.

U podnožju župne crkve, u blizini izvora vode nalazi se kip fra Ante Pavlova koji je bio župnik Kruševa od 1933. do 1944. Baš je fra Ante tu vodu doveo narodu u mjesto. Taj poduzetni svećenik mučenik u Kruševu je 1936. g. dao izgraditi vodovod. Doveo je u središte sela pokraj crkve vodu s obližnjeg brda Orljak, s izvora Osojnice. Na taj izvor pitke planinske vode podno crkve ljudi svakodnevno dolaze i s tom vodom se služe, u želji da se okrijepe njenom prirodnom kvalitetom.

Spomenik fra Ante Pavlova prikazuje kako taj svećenik svojim rukama nudi vodu za piće, a u tom postolju uklesano je: „Kao Isus je dao narodu svojemu krv i vodu“. Fra Antin kip od bronce, visine 2,20 m, izradio je akademski umjetnik Maroje Batić, a odliven je u ljevaonici Ujević u Zagrebu. U uspomeni koja među Kruševljima trajno zahvalno živi, kip je u Kruševu na Jurjevo 2019. g. blagoslovio umirovljeni vojni biskup Juraj Jezerinac, povodom 75. obljetnice fra Antinog mučeništva (1944.-2019.).

O teškoj povijesti Kruševa svjedoče i vitraji na prozorima u župnoj crkvi sv. Jurja, koji prikazuju osam franjevaca mučenika ubijenih u Drugom svjetskom ratu. Članovi su splitske Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, od kojih su dvojica bili župnici Kruševa, a ostali su služili u susjednim župama.

„Ti svećenici propovijedali su ljubav, mir, slogu, a svejedno su bili likvidirani, jer je zmaj navješćivao novo vrijeme, novog čovjeka, ‘nadčovjeka’, kojega su stvarali. A zapravo su uništili čovjeka. Sv. Ivan Pavao II. potaknuo je Crkvu: ‘Nemojte zaboraviti svoje mučenike, svoje velike ljude’. A nema veće ljubavi od onoga koji daje život svoj za drugoga. Za mene je to fenomen, kako su ti ljudi mogli tu ostati. Cijelo područje zaleda do Zadra i južne Like u prošlosti su pastorizirali franjevci s Visovca“ rekao je fra Ivan, istakнуvši kako je fratre ubijao „zmaj koji je vladao pod sotonskim znakom, misleći da će tako uništiti Crkvu. Ti svećenici

neka nam budu ponos, opomena i zaštita, jer boj između dobra i zla nije još prošao“.

Na svetkovinu Velike Gospe 15. kolovoza 2020. g., vitraje je blagoslovio župnik fra Ivan Nimac. Naslikao ih je akademski slikar Ivan Grgat, a izrađeni su u radionici akademskog umjetnika Jure Žaje.

Osam fratara mučenika su: Ante Pavlov, Pavao Silov, Jozo Poljak, Ante Benutić, Vlade Pavlov, Anselmo Kamber, Andrija Zjačić i Kruno Tadin.

U promicanju njihovog zagovora i mučeništva kojim su posvjedočili vjeru i zapečatili je krvljku, fra Ivan je za puk priredio kratke biografske podatke o svakom tom svećeniku, uz molitvu da „po njihovom zagovoru možemo podnosići protivštine iz ljubavi prema Bogu, izdržati u nevoljama i gorčinama života te nadvladati strahote muka“.

Fra Ante Pavlov rođen je 1905. g. u Kaštel Gomilici, za svećenika je zaređen 1928. g. Kruševski župnik bio je 11 godina, od 1933. do 1944. Samozatajni fra Ante ostao je uz svoj narod među kojim je zasluženo uživao ugled. Pred Božić 1943. g. partizani su provalili u kruševsku župnu kuću, uhitili su fra Antu i s trojicom župljana, Stipanom Aničem, Ivom Šošom i Rokom Erslanom, odveli ga i zatočili u Žegaru gdje je živjelo pravoslavno stanovništvo. Mjesec dana su ih strašno mučili te su ih ubili 22. siječnja 1944. g. U izvješću koje je karinski gvardijan fra Kruno Tadin poslao Provincijalatu piše: „Fra Ante je bio silno mučen i, poslije nego su mu izvadili oči, ubijen je iz puške“.

Fra Pavao Silov, rodom iz Rupa kod Visovca, bio je župnik u Lišanima i gvardijan u Karinu, obližnjoj župi kod Kruševa. I on je bio jako aktivni svećenik. Mnoge mladiće iz toga kraja poslao je u sjemenište. Kao gvardijan temeljito je obnovio višestoljetni karinski franjevački samostan koji je i hrvatski spomenik kulture nulte kategorije. Drugi svjetski rat zatekao ga je u župi Promina. U noći uoči blagdana sv. Petra i Pavla, na njegov imendan 1942. g., partizani su provalili u prominsku župnu kuću i usmrtili fra Pavla, a župnu kuću su opljačkali. Ubijen je u 58. godini života i pokopan na Visovcu.

Fra Jozo Poljak, rodom iz Sinja, za vrijeme

Drugog svjetskog rata bio je župnik u Perušiću. Cijelo razdoblje tijekom rata život su mu ugrožavali Talijani, četnici i partizani. Stoga se prije dolaska partizana povukao iz župe, u Drniš pa u Zagreb. Padom NDH, našao se u izbjegličkoj koloni prema Austriji. Zarobljen je u Bleiburgu i na Križnom putu vraćen je do Vukovara. Uspio je pobjeći, ali je nakon nekog vremena uhvaćen i strijeljan u 38. godini života. Prije strijeljanja u trogirskom zatvoru posjetili su ga brat i sestra. Bio je smiren te je rekao: „Pravedan sam i zato se ne bojam smrti“.

Fra Ante Benutić, rodom iz Kaštel Staroga, bio je župnik u Lišanima od 1935. do 1940. g. Istaknuo se gradnjom crkava. Sagradio je velebnu crkvu u Kijevu, a u Lišanima je za vrijeme Banovine Hrvatske gradio crkvu sv. Nikoli Taveliću, koja nije dovršena jer je fra Ante premješten u Igrane kod Makarske. U ožujku 1944. g. partizani su s Biokova fra Anti poslali Antu Lozinu, mladića kojem su naredili da ga ubije, kojega je fra Ante inače dobro poznavao. Kad je fra Ante mladića navečer nahranio, Lozina mu je rekao: „Znaš li zašto sam došao? Da te ubijem“. Ispalio je dva hitca u fra Antinu glavu. Taj dobri svećenik ubijen je u 47. godini života.

Fra Vlade Pavlov, rodom iz Kaštel Gomilice, bio je četiri godine župnik u Kruševu (1929. – 1933.) Obnovio je župnu kuću i župnu crkvu sv. Jurja te staru crkvu sv. Kuzme i Damjana u obližnjem mjestu Ribnica. Protivio se velikosrpskoj diktaturi kralja Aleksandra Karađorđevića te je bio osuđen na osam mjeseci zatvora. Za vrijeme Drugog svjetskog rata bio je župnik u Zapolju kod Muća. Pred kraj rata otišao je u samostan u Sinj. Kad su partizani zauzeli Sinj, fra Vladu su odveli i pogubili na nepoznatom mjestu.

Fra Anselmo Kamber rođen je 1912. g. u Podlugu, u župi Perušić. Za svećenika je zaređen 1937. g. Mladu misu slavio je u Benkovcu 27. srpnja te godine. Fra Anselmo je nakon puno godina bio prvi svećenik iz tih krajeva. Nije bio župnik u rodnom kraju, ali je njegov primjer duhovno snažno djelovao te su ga u odazivu za zvanje slijedili mnogi mladići, pa i njegov mlađi brat fra Bernardin. U Drugom svjetskom ratu bio je župnik u više župa makarskog primorja.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Partizani su ga 31. prosinca 1944. g., na Staru godinu, odveli iz župne kuće u Gradcu i držali neko vrijeme u zatvoru u Makarskoj. Nisu mu mogli naći krivnju pa su ga 7. veljače 1945. g. izveli iz zatvora. Pod izgovorom da je pokušao bježati, ubili su ga u blizini makarskog groblja. Dok su ga vodili, makarske žene, zaklonjene iza prozora, čule su kako fra Anselmo pita ubojice: „Samo mi recite, zašto me ubijate?“.

Fra Andrija Zjačić rođen je 1907. g. u Šibeniku. Za svećenika je zaređen 1931. g. Bio je jako nadaren svećenik. Istaknuo se u vođenju katoličkih društava. U Drugom svjetskom ratu bio je župnik Lišana. S njim su u župnoj kući živjele njegova majka i nećakinja Katica Krnčević koja je kasnije opisala njegovo odvođenje. „Dana 11. siječnja 1944. g. moj ujak je govorio svetu misu. Preko podizanja sam osjetila da nešto nije u redu. Nakon mise nisam mu dala mira dok mi nije kazao što je bilo“. Rekao je: „Kad sam podigao svetu hostiju, video sam Isusa s trnovom krunom na glavi, krvava lica“. Poslijepodne su došla dvojica partizana i odvela fra Andriju. Tri dana kasnije, 14. siječnja 1944. g., ubijen je u Nuniću u 37. godini života. Grob mu nikada nije pronađen.

Fra Kruno Tadin, rodom iz Kaštel Kambelovca, od 1941. do svoje smrti 14. studenoga 1944. g. bio je gvardijan u Karinu. U tim nemirnim vremenima samostan je bio meta svake vojske koja je tim krajem prolazila. Talijani, Nijemci, četnici, partizani, svi su dolazili i odnosili što su htjeli. Neke vrijedne sakralne predmete gvardijan je sakrivaо kod vjernih obitelji, a najviše kod župnika u Pridrazi. Jedne večeri, dok se vraćao iz Pridge, fra Kruno je kočjom nagazio na minu koju su partizani postavili na cesti te su poginuli on i njegov suputnik.

Oduvijek nacionalno i vjerski osviješteni, Kruševljani su ponosni na vjerničko i narodno svjedočanstvo svoga kraja, skromni su i samozatajni. I mučeništvo je zalог opstanka toga naroda odakle su mnogi bili prisiljeni otići te danas potomci brojnih Kruševljana žive u gradovima Hrvatske i u inozemstvu. Poznati su kao intelektualno jaka sredina odakle potječe mnogi obrazovani stručnjaci u raznim profesijama.

Da Kruševo ima budućnost pokazalo je i krštenje Jure Matića, kojega su roditelji Ivan i Ana Matić krstili za vrijeme mise na ovogodišnje Jurjevo. Ta mlada obitelj želi i dalje ostati živjeti u Kruševu i primjer su hrabrog mladog života koji nepokolebljivo živi na grudi svojih vjernih predaka.

„Dobili smo sina i krstili smo ga baš na blagdan sv. Jure u Kruševu, u župnoj crkvi koja također nosi ime sv. Jure. Mislim da je bilo vrlo jednostavno izabrati ime. Život u Kruševu je prekrasan. To je prostor kojega treba dodatno izgraditi, s mladim obiteljima poput naše. Nadamo se da naše krštenje neće biti iznimka nego trend i da će se ubuduće krstiti sve više djece, baš na blagdan sv. Jure“ rekao je Ivan Matić, otac krštenika Jure.

Župnik fra Ivan Nimac u zahvalnosti župljanim je rekao: „Kruševo je moja prva župa u selu, a nigdje se nisam osjećao tako lijepo kao ovdje. To dovoljno govori. Živio sam po cijeloj Hrvatskoj, u inozemstvu, ali ovakvo nešto nigdje nisam našao. U Kruševu je jako lijepo živjeti, meni osobno ljepše nego u Münchenu i Zagrebu. Ako su siromaštvo, promjena načina rada i života odveli mnoge ljudi iz Kruševa, vrijeme je da počnu dolaziti u Kruševo. Dragi Kruševljani, dođite! Neka vam u Kruševu bude budućnost!“.

ZEMUNIK: Nadbiskup Puljić krstio bližanke, šesto i sedmo dijete u obitelji Surjan

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić krstio je u župnoj crkvi Kraljice mira – Kraljice Hrvata u Zemunu u subotu 24. travnja blizanke Katarinu i Luciju, šesto i sedmo dijete u obitelji Surjan.

Roditelji blizanki su Marina i Josip Surjan, a imena i godišta njihove djece su: Luka (14), Marija (11), Frane (9), Petra (7), Ivan (4) i sedmomjesečne Katarina i Lucija, rođene 29. rujna 2020., na blagdan svetih arkandela Mihaele, Gabrijela i Rafaela. Anita Grgurović je kuma Katarini, a Marina Biloglav je kuma Luciji.

Tragom navještene Božje riječi, nadbiskup je rekao kako se Otac nebeski javio govoreći: ‘Ovo je Sin moj ljubljeni’, kada doživljavamo

nešto što ne vidimo, a događa se. Na dan krštenja ta će se scena ponoviti i za vaše kćeri. Gospodin će reći: Ovo su moje kćeri koje po krštenju postaju Božja djeca“ rekao je mons. Puljić roditeljima Surjan, istaknuvši da je „to objava Svemogućega koji se raduje životu. To je Božja objava koja pokazuje kako je Bogu stalo do stvorenja koja je on stvorio. Katarina i Lucija su djelo Božje, dar Božji, ne samo poštovanim roditeljima, nego i zajednici Božjeg naroda kojemu će se po krštenju priključiti. Zato se svi radujemo, ne samo roditelji, njihovi braća i sestre, nego i cijela župna zajednica koja dobiva dvije nove članice, dva vrijedna člana koje će biti članovi Božjega nauma“ istaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je u prigodnom nagovoru naglasio da je u tijeku Godina sv. Josipa koji je zaštitnik Crkve, ali je i zaštitnik obitelji, zaštitnik radnika. „Pape su tijekom stoljeća sv. Josipa proglašavali zaštitnikom, pomoćnikom, upravo radi njegove uloge koju je imao kao otac. Sv. Josip je osoba kojemu se vjernici mogu osobito utjecati, osobito očevi, majke, obitelji i Crkva. Povezano s Godinom sv. Josipa, papa Franjo je

ovu godinu, od blagdana sv. Josipa, proglašio i Godinom obitelji, koja će trajati do 2022. g. Tako nam je dao prigodu da tijekom ovoga vremena razmišljamo o svetoj zadaći koju je Bog povjerio obiteljima, od onoga prvoga trenutka kada ih je stvorio. Bog je obiteljima povjerio da budu zaštitnici života, da budu Božji suradnici, ne samo na fizičkom planu rađanja, nego i odgoja“ istaknuo je nadbiskup Puljić, rekavši da se djeca krste u vjeri roditelja i kumova.

„Djeca neće moći sami. Trebat će im rast u vjeri. Zato je prva dužnost roditelja, ne samo brinuti se o njihovom fizičkom rastu, nego brinuti i o duhovnom rastu djece. Zazivajući sv. Josipa, zaštitnika obitelji i radujući se Godini obitelji koja je započela, pozivam vas da se radujete činu krštenja i da u životu budete svojoj djeci ono što Gospodin od vas očekuje. Neka vas Gospodin blagoslov i čuva“ rekao je nadbiskup u obraćanju roditeljima.

Mons. Puljić je obitelji Surjan darovao i novčani prilog kojega nadbiskup uvijek dodjeljuje višečlanim obiteljima kada krsti dijete u brojnoj obitelji.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Prigodnu riječ roditeljima uputio je i don Gašpar Dodić, župnik Zemunika. „Ono što vi kao roditelji riječju i gestom priopćujete i primjerom potvrđujete, uranja se duboko u dušu vaše djece koju vam je dobri Bog darovao. Bog posvećuje osobito sakramentom, a vi svojim uzorom ugrađujete temelje za budući život, temeljno opredjeljenje svoje djece, koje će ih nositi da se mogu hrvati i pobjeđivati nedaće života i na kojemu će graditi svoj život do punine“ rekao je don Gašpar Marini i Josipu, istaknuvši da će se njihov roditeljski „na vjeri ute-meljen primjer i uzor u govorenju, osjećanju i djelovanju, duboko utisnuti u srce vaše djece“.

„Djeca će prihvati i najmanji impuls vaše religiozno usmjerene ljubavi, u sebi će je pohraniti te čete tim izvornim snagama pomoći obliko-vati njihov religiozni život. Riječ je o životnoj mudrosti i životnoj filozofiji koju roditelji ugrađuju u svoju djecu. Stoga nije bez razloga izreka: ‘Dobar primjer je najbolja propovijed’. Če-stitam vam i Bog vas blagoslovio u vašoj djeci“ poručio je roditeljima Surjan župnik Dodić.

„Svaki život je dar Božji. Brojna obitelj je naj-prije dar Božji dar“ rekli su Marina i Josip, a majka Marina je istaknula: „Mene je Bog na-gradio. Nisam mogla zamisliti da ću imati toliko djece, ali nadala sam se brojnoj obitelji. Bog mi pokazuje i moje slabosti kroz takav život. Bez Boga ne mogu ništa“.

I don Gašpar potječe iz brojne obitelji, njegova majka rodila je osmero djece. Župnik Dodić je rodom Janjevac te je don Gašpar rekao da su ga krštenje blizanki i brojna obitelj Surjan podsjetili na duhovni ambijent njegovog rodnog Jajnjeva gdje obitelji oduvijek imaju puno djece.

„Dirljivi događaj krštenja podsjetio me na janjevačke majke s brojnom djecom koje su na krštenja donosile svoju djecu. To me dirne i vrati na moje janjevačke korijene, sjetim se kako smo u Janjevu u jedan dan imali i po 5, 6 krštenja. Nas je kroz sedam stoljeća života u Janjevu spasio život, brojna djeca“ istaknuo je don Gašpar.

Dodić je podsjetio i na veliko, vrijedno svjedo-čanstvo janjevačkih žena koje je bilo poslano Papi u Vatikan. Naime, na poticaj njihovog nekadašnjeg janjevačkog župnika, blagopokoj-

nog don Ante Bakovića, janjevačke žene podr-žale su papu Pavlu VI. kada je taj Papa objavio encikliku Humane vitae.

„Don Anto Baković tek je bio došao za župnika u Janjevo 1968. g. i odmah je potaknuo janjevačke majke da sa slikama svojih brojnih obitelji, u kojima je bilo i 14 djece, podrže papu Pavlu VI. prigodom objavljivanja njegove enciklike Humane vitae. Papa je bio sa svih strana izvan i unutar Crkve napadan zbog objavlju-ja te enciklike. Don Anto Baković je 11. listopada 1968. g., na blagdan Materinstva BDM, poslao pismo papi Pavlu VI. koje su potpisale 53 janjevačke majke, a koje su zajedno rodile 648 djece. Don Anto je Papi poslao pismo sa slikama tih janjevačkih obitelji s brojnom dje-com. Predvođene svojim župnikom, majke su tako izrazile podršku i potporu u vrijeme kada je Papa primao napade i zahvalili su Papi na enciklici. Mi Janjevci taj čin i tadašnju podršku Janjevaca Papi nosimo s ponosom u duši“ rekao je don Gašpar.

Baković je objavio sadržaj Pisma koje je poslao Papi i u župnom janjevačkom listu. „U tom listu don Anto je objavio i izjave janjevačkih žena koje su one davale ginekolozima. Don Anto je napisao kako ‘sve janjevačke žene daju isti odgovor ginekolozima: Abortus je meni nepoznat, kontraceptivna sredstva suvišna su za Janjevce. Meni to moja katolička savjest ne dozvoljava’. U župi Janjevo svaki dan na jutarnjoj misi bude 300 osoba, a svaki dan na večernjoj misi bude do 500 osoba, od kojih se mnogi pričešćuju“. Sjetim se otvorenosti životu janjevačkih obitelji i Pisma papi Pavlu VI. koje spominjem kada sam u prigodi krštenja djece u brojnoj obitelji. Takve obitelji prava su škola života gdje djeca uče životne vrijednosti, nasljeđujući način i duh svojih roditelja“ rekao je don Gašpar Dodić.

GORICA – RAŠTANE: Blagoslov polja na blagdan sv. Marka

Na blagdan sv. Marka, u nedjelju 25. travnja, don Tomislav Končurat, župnik župe sv. Ivana Krstitelja u Gorici – Raštane u zadarskom zaleđu, predvodio je obred blagoslova polja nakon mise koju je na Markovo, kada je ujedno bila Nedjelja dobrog pastira, predvodio u župnoj

crkvi Rođenja sv. Ivana Krstitelja u Gorici.

Obred je počeo procesijom od goričke župne crkve do njiva podno te crkve, gdje je u okruženju vinograda, maslina i voćnjaka don Tomislav molio blagoslov za rodove i plodove te zaštitu od zlih sila, od razornog nevremena, poplava, studeni, vjetra, štetnih životinja, tuče, leda i zlih godina koja uništavaju urod.

Blagoslov polja je zazivanje na sve, „da sno-pove naše skupimo“, da Bog „poškropi rosom svoga blagoslova urode koje krije s svojim daždom i suncem“, prema obredniku blagoslova.

„Blagoslov polja vezan je uz blagoslov koji se obavlja u prošnim danima. To je proljetno vrijeme i početak pupanja loze, voćki, stabala. Travanj je proljetni mjesec, ali nekad u tom mjesecu, kao i ove godine, bude studen. Ljudi prije nisu imali tehničke zaštite kao sada u vrijeme tehnologije: ventilatore, grijачe, pesticide i ostalo. Ljudi su vjerovali. Jednostavno, to je bio njihov izričaj. Živjeli su u uvjerenju – jedino Bog može zaštititi“ istaknuo je don Tomislav, rekavši da je procesija na blagdan sv. Marka u Gorici jedna od pet procesija koje su nekada bile u toj župi. Održavale su se još četiri procesije prije Uzašašća. „I to je trajalo, po tri, četiri sata, tako je bilo i na otoku, odakle potječem. Ljudi su jednostavno imali povjerenje i vjerovali Bogu da on jedini može sve očuvati, blagosloviti i zaštititi. Blagoslovom polja i mi to činimo. Tražimo Božju milost za trud naših ruku. Isus sam kaže: ‘Bez mene ne možete učiniti ništa’. Kada smo toga svjesni, onda nije problem žrtvovati se i odvojiti vrijeme i molitvu baš za to, da nam Bog da ono što nam je sam obećao“ rekao je župnik Končurat.

Suvremeni čovjek izgubio je povezanost sa zemljom i to iskustvo, osjećaj primanja i zazivanja Božjeg blagoslova za rad naših ruku danas se uvelike izgubio.

„Bog je na početku stvaranja svijeta rekao: ‘Evo, sve vam dajem, sebi podložite zemlju, obrađujte’. Dužni smo Bogu zahvaljivati. Ta naša molitva je zahvala Bogu. Zato u jesen imamo zahvalu za plodove zemlje. To je sve međusobno povezano. Najprije tražimo blagoslov, a onda zahvaljivanje. Čini mi se da smo mi ljudi izgubili zahvaljivanje, ali ne i prošnju. Jer kad nam

je nešto teško, onda se sjetimo Boga i molimo. Ali kad nam Bog to da, onda zaboravimo na Boga. Zato je dobro uvijek se prisjećati, moliti i zahvaljivati“ potaknuo je don Tomislav.

U procesiji od crkve do polja puk je molio pjevane litaniye svetima. „Procesije su uvijek bile pokorničkog karaktera, pravimo pokoru za blagoslov. Nakon korizme imamo Uskrs, da bismo mogli kasnije zahvaljivati. Posebno se traži zagovor svih svetih, cijelog neba, da se utječe Bogu da nas zaštiti. Kao i masline, vigngrade, voćke, žito, vrtove, zelje, sočivo, sve od čega ljudi u svakodnevničkoj životu. Ravni Kotari su srce Hrvatske gdje se može puno toga užgajati. Od uzgoja hrane u Ravnim kotarima mogli bismo hraniti cijelu Hrvatsku. To su naši ljudi, vrijedne ruke. Danas rijetke obitelji žive samo od poljoprivrede, ali naši ljudi uvijek se uz posao koji rade, bave i obradivanjem njiva, za sebe i drugoga. Ljudi u Gorici – Raštane i Ravnim kotarima kako su darežljivi. Uvijek će rado dati od svoga i znaju da će im se to vratiti. To je taj Božji proces, ljubi Boga i bližnjega svoga. Čovjeku se uvijek vrati ako daje od srca“ istaknuo je don Tomislav.

Stariji Goričani sjećaju se kako se nekad išlo u sva četiri okolna sela: Raštane Gornje, zaselak Lužine, Raštane Donje, Gorica i Glavica gdje bi se procesija zaustavljala na svim bunarima koji su bili na tom području, kao izvoru vode. Tu bi se navijestilo evanđelje i svećenik bi blagoslovio polja i njive.

I Isus je u svojim govorima i prispopobama često koristio parbole iz prirode. To je čovjeku blisko, iskustveno. Baš u obradi zemlje vide se sve faze života, kako za dobiti plod treba vrijeme, trud, strpljivost, a svega toga danas čovje-

ku nedostaje, htio bi sve na gotovo i odmah.

„Obrada zemlje pokazuje kako je potrebno baš povjerenje. Može čovjek zasijati. Ako nema povjerenja da će Bog dati kišu, da će Bog sačuvati od studeni, leda, ne bismo ništa posijali i posadili. Ali baš iz toga izlazi vjera. Današnji čovjek misli da sve drži u svojim rukama. To je veliki problem – nemamo povjerenja u Boga. A Bog hoće: ‘Pusti meni jedan kraj, ja ћu te voditi’. Kad radimo tako da vjerujemo, Bog mi hoće dati, hoće mi sačuvati zemlju od leda, onda nema problema. To je ta Božja suradnja, suradnja čovjeka s Bogom, na koju nas je Bog pozvao već na početku stvaranja svijeta. To je život. Na polju se događa život. Iz polja izvire život. Koliko puta Isus govori o sjemenu koje klija, o dobrom pastiru koji izvodi na pašnjake, jer Bog tamo daje život, u stvorenome što nam je darovalo. Mi smo se zatvorili i to nas otuđuje. A kad izademo vani, na otvoreno, onda smo otvoreni prema svima. Onda se srce otvara i sve vuče k tome da u svemu što vidimo oko sebe, tražimo ono božansko. Jer Bog nam to dariva“ poručio je don Tomislav.

Za vrijeme obreda na sve četiri strane svijeta, župnik Končurat poškropio je blagoslovljrenom vodom i pokadio polja te je puk na kraju obreda blagoslovio procesijskim križem.

U propovijedi misnog slavlja don Tomislav je govorio o slici dobrega pastira.

„Ivan apostol govori o ljubavi Božjoj i svoje poslanice uvijek počinje riječju ‘Ljubljeni’. Želi nam posvijestiti da smo od Boga posebno izabrani. Bog nas želi pridobiti na sve moguće načine i pokazati nam svoju ljubav, ali mi se često izmičemo i želimo od Boga pobjeći. No, Bog od nas ne odustaje“ rekao je don Tomislav, istaknuvši da zato Isus daje sliku pastira i ovaca.

„Pastir nikad ne ide praznih ruku. Nosi štap, kosor, ne da bi se tukao, nego da bi pomogao. I svaki pastir, ako mu se ovca zapetlja u draču, uzme kosor i to odijeli. Netko može reći, pa zašto to čini, ima on drugih ovaca. Ali to je slika kojom Isus želi dočarati brigu pastira za ovce. Isus ne želi reći ljudima, vi ste ovce. Nego daje sliku te ljubavi. Pastiri imaju iskustvo, kad im se ovca zapetlja u grm, da je on nije ostavio zato što ima druge. Nego tu ovcu otpelja

iz grma i nevolje. I to Isus kaže: koji je to, kakav pastir, ako neće ostaviti 99 ovaca, da ide za onom jednom koja se izgubila? To je normalno, instinktivno ponašanje. To je ponašanje pastira. To je ponašanje ljubavi.

S druge strane, Isus govori o najamnicima kojima nije do ovaca. Da iznajmimo nekoga koji će nam čuvati ovce, ako je neko veliko stado, sumnjam da bi najamnik brojao je li mu se neka ovca izgubila. A Isus kaže: ‘Ja sam dobri pastir. Ja polažem život za svoje stado’. Isus je to učinio zbog ljubavi. Ivan apostol kaže, ‘Dječa se Božja zovemo i jesmo’. Koji to roditelj ne bi dao sve, samo da njegovo dijete ima život? I svoj život dati, samo da dijete ima život. Koji roditelj to ne bi učinio? To čini naš Bog za nas. Božja ljubav prema meni, prema tebi, prema nama, nema granica, do cijene vlastite smrti. Do cijene krvi. Isus kaže: ‘Ja sam vlastan dati život, oduzeti ga i ponovno uzvratiti’. Znajte, Bog vas voli i ljubi“ ohrabrio je puk don Tomislav Končurat.

**ZADAR / BITETTO: Bl. Jakov Zadranin
proslavljen u crkvi sv. Frane, a u Bitettu
JUBILEJ ‘JAKOVLJEVA GODINA’ povo-
dom 525. godišnjice njegove smrti**

Blagdan bl. Jakova Zadranina proslavljen je u utorak, 24. travnja u crkvi sv. Frane u Zadru, gdje je u franjevački samostan u 15. st. u redovništvo stupio bl. Jakov, rodom Zadranin. Večernje misno slavlje predvodio je fra Andrija Bilokapić, provincial Franjevačke provincije sv. Jeronima.

Bl. Jakov (1400., Zadar – 27. travnja 1496., Bitetto) djelovao je 40 godina u franjevačkom samostanu u južnotalijanskom gradiću Bitetto gdje je umro na glasu svetosti te je samostan u kojem je živio sada Svetište blaženog Jakova.

U crkvi njegovog djelovanja u Bitetu već šest stoljeća nalazi se neraspadnuto tijelo blaženika, a ove godine, povodom 525. godišnjice njegove smrti (1496.-2021.), tijelo bl. Jakova izloženo je puku na čašćenje u staklenom sarkofagu, oko kojega vjernici svakodnevno obilaze u molitvi, zahvali i obavljanju zavjeta.

Mnogi u Italiji svjedoče o čudesima i uslišanim molitvama koje su doživjeli po zagovoru bl. Ja-

kova Zadranina, osvjedočeni u njegovu pratnju kao svoga zaštitnika.

Za vrijeme pošasti kuge u Bittetu pokraj Barija, 1483. g. posvjedočio je predanje u služenju, ljubav i požrtvovnost prema zaraženim bolesnicima. Grad Bitetto izabrao je bl. Jakova za svoga zaštitnika 1656. g., pripisujući njegovom zagovoru i zaštiti poštedu toga puka od kuge, koja je te godine poharala više okolnih gradova.

„Bl. Jakov svečano se slavi u Italiji cijeli tjedan, tamo je jako razvijen i veliki je kult njegovog čašćenja. Već za života narod ga je proglašio svetim i pripisuju mu se mnoga čudesa“ rekao je fra Andrija, govoreći u propovijedi o krepostima poniznosti i služenja koje su krasile život bl. Jakova, što fra Andrija smatra najvećom čudesnošću njegovog života.

„Volio bih vidjeti čovjeka kojega je čudo dovelo do prave vjere. Apostoli su vidjeli sva Isusova čudesna, pa su bili kakvi su bili, u određenom trenutku su pobegli. Nemam ništa protiv čudesa, neka se događaju svaki dan. Ali, čudesna nas mogu lako oduševiti, ali ne i oduhoviti. Malo uzburkaju naše emocije, pa mislimo, sad je to ono što ja hoću. A je li to ono što Isus hoće, to je najveće pitanje“ istaknuo je fra An-

drija, poručivši kako je „najveće čudo što je naš Bog postao čovjekom, rođen u štali i položen u jasle. Najveće čudo je što je naš Bog visio na križu i s križa je izrekao svoju oporuku, onih sedam čudesnih riječi. Slušajući i gledajući to, satnik je povjerovao. Mnogi ljudi, mnogi sveci, sv. Frane koji je bio nadahnuće bl. Jakovu Zadraninu, upravo su s križa pročitali najveće čudo. I najveće čudo se dogodilo, da je sv. Frane počeo drugačije živjeti, da se obratio“ rekao je provincijal Bilokapić.

Moleći Boga da budemo oslobođeni demona moći i želje za vlašću, fra Andrija je rekao kako je „bl. Jakov uzeo ponizan život“.

„Kažu da je u Zadru otac bl. Jakova imao ljevkarnu, mogao je živjeti bogato. To je bl. Jakov razdao, došao je u samostan. U samostanu nije htio biti niti svećenik, nego je bio brat laik, bio je sluga. Bio je sakristan, vratar. Dočekivao je ljude i ispraćao ljude. Kuhao je, čistio, obrađivao vrt. I u samostanu u Italiji radio je te poslove od kojih se živi, od kojih drugi žive. I upravo u tome ljudi su prepoznali Božju prisutnost. U toj malenosti bl. Jakova, ljudi su prepoznali veličinu. I navješteno evanđelje kaže da se u malenome nalazi bogatstvo. Bog izabra maleno. Njiva je velika, a na toj njivi malo je blaga. I to

malo čini velebno. Biser je malen“ navodio je fra Andrija primjere dragocjenosti koji se nalaze u malenim oblicima i očitovanjima.

Istaknuvši „velebnost svemira“, fra Andrija je rekao: „To je čudesno, što je Bog stvorio. I tome se divimo. A kad je čovjek najviše utjecao na naš život? Kad je ušao u atom. To je promijenilo svijet. Kad je ušao u ono najsitnije. Kad je energiju iz toga najmanjeg, iz atoma, počeo upotrebljavati, pa može stvoriti atomsku bombu, ali može to upotrijebiti i za dobro“.

Fra Andrija je istaknuo da se „prema Evandželu, u malenome pokazuje ono bitno. Bitno se pokazuje u djetetu, u nemoćnome, u pribijenom na križ, koji odatle ljubi i to je put prema uskrsnuću“.

„Kad gledamo križ, opasnost je da upadnemo u nekakvu naviku, to sam video, i gotovo. Ili, križ nositi kao nekakav talisman, kao neki ukras, zlato. Ako ne poljubite križ svaki dan, misleći na Isusa Krista, bolje ga je skinuti“ upozorio je fra Andrija, naglasivši kako „naš Bog, Bog Isusa Krista, djeluje poniženjem. Kroz to poniženje Bog dokazuje i pokazuje lice Božje, odno-

sno, Bog postaje čovjeku službenik. To je bio bl. Jakov Zadranin, kao i sv. Frane. Iz toga je on počeo živjeti, to mu je dalo snagu za drugačiji život. Sv. Frane je svoj red nazvao Mala braća. Nije ga nazvao Velika braća. Jer stoji pred svesilnom Božjom poniznošću, pred neočekivanim Božjim služenjem, pred posvemašnjom ljubavlju koja ide preko križa i on se tu ne osjeća dostojan“ naglasio je provincijal Bilokapić.

„Bl. Jakov živio je ponizno. Htio bih da svi otkrijemo čudesnost običnosti naših poslova, da se od toga živi, da se tu napajamo, tu se oblikujemo. A bl. Jakov upravo je to htio. Bl. Jakov je prorok. Prorok nije čovjek koji govori kakva će biti budućnost, kada će smak čovjek. Prorok je čovjek koji sada, u ovom trenutku, otkriva volju Božju, živi volju Božju. I prorok pokazuje, on je pokaznica volje Božje. Zato je bl. Jakov prorok. Pa neka i dalje bude prorok u Zadru, u nama fratrima u čiji je samostan stupio, neka svima bl. Jakov bude prorok; da progovori o Bogu, da progovori o nama, da nas osokoli, da kroz malenost postajemo vjerni Bogu, da kroz običnost naših poslova bivamo preobražavani u ono Božje, po primjeru Sina Božjega, po pri-

mjeru Marije, sv. Frane, bl. Jakova Zadranina i drugih svetaca“ potaknuo je provincijal Biločkapić.

Uz poruku da je „malenost izvorna vrijednost evanđelja“, fra Andrija je istaknuo primjer Gospe koja je ponizna djevica. „Radio sam svoj diplomski rad o pjesmama Blaženoj Djevici Mariji. Od 4 000 strofa na hrvatskom jeziku koje sam pročitao, našao sam tri strofe o njoj poniznosti. A Marija kaže, „što pogleda na moju neznatnost“. Tu je čudo. I tu treba tražiti čudo. Naš Bog je zaista veleban u ljubavi. Upravo u malenome, kao što je bilo u navještenom prvom čitanju, Bog izabra slabost, nejakost, da posrami jake. I u našem životu, je li nam bliže ono što je globalno ili ono što je lokalno? Jesu li nam bliži ljudi koji se svaku večer pojavljuju na televiziji, pričaju koješta i uređuju svjetsku politiku ili oni koji kući donose plaću, u kući čiste, kuhaju, spremaju, peru, dočekaju, ispraćaju? Od čega mi živimo? Živimo li od globalne strategije ili mi živimo od onoga malenoga, našega obiteljskoga“ poticao je na razmatranje fra Andrija, poručivši: „Nemam ništa protiv sveopćega. Ali, ako nisam u malenome vrijedan, onda neću biti ni u najvećem vrijedan.

Dakle, živimo od malenoga, biblijski, od služenja. Maleno je ono naše, to je ono što je nama blizu. To nas napaja, hrani, oblikuje, što nam daje snagu za život. Naša snaga nije u nečemu velikome, naša snaga je u služenju. Naša je snaga u ljubavi“ poručio je fra Andrija Biločkapić.

Bl. Jakov u dokumentima je zapisan kao Ilirski (Illyricus), Zadranin (a Jadera, di Zara), Dalmatinac. U kasnijoj talijanskoj literaturi prevladava ‘da Bitetto’ jer je tamo proveo veći dio svoga života, do smrti. Za života je osobitu pažnju i pomoć pružao djeci u nevolji. Bio je i vrstan kuhar braću u samostanu, drugačije je od svih kuhao ukusne obroke, a molio je i za vrijeme pripreme obroka i kuhanja. I sada u Bittetu neka jela u svom nazivu imaju odrednicu da su po receptu bl. Jakova, npr. bob Jakova Zadranina, poznato je njegovo varivo od boba.

Umirovljeni papa Benedikt XVI. potpisao je 19. prosinca 2009. g. Dekret o junačkom stupnju kršćanskih krepasti bl. Jakova Zadranina.

Papa Klement XI. odobrio je čašćenje bl. Jako-

va 1700. g. za cijeli franjevački red. Papa Leon XIII. dopustio je da se bl. Jakova štuje u Zadarskoj nadbiskupiji.

Časoslov i Misal franjevačkih zajednica hrvatskog jezičnog područja donose tekstove za liturgijsko štovanje bl. Jakova Zadranina.

Bl. Jakov je zaštitnik Bitetta gdje se njegov blagdan svečano liturgijski slavi više dana, procesijom od samostanske crkve do katedrale u Bittetu te raznim vjerskim i društvenim događajima. Koliko se proširio glas o njegovoj svetosti, potvrđuje i da se bl. Jakov puno časti čak i među Talijanima koji žive u SAD-u.

Vjernici Bitetta donijeli su relikvije bl. Jakova i njegovu sliku u Zadar 1989. g. U Godini velikog jubileja kršćanstva 2000. g. vjernici Zadarske nadbiskupije hodočastili su u Bitetto, predvodio ih je blagopokojni zadarski nadbiskup Marijan Oblak i tadašnji provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima dr. fra Bernardin Škunca. Bilo je to povodom 600. obljetnice rođenja bl. Jakova i 300. godišnjice njegova proglašenja blaženim.

U Bittetu se ove godine svečano slavi 525. godišnjica smrti bl. Jakova Zadranina te je tim povodom Franjevačka provincija sv. Mihaela arkandela u Bittetu proglašila jubilejsku ‘Jakovljevu godinu (Anno Giacomiano) – 525. godišnjica rođenja za nebo, 2020./2021.’, tijekom koje se, uz epidemiološke mjere, održava niz crkvenih i društvenih događaja u Bittetu i regiji Puglia gdje se Bitetto nalazi.

U godini Jakovljevog jubileja vjernicima je pružena i mogućnost zadobivanja potpunog oprosta.

Ususret ovogodišnjem jubilejskom blagdanu bl. Jakova Zadranina, u Bitettu je održana velika Devetnica kada je misno slavlje svakog dana u svetištu bl. Jakova predvodio drugi franjevac. U prezbiteriju svetišta bl. Jakova svečano je izložena relikvija, blaženikova kost. U velikom relikvijaru na postolju ukrašenom cvijećem puku je izložen prst bl. Jakova, a molitveni poticaj Devetnice glasio je: ‘Želimo zamoliti bl. Jakova da nam pokaže put koji vodi do Isusa’.

Svaki dan Devetnice bio je u znaku propovijedanja o određenoj temi, odnosno krepostima:

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

vjera, nada i dobročinstvo, oprez – vrijednost u razlučivanju, pravednost i snaga, umjerenost.

U utorak, 27. travnja, koncelebrirano misno slavlje na trgu ispred katedrale sv. Mihaela arkandela u Bitetu predvodio je mons. Luigi Renna, biskup biskupije Cerignola – Ascoli Satriano u jugoistočnoj talijanskoj regiji Apulija (Puglia).

U srijedu, 28. travnja, svečano misno slavlje u katedrali sv. Mihaela arkandela u Bitetu predvodio je fra Alessandro Mastromatteo, OFM, provincijalni ministar i vicepostulator u procesu proglašenja svetim bl. Jakova Zadranina. Vicepostulator Mastromatteo 2018. godine boravio je s izaslanstvom braće franjevaca i u Hrvatskoj, kada je pohodio franjevačke samostane u Zadru, Splitu i Sinju. Tada se u susretu s našim hrvatskim franjevcima govorilo i o većoj afirmaciji čašćenja bl. Jakova Zadranina i nastojanju da se širi njegovo štovanje u domovini njegovog rođenja, Hrvatskoj.

Sadržaj i zbivanja velikog jubilejskog duhovnog i društvenog događanja u Italiji u kojem sudjeluju i predstavnici lokalnih vlasti vidi se i na službenoj stranici Svetište Blaženog Jaka.

Na facebook profilu toga svetišta nalaze se brojne fotografije i snimke prijenosa misnih slavlja i drugih događaja u jubilejskoj Jakovljevoj godini, o čemu izvještavaju tamošnje televizije i talijanski mediji koji su prenosili i misna slavlja 27. i 28. travnja.

Na facebook stranici Svetišta Blaženog Jakova zapisani su brojni komentari Jakovljevih štovatelja koji mu zahvaljuju za primljene milosti i mole zagovor i ubuduće, što potvrđuje zaista veliku povezanost između bl. Jakova i tamošnjih vjernika, ljubav, zahvalu i poštovanje koje apulijski vjernici izražavaju bl. Jakovu Zadraninu kojega nazivaju ‘naš ljubljeni Jakov’.

Također, povodom proslave 525. godišnjice Jakovljeve smrti, kulturno društvo Kaleidos snimilo je film ‘Život bl. Jakova Varingueza’. Naime, njegovi roditelji zvali su se Leonardo i Beatrica Varindjec. Varindjec je obiteljsko prezime bl. Jakova. Imao je dar levitacije i prorokovanja. Bio je veliki pokornik, a osobito je

štovao Kristovu muku i bio pobožan Mariji.

Vjernici Bitetta tijekom Devetnice u jubilejskoj Jakovljevoj godini upućivali su i ovu molitvu bl. Jakovu: „Blaženi Jakove, koji si bio vrlo razborit u svakoj aktivnosti, zagovaraj nas kod Boga da nam daruje milost da donosimo razborite i hrabre odluke, u svim okolnostima. Također, nauči nas voljeti Blaženu Djevicu Mariju kao što si je ti volio, kao što ti od nje nisi tražio nikakvu drugu milost, osim uvijek sve više voljeti plod njene utrobe, Isusa. Amen“.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

‘Bolji svijet’ Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar među 10 najboljih školskih časopisa u Hrvatskoj

Školski časopis ‘Bolji svijet’ Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar na Lidranu – državnoj smotri literarnog, dramskog-scenskog i novinarskog stvaralaštva, proglašen je jednim od deset najboljih školskih časopisa u Hrvatskoj. Tim povodom, redakcija ‘Boljeg svijeta’ napisala je Priopćenje za medije sljedećeg sadržaja.

Prošli tjedan ugodno nas je iznenadio poziv školskom listu Bolji svijet na državnu smotru LiDraNa. Ne možemo reći kako se nismo nadali, jer do sada smo tri puta bili na državnoj smotri. Ali eto, prošlo je dugih sedam godina bez takvog uspjeha. Sada smo opet među najboljima, a u ponedjeljak, 19. travnja održan je i državni LiDraNo ‘na daljinu’, tj. online uz pomoć platforme Zoom.

MEĐU NAJBOLJIMA

Nismo, dakle, putovali daleko nego samo do naše školske knjižnice. Redakciju je predstavljala Natali Pera, učenica 3.a razreda i voditelj novinarsko-literarne sekcijske profesor Damir Sikirić, a kratko su nam se pridružili i ravnatelj don Ante Sorić te pedagoginja s. Ana Lipovac. Smotra za školske listove počela je u 10 sati i trajala dva i pol sata te je prvi put u istom programu predstavljeno 17 listova osnovnih škola i 10 listova srednjih škola. Među njima našla su se i četiri digitalna školska lista.

IZNIMNO VELIKI TRUD

Prenosimo tekst objavljen na stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje: „Članovi povjerenstva Ankica Blažinović Kljajo, Marko Baus i Srećko Listeš čestitali su svim pozvanim učenicima, urednicima školskih listova i njihovim mentorima na iznimno velikom trudu i zalaganju koje je potrebno da bi se osmislio, napravio i tiskao jedan školski list. Pohvaljen je izbor tema kod većine listova, napredak u grafičkom dizajnu listova te opremi novinarskih tekstova, ali isto tako prosudbeno povjerenstvo ukazalo je učenicima na detalje koje mogu popraviti i nadograditi u procesu stvaranja školskoga lista.“

RIJEČI POHVALE

Posebno izdvajamo riječi pohvale upućene cijeloj redakciji Boljeg svijeta. Tako je gđa Ankica Blažinović Kljajo istaknula „76 stranica tekstova koji nose poruku sadržanu u nazivu lista Bolji svijet“ te nastavila: „Oni se zaista svojim tekstovima trude ovaj svijet učiniti boljim. Tome svjedoče i naslovni koji svih odišu pozitivnim vibracijama: Ništa se ne događa slučajno, pa tako ni ova karantena; Izači ćemo jači; Više ćemo cijeniti druženje s prijateljima, šetnje i školu; Jedva se čekam vratiti u klupe“.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

Zatim je pohvalila rubriku Iz života škole gdje prevladava bogatstvo školskih događanja: projekti, radionice, obilježavanje značajnih datuma, putovanja, terenske nastave i duhovne obnove.

„Što se tiče grafičke obrade, sve je rubricirano, izmjenjuju se dva-tri stupca, tekstovi su opremljeni i svi imaju međunaslove!“ naglasila je gđa Ankica Blažinović Kljajo.

S grafičke strane, Marko Baus pohvalio je prozračnost lista, lijepе fotografije i vješti grafički dizajn, a ukazao nam je i na dvije sitnice koje možemo popraviti.

NASTAVLJAMO!

Uvrštavanje našeg Boljeg svijeta među 10 najboljih školskih listova u Hrvatskoj doživjeli smo kao prepoznavanje njegove kvalitete, kao priznaje našem trudu i radu, ali i kao motivaciju da nastavimo dalje u istom smjeru. Ovom prigodom zahvaljujemo svima koji su radili i pomagali u izradi broja 16, a ujedno najavljujemo kako će i 17-ica uskoro ugledati svjetlo dana. Hoće li biti uspješna kao i njezina prethodnica?

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
SJEDNICA VIJEĆA HBK ZA NAUK VJERE	10
VIJEĆE HBK ZA NAUK VJERE OBJAVILO DOKUMENT O PANDEMIJI I POTRESU	10
REDOVITI POLUGODIŠNJI SASTANAK PREDSTAVNIKA VLADE I HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE	10
ZAPOČELO 62. REDOVITO ZASJEDANJE SABORA HBK	11
PRIOPĆENJE SA 62. ZASJEDANJA SABORA HBK	13
PREDSJEDNIK HBK I GENERALNI TAJNIK HBK O 62. ZASJEDANJU HBK	14
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
SVETI JOSIP – SKROMNI STOLAR I MARIJIN ZARUČNIK KOJI IZVRŠAVA VOLJU BOŽJU	16
OČEV SE “NE RAĐAJU, VEĆ POSTAJU” – OČINSTVO JE POZIV, ŽRTVA I VJEŠTINA	18
‘SVETI JOSIP I OČINSTVO DANAS – ULOGA OCA U OBITELJI’	20
CVJETNICA	22
MISA POSVETE ULJA	23
MISA VEĆERE GOSPODNE	25
VELIKI PETAK	26
USKRSNO BDJENJE	27
SVETKOVINA USKRSA	27
ISUS I DANAS ČINI ČUDESNO UMNAŽANJE KRUHA	28
ODREDBE	30
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	33
KRONIKA	34
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	36